

**ДУНДГОВЬ АЙМГИЙН ДЭЛГЭРХАНГАЙ СУМЫН НУТАГТ
ОРШИХ “МАК ЦЕМЕНТ” ХХК-ИЙН ШИРЭЭГИЙН ХӨНДИЙ
ГӨЛТГӨНИЙ УУРХАЙН 2022 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН
ТАЙЛАН**

АШИГТ МАЛТМАЛ АШИГЛАЛТЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ДУГААР: MV-016898
АЖ АХУЙ НЭГЖИЙН РЕГИСТРИЙН ДУГААР: 5830974

ТАНИЛЦСАН:

БОАЖЯ-НЫ ХБОБНУГ-ЫН ДАРГА

/...../

ХЯНАСАН:

БОАЖЯ-НЫ ХБОБНУГ-ЫН

МЭРГЭЖИЛТЭН

/...../

БИЕЛЭЛТИЙГ ТАЙЛАГНАСАН:

“МАК ЦЕМЕНТ” ХХК-ИЙН
УУРХАЙН ДАРГА

“МАК ЦЕМЕНТ” ХХК-ИЙН
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
МЭРГЭЖИЛТЭН

В. БАТТУЛГА

Г. ХАНДСҮРЭН

2022 он

ГАРЧИГ

1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА.....	2
2. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГУЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ.....	13
3. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ.....	15
4. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ.....	16
5. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ.....	24
6. ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ.....	25
7. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	27
8. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	28
9. ОСОЛ ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ.....	29
10. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ.....	32
11. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ, ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН БИЕЛЭЛТ.....	37
12. УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ.....	50
13. ОЛОН НИЙТЭД ТАЙЛАГНАХ ХУВААРЬ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ.....	55
14. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХЭД ГАРСАН НИЙТ ЗАРДЛЫН ХЭМЖЭЭ.....	56
15. ДҮГНЭЛТ.....	57
16. ХАВСРАЛТ.....	58

1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Компанийн танилцуулга: “Монголын Алт” (МАК) ХХК нь 1993 онд үүсгэн байгуулагдсан, үндэсний хөрөнгө оруулалттай, Монгол улсын тэргүүлэх компаниудын нэг юм. Манай компани уул уурхай, барилгын материалын үйлдвэр, хөдөө аж ахуй, агаарын тээвэр, үл хөдлөх хөрөнгө, хэвлэл мэдээлэл зэрэг чиглэлээр үйл ажиллагаагаа явуулж байна.

Үйл ажиллагааныхаа туршид улс, орон нутгийн төсөвт татвар төлөлтөөрөө тогтмол тэргүүлж ирсэн бөгөөд байгаль орчинд сөрөг нөлөө багатай, дэлхийд тэргүүлэх сүүлийн үеийн дэвшилтэт техник технологийг үйл ажиллагаа, үйлдвэрлэлдээ нэвтрүүлж, улс эх орныхоо хөгжил, эдийн засагт даацтай хувь нэмэр оруулах томоохон төсөл хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлж эхлээд байна.

“Монголын Алт” (МАК) ХХК-ийн Хөх цав цемент-шохойн үйлдвэрийн төсөл болон үйлдвэрийн түүхий эдийг олборлох уурхайнуудын үйл ажиллагааг хариуцан хэрэгжүүлэхээр 2014 оны 04-р сарын 16-нд МАК Цемент ХХК байгуулагдсан бөгөөд Ширээгийн хөндийн гөлтгөнийн уурхайн үйл ажиллагааг хариуцдаг.

Компанийн байгаль орчны бодлого:

Бидний эрхэм зорилго: Компанийн үйл ажиллагаа, үйлдвэрлэлийн бүхий л үе шатанд байгаль орчинд үүсч болох аливаа сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, нөлөөллийг хамгийн бага байлгах талаар анхааран ажиллах нь компанийн нийт ажиллагсадын нэн тэргүүний зорилт болно.

Бидний дээдлэх үнэт зүйлс: Компани ба түүний салбар нэгжүүд нь үйлдвэр, уурхайн төслийг боловсруулах шатнаас үйл ажиллагааныхаа бүх хүрээнд байгаль орчны асуудлыг байнга анхаарч Монгол улсын байгаль орчны хууль, дүрэм, журам болон олон улсын хэмжээнд мөрдөж буй уур амьсгалын өөрчлөлттэй холбоотой гэрээ хэлэлцээрийг дагаж мөрдөнө. Эх орон, төрсөн нутаг, усаа хайрлан хамгаалах нь компанийн бүх ажилчид албан хаагчдын үнэт зүйл билээ.

Баримтлах бодлого: Манай компани нь дараах зорилтуудыг дэвшүүлж ажилладаг.

Үүнд:

- Байгалийн нөөц баялгийг урт удаан хугацаанд тогтвортой, үр ашигтай зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх талаар баримталж ирсэн төрийн бодлогыг хэрэгжүүлж, эрх бүхий байгууллагаас баталсан байгаль орчны стандарт, хэм хэмжээ, дүрэм журмыг чанд сахин биелүүлж, дотоодын болон хөндлөнгийн байгаль орчны хяналтыг тогтмол гүйцэтгэх;
- Улсын болон орон нутгийн хэмжээнд тогтвортой үйл ажиллагаа явуулдаг байгаль орчныг хамгаалах чиглэлийн төрийн болон төрийн бус байгууллагуудтай хамтран ажиллах;
- Олон улсын байгаль орчны байгууллагууд болон байгаль орчинд ээлтэй дэвшилтэт технологи бүхий туршлагатай компаниудтай хамтран ажиллаж, улмаар олон улсын байгаль орчны стандартуудыг өөрийн үйлдвэрлэл, үйл ажиллагаанд нэвтрүүлэх;

- Нөхөн сэргээгдэхгүй байгалийн нөөц баялгийг ариг гамтай, хаягдалгүй технологи болон дахин боловсруулах аргаар ашиглах;
- Байгалийн нөөцийн ашиглалтын үр ашгийг өндөр түвшинд байлгах зорилгоор тогтмол судалгаа шинжилгээг явуулж орчин үеийн үр ашигтай техник, технологийг үйлдвэрлэлдээ тууштай нэвтрүүлэх;
- Үйлдвэрлэл, уул уурхайн үйл ажиллагаа явуулж байгаа орон нутгийн иргэдийн соёл, өв уламжлалыг хүндэтгэн хамгаалах, тэдний биет өв, ёс заншлын талаархи мэдээлэл, тэдгээрийн ач холбогдлыг компанийн ажилчдад тогтмол таниулах;
- Өөрийн компанийн байгаль орчны талаар баримтлах бодлого зарчмыг хамтран ажиллаж буй түнш, гэрээт гүйцэтгэгч нарт зааж таниулах, тавих шаардлагыг өндөржүүлэх замаар байгаль орчны чиглэлээр тэдний хүлээх хариуцлагыг нэмэгдүүлэх;

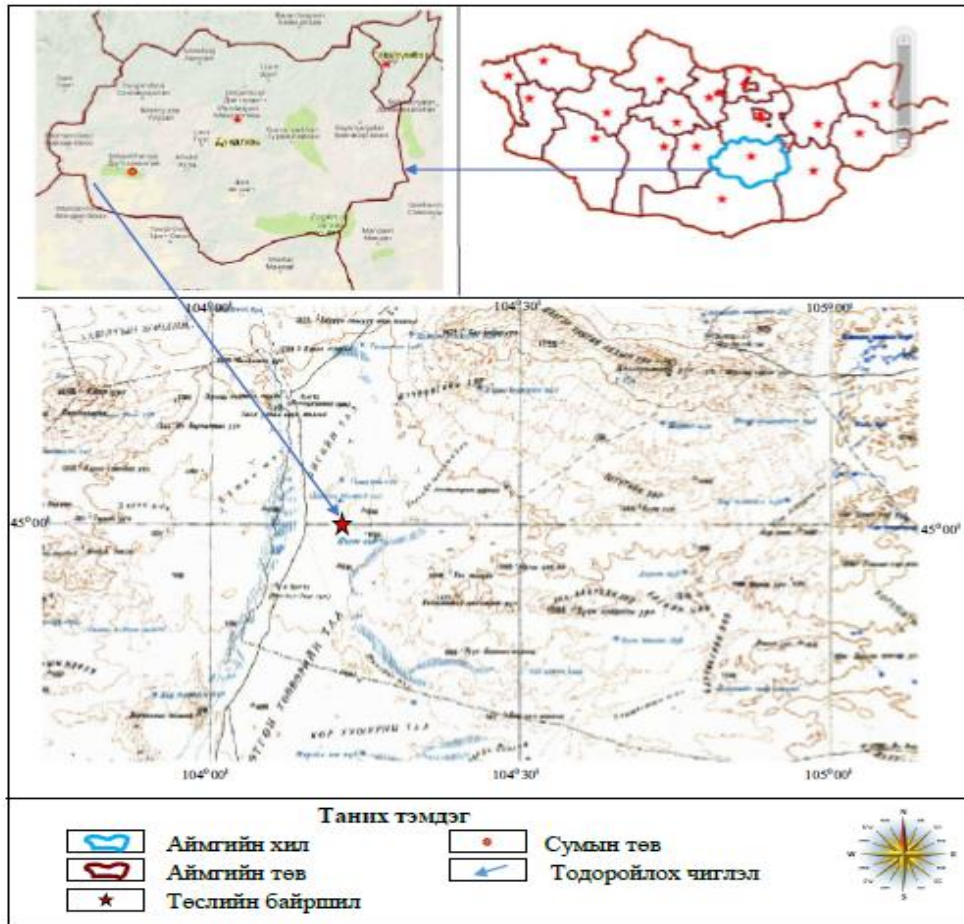
Төслийн нэр: Дундговь аймгийн Дэлгэрхангай сумын нутагт орших MV-016898 тоот ашигт малтмалын ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй 166.25 га талбайд үйл ажиллагаа явуулж буй Ширээгийн хөндий нэртэй Гөлтгөнийн ордыг ашиглах юм.

Төслийн зорилго: Дундговь аймгийн Дэлгэрхангай сумын нутагт орших Ширээгийн хөндий нэртэй гөлтгөнийн ордыг эдийн засгийн үр ашигтайгаар ашиглах, Монгол улсад хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй холбогдох хууль, дүрэм журам, стандартын дагуу үйл ажиллагаа явуулж, улс, орон нутгийн татварт төлбөрүүдийг төлөх, ордын хүрээлэн буй талбайн байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээлт хийх, шинээр ажлын байр бий болгох, ордын үр ашгийг улс, орон нутаг болон төсөл хэрэгжүүлэгч компанид хүртээхэд уг уурхайн зорилго оршиж байна.

Төслийг хэрэгжүүлэгч:

Нэр: МАК Цемент ХХК
Улсын бүртгэлийн дугаар: 9011478063
Регистрийн дугаар: 5830974
Уурхайн удирдлага: Б.Баттулга
Хаяг: Улаанбаатар хот, Хан-Уул дүүрэг, 19-р хорр, “Монголын Алт”(МАК) ХХК өөрийн байр
Цахим хуудас: www.mak.mn
Холбогдох утас: 75759700, 98280992

Төслийн байршил: Дундговь аймгийн Дэлгэрхангай сумын нутагт орших MV-016898 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй Ширээгийн хөндий нэртэй гөлтгөнийн орд нь Улаанбаатар хотоос 400 орчим км, Өмнөговь аймгийн төв Даланзадгадыг холбосон шороон замаас зүүн тийш 9 км орчим зайд оршино. Дэлгэрхангай сумын төвөөс баруун урагш 50 км, Говьсүмбэр аймгийн төв Чойр хотоос 400 км зайтай. Засаг захиргааны хувьд Дундговь аймгийн Дэлгэрхангай сумын нутагт оршино.

Зураг 1. Уурхайн байршил

Хүснэгт 1. Уурхайн талбайн солбицолын цэгүүд

№	Уртраг			Өргөрөг		
	Град	Мин	Сек	Град	Мин	Сек
1	104	16	38	45	2	25
2	104	16	0.99	45	2	25
3	104	16	0.99	45	2	31.55
4	104	16	38	45	2	31.55

Хүчин чадал: Жилд 107-110 мян.тн орчим гөлтгөнө олборлох ба үүнээс 100 мян.тн-ыг Дорноговь аймгийн Даланжаргалан суманд орших “Хөх цавын цемент-шохойн” үйлдвэрт, 7-

10 тн-ыг Төв аймгийн Сэргэлэн сумын нутагт орших хийт бетоны үйлдвэрт нийлүүлнэ. Уурхайн ашиглалтын хугацаа 13 жил. Уурхайн эцсийн гүн 5-7м.

Ордын уул-техникийн нөхцөл

Ширээгийн хөндийн гөлтгөний орд нь гөлтгөнө агуулсан хурдасын хэвтээ зузаан 2-7м, 100-400 м өргөн, уртаараа 1800 м хүртэл байна. Хөрс 0.0-3.3 м хүртэл зузаантай элсэн чулуу, шавартай холилдсон уулын хайрга чулуунаас бүрдэнэ. Ордын гидрогеологийн нөхцөл байдал нь хуурай, хөрсний болон гүний усны ямар нэгэн илрэл байхгүй учир гидрогеологийн ямар нэгэн хүндрэл үүсэхгүй. Ашигт малтмалын биетийн байршил, ордын уул-геологийн нөхцөл нь хүдрийг ил аргаар олборлох таатай нөхцөлийг бүрдүүлнэ. Ордын хуулах хөрсний зузаан, нөөцийн харьцаа нөөц тооцсон хэсэгт 1:2.18 орчим байна.

Уурхайн жилийн хүчин чадал

Гөлтгөний уурхай нь 2022 онд 52,710 мян.тн (35877 м³, эзэлхүүн жин 2.3 тн/м³-тооцов) гөлтгөнө бэлтгэн ажилласан. Үүний дагуу уурхайн 2022 оны төлөвлөлтөнд 111.54 мян.тн (ТЭЗҮ-д заасны дагуу агуулгаа 35.51%-р тооцов, сийрэгжилтийн коэффициент 1.2) гөлтгөнөтэй хурдас олборлож, 58,125 мян/м³ хөрс хуулалт хийгдсэн. Гөлтгөнөтэй хурдас ангилан ялгах бутлуураас гарсан 58,382 мян/м³ хаягдал шаврыг дотоод овоолгод буулгасан. 2022 онд уулын ажлыг 2 дүгээр сарын 15-наас 06 дугаар сар хүртэл 5 сарын сарын турш уулын ажил явагдсан.

Уурхайн ажиллах горим

2022 онд дараах ажлын горимоор ажилласан.

Хүснэгт 2. Уурхайн ажиллах горим

№	Үзүүлэлт	Хугацаа
1	2022 онд ажилласан хоног	140 хоног
2	Сард ажиллах хоногийн тоо	25
3	Хоногт ажиллах ээлжийн тоо	2
4	Нэг ээлжийн үргэлжлэх хугацаа	12 цаг
5	Цайны цаг	60 мин
6	Ээлж солилцох, тосолгоо хийх	60 мин

Уурхайн талбайд ашиглалт явуулах дараалал

Орд хэвтээ уналттай ба ашигт зузаалгын хэмжээ бага байгаатай уялдан уурхай нь 7.5м хүртэл гүнтэйгээр үүсгэх ба ашиглалтын дарааллын хувьд хайгуулын шугам II-II^I-оос хайгуулын шугам I-I^I хүртэл уулын ажлын чиглэл нь урдаас хойшоо 1190м-ын түвшин хүртэл гүнзгийрч, хойшоо 82 м ахилтгайгаар уулын ажлыг явуулсан.

Уурхай нь ашиглалтын жилд дотоод овоолго үүсгэх байдлаар техникийн нөхөн сэргээлтийн ажлыг хийхээр ТЭЗҮ-д тусгагдсан.

Хүснэгт 3. Уулын ажлын календарчилсан төлөвлөгөө

Үзүүлэлт	хэмжих нэгж	2-р сар	3-р сар	4-р сар	5-р сар	6-р сар	Нийт
Сард ажилласан хоног	Хоног	22	22	21	22	23	196
Сард бүтээлтэй ажиллах хоног	Хоног					10	120
Календар цаг	Цаг	528	528	504	528	552	4704
Сарын цаг ашиглалт		1	1	1	1	1	1
Цаг ашиглалт	%	0.75	0.75	0.75	0.75	0.75	0.75
Сард ажиллах үндсэн цаг	Цаг	484	484	462	484	506	4312
Цэвэр ажилласан цаг	Цаг	396	396	378	396	414	3528
Цементийн үйлдвэр	тн/сар	6,059	6,059	6,429	6,735	7,041	31,840
Хийт бетоны үйлдвэр	тн/сар	208.65	208.65	208.65	785.71	821.43	2,170
Нийт	тн/сар	7,520	7,520	7,179	7,520	7,862	46,871

Хөрс хуулах, гөлтгөнөтэй хурдас олборлолтын ажил

Ширээгийн хөндий гөлтгөний уурхайн хөрс нь 0.0-3.3 м хүртэл зузаантай элсэн чулуу, шавартай холилдсон уулын хайрга чулуунаас бүрддэг тул өрөмдлөг тэсэлгээ хийхгүй шууд ухаж ачих боломжтой юм.

Уурхайн хүчин чадал бага, жилд хийх газар шорооны ажлын хэмжээ уулын цулаар 275.5 мян/м³-с хэтрэхгүй тул авто тээвэртэй ашиглалтын системээр ажилласан. Үүнд:

- ✓ Экскаватор: 1.19 м³-ийн багтаамжтай шанагатай CAT323D 1 ширхэг
- ✓ Автосамосвал: 25 тн-ийн даацтай Норд-бенз автосамосвал 3 ширхэг хослолоор ажиллахаар тооцсон.
- ✓ Утгуур ачигч: 6 м³-ийн багтаамжтай шанагатай CAT980G 1 ширхэг

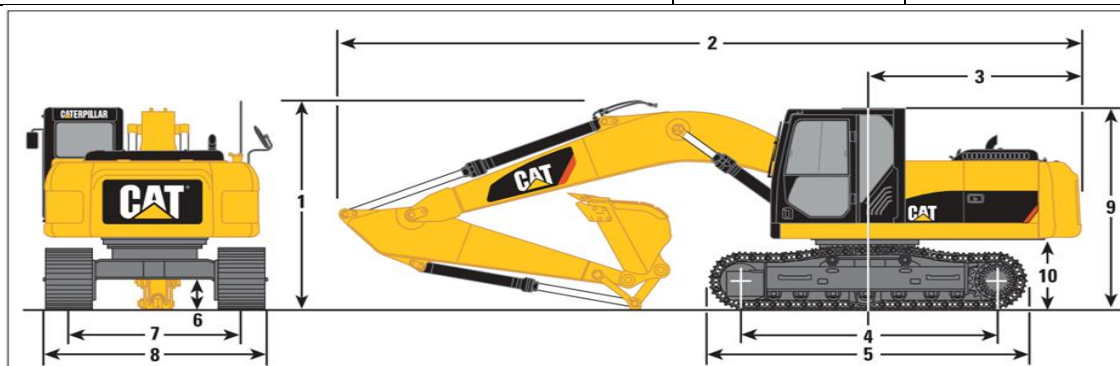
Зураг 2. Уурхайн өнөөгийн байдал

Уурхайн техник тоног төхөөрөмж:

Хүснэгт 4. CAT-323D экскаваторын техникийн үзүүлэлт

№	Үзүүлэлтүүд	Хэмжих нэгж	Утга
1	Тээвэрлэлтийн үеийн өндөр	мм	3250
2	Тээвэрлэлтийн үеийн урт	мм	9050
3	Арын эргэлтийн радиус	мм	2750
4	Чиглүүлэгч болон одон дугуйн төв хоорондын зай	мм	3650
5	Явах ангийн урт	мм	4455
6	Газрын гадаргаас доод их бие хүртлэх зай	мм	450
7	Явах ангийн төв хоорондын зай	мм	2380
8	Явах ангийн өргөн	мм	3180
9	Кабины орой хүртлэх өндөр	мм	2950
10	Газрын гадаргаас арын их бие хүртлэх зай	мм	1020
11	Сумны сонголт	м	5.2 (mass boom)
12	Гарны сонголт	-	M2.4CB2
13	Жин	тн	23.1

Хүснэгт 5. HOWO-371 маркийн 54 тн-ын даацтай автосамосвал

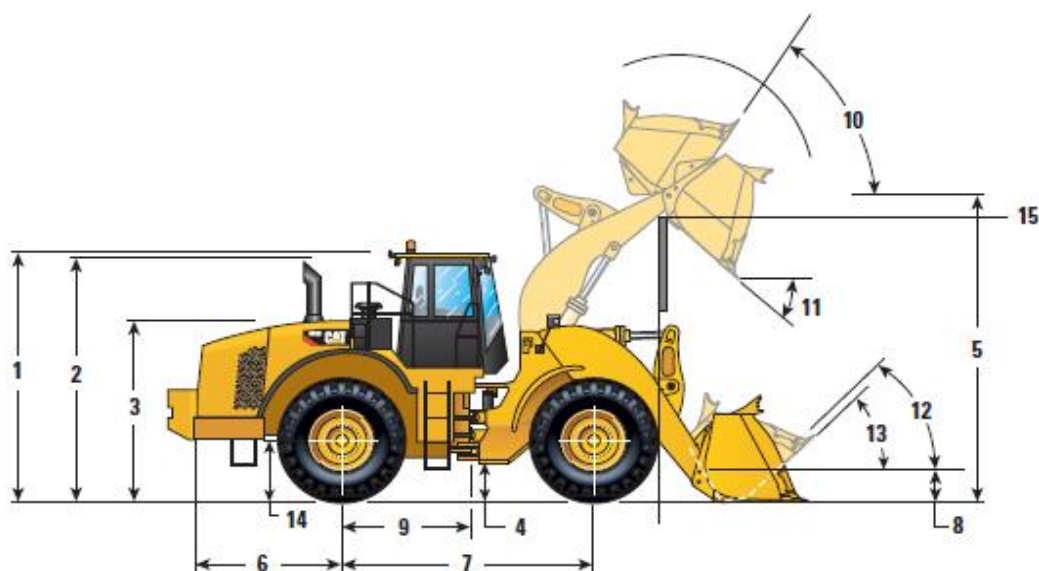
Тээврийн төрөл	Тээвэрлэх зай		
	Хамгийн хол	Хамгийн ойр	Дундаж
Гэлтгөнтэй хурдас-г уриншийн талбайд	1.5 км	0.8 км	1 км (1 талдаа)
Уриншсан гэлтгөнөтэй хурдасыг уриншийн овоолгод	800 м	500м	650 м (1 талдаа)
Бутлуур, шигшүүрийн хаягдлыг дотоод овоолгод	600м		600м (1 талдаа)
Хөрс тээвэр (дотоод овоолго)	800м		800м (1 талдаа)

Нowo-371 маркийн 54 тн-ын даацтай автосамосвал нь САТ-323D экскаватортой хослон ажиллаж нийт 165.3 мян/м³ хөрсийг 0.8 км хүртэл зайд хөрсний дотоод овоолго хүртэл, 110.2 мян/м³ гөлтгөнөтэй хурдасыг 1 км хүртэл зайд уриншуулах талбай хүртэл гөлтгөнөтэй хурдас тээвэрлэлт хийхээр тооцсон.

Хүснэгт 6. САТ-980 маркийн ачигчийн техникийн үзүүлэлтүүд

№	Үзүүлэлтүүд	Хэмжих нэгж	Утга
1	Кабины орой хүртлэх өндөр	мм	3714
2	Кабины орой дээрх маяк хүртлэх өндөр	мм	3776
3	Дугуйн тэнхлэгийн гол хүртлэх өндөр	мм	855
4	Газрын гадаргаас доод их бие хүртлэх зай	мм	430
5	Шанагаа буулгасан үеийн нийт урт (тээвэрлэлтийн үеийн)	мм	9456
6	Хойд дугуйн тэнхлэгийн голоос арын буфер хоорондын урт	мм	2615
7	Дунд талын нугасан холбоосноос урд дугуйн тэнхлэгийн гол хүртлэх урт	мм	1850
8	Урд, хойд дугуйнуудын тэнхлэгийн гол хоорондын урт	мм	3700
9	Шанаганы 45 ⁰ -ын байрлал дахь өндөр	мм	2828
10	Ачилтын өндөр	мм	3670
11	Шанаганы улыг тэгш өргөсөн үеийн өндөр	мм	3580
12	Шанагаа өргөсөн үед шанаганы түлк хүртлэх өндөр	мм	3907
13	Шанагаа өргөсөн үеийн нийт өндөр	мм	5147
14	Шанаганы 45 ⁰ -ын байрлал дахь шанаганы үзүүрээс урд дугуй хүртлэх зай	мм	1064
16	Ухах гүн	мм	100
17	Шанаганы өргөн	мм	3400
18	Дугуйн төв хоорондын өргөн	мм	2762
19	Эргэлтийн радиус (шанаганы гадна талаар авсан хэмжээгээр)	мм	7960
20	Дугуйнуудын гадна талаар авсан өргөн	мм	3250
23	Дүүрэн ачаатай, бүрэн өргөсөн үеийн шанаганы өнцөг	градус	61
24	Асгах үеийн шанаганы өнцөг	градус	47
25	Тээвэрлэлтийн үеийн шанаганы өнцөг	градус	45
26	Явах ангийн хойд хэсгийн буфер хоорондын өнцөг	градус	33
27	Урд, хойд тэнхлэгийн хоорондын нугасны эргэлтийн өнцөг	градус	40
28	Сумны сонголт	-	Standart lift
29	Жин	тн	29.9

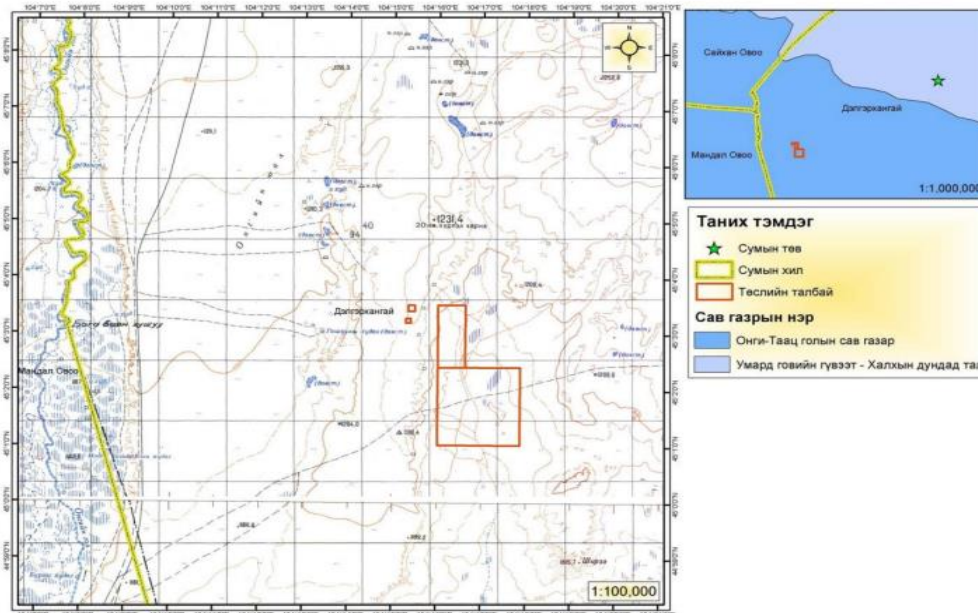
Хүснэгт 7. Бутлуур шигшүүрийн тоног төхөөрөмж

№	Нэр	Марк	Хүчин чадал	Тоо.ш	Суурь чадал, кВт	Нийт чадал, кВт	Жин, тн
1	Чичиргээт гэжээгүүр	ZSW380*96	Q=90-200 тн/цаг	1	11	11	3.98
2	Хацарт бутлуур	PE500*750	Q=80-150 тн/цаг	1	55	55	9.6
3	Чичиргээт шигшүүр	2YA1860	Q=50-350 тн/цаг	1	18.5	18.5	5.6
4	Хянах самбар			1	100.0	100	1.2
5	Туузан конвейер	B800	Хурд 1-2 м/сек Q=276-546 тн/цаг Урт – 35 м	1	18.5	18.5	3.6
6	Туузан конвейер	B500	Хурд 0.8-2 м/сек Q=78-191тн/цаг Урт – 15 м	3	5.5	16.5	8.1
Нийт				8	208.50	219.50	32.08

Зураг 3. Техник тоног төхөөрөмж

Усан хангамж: Төслийн талбай нь Төв Азийн гадагш урсгалгүй ай сав, Онги-Таац голын сав газрын түр урсгал бүхий гол горхитой мужид хамаарна. Тухайн бүс нутагт гадаргын усны сүлжээ маш сийрэг бөгөөд үндсэндээ байнгын урсацтай гол горхи байхгүй юм.

Зураг 4. Төслийн талбайн гадаргын усны сүлжээ

Одоогоор унд ахуйн хэрэглээний усаа Онги голын хөндийд орших малчны худгаас зөөвөрлөн авч хэрэглэж байна. 2016 онд Ширээгийн хөндийд 0.1-0.2л/с ундаргатай гүний худаг гаргасан боловч уг худгийн ус лабораторийн шинжилгээгээр унд ахуйд тохиромжгүй гэж гарсан тул ногоон байгууламжийн усалгаанд ашиглаж байна.

Цахилгаан хангамж: Ширээгийн хөндийн гөлтгөний ил уурхайд засварын цех, уурхайчдын хотхон болон бутлах үйлдвэрийн хэрэглэгчид нь 0.4кВ болон 6кВ-ын цахилгаан эрчим хүчээр хангагдах шаардлагатай. Сайхан-Овоогоос Мандал-Овоо хүртэлх 15кВ-ын өндөр хүчдэлийн цахилгаан дамжуулах агаарын шугам нь Ширээгийн хөндийн гөлтгөний ил уурхайгаас урагш 8 км зайтай бөгөөд тэндээс цахилгаан дамжуулах агаарын шугамыг татаж авсан.

Зураг 5. Уурхайн дэд станц

Завсрын болон эцсийн бүтээгдэхүүн: Төслөөс завсрын бүтээгдэхүүн гарахгүй. Харин эцсийн бүтээгдэхүүн нь гөлтгөнө юм. Байгаль дээр гөлтгөний чулуу нь голдуу цагаан өнгөтэй тохиолддог тунамал гаралтай чулуулаг. Байгалийн гөлтгөний чулууны найрлагад шавар, элс, шохойн чулуу болон органик хольц орсон байдаг. Цэврээрээ байгаа гөлтгөнө $\text{CaSO}_4 \cdot \text{H}_2\text{O}$ гэсэн химийн томъёотой ба түүний найрлагад 32.56% кальцийн исэл, 46.51% - ийн хүхрийн ангидрит, 20.93%-ийн ус агуулагдана. Манай орны гөлтгөнийн чулуулгийн орд газрын дийлэнх нь шаварлаг хольц ихтэй саарлаас бор, улаавтар чулуулагтай байдаг. Шаварлаг хольцын хэмжээ нь заримдаа 30-60% -д хүрдэг.

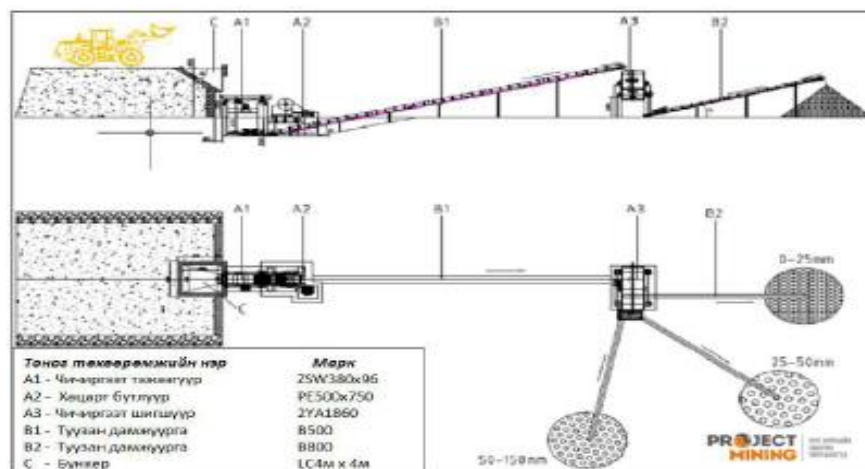
Тус ордын гөлтгөнө нь цемент үйлдвэрлэхэд барьцалдах хугацаа тохируулах зорилгоор ашиглах стандартын шаардлагыг бүрэн хангаж байгааг Хөтөлийн цементийн үйлдвэрт хийсэн хагас үйлдвэрлэлийн туршилтын үр дүнд тодорхойлсон байна.

Ил уурхайн ашиглалтын технологи: Ордын уул техникийн нөхцөл, гөлтгөнө агуулсан хурдаст давхаргын тогтоц, хөрсний зузаан зэргийг харгалзан үзэж авто тээвэртэй, дотоод овоолго бүхий технологиор ашиглахаар ТЭЗҮ-д тусгаж батлуулсан байна.

Шимт хөрсний овоолго: Уурхайн ашиглалтын явцад үйл ажиллагаанд өртөх уурхайн талбайн хэсэг хөрсний овоолгыг 0.1-0.35м зузаантай буюу элс, элсэнцэр зэрэг ургамал ургах боломжтой шимэрхэг хөрс, бусад тохиромжтой хөрсийг 0.3м хүртэл зузаантайгаар урьдчилан хуулж бэлдсэн. Шимт хөрсний овоолгын өндөр нь 4м байх бөгөөд хажуугийн өнцөг нь 25-30 градус байна.

Гөлтгөнө буталж, ангилах хэсэг: Ширээгийн хөндийн гөлтгөнийг олборлон хуурай аргаар буталж, 2-3м нуруулдан овоолж, сэврээн хатааж 1 жил уриншуулаад, ангилан ялгаж технологийн схемийн дагуу чичиргээт тэжээгүүрт тэжээн, хацарт бутлуураар бутлах ба бутлагдсан гөлтгөнийг 50-150мм, 25-50мм-ийн 2 төрлийн шигшүүрээр шигшиж, цемент болон хийт бетоны үйлдвэр рүү нийлүүлнэ. Харин 0-25мм ширхэглэлтэй хурдас буюу хаягдлыг уурхайн дотоод овоолго руу шилжүүлнэ.

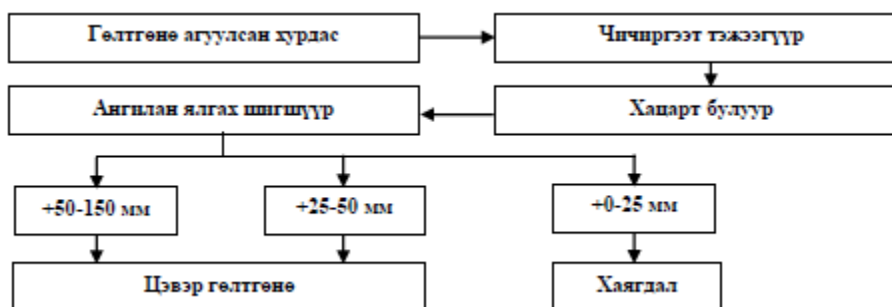
Гөлтгөнө гаргалт: Уурхайн нийт ашиглалтын 13 жилийн хугацаанд бутлан ангилах цехээс 35.51% -ийн гарцтай 1.4 сая.тн гөлтгөнийг гаргахаар төлөвлөсөн.

Зураг 6. Бутлуур, шигшүүрийн ажлын зураг

Зураг 7. Бутлуур, шигшүүрийн тоног төхөөрөмж

Зураг 8. Шигшүүрийн ажлын зарчмын схемийн бүдүүвч зураг

Бутлан, ангилах технологид ус шаардагдахгүй бөгөөд гөлтгөнийн-конкреци нь чийг багатай тул гөлтгөнөтэй хурдсыг уулаас олборлосны дараа буталж, ердийн агаарын температурт 1 жил хатаан уриншуулна. Уриншсан гөлтгөнөтэй хурдсыг хацарт бутлуурт буталж, бутлагдсан гөлтгөнөтэй хурдсыг шигшүүрээр ангилан ялгана.

2. УУРХАЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Гөлтгөний ордоос гөлтгөнө олборлох, боловсруулах, тээвэрлэх төслийн үйл ажиллагаанаас тухайн нутаг дэвсгэр, бүс нутгийн байгаль орчинд үзүүлэх гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүдийг 2021 онд шинэчлэн боловсруулсан төслийн байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээнд тодорхойлсон байдаг. Төсөл хэрэгжиж байгаа бүс нутагт Мак Цемент ХХК-аас гадна “Эрдэнэгибс” ХК зэрэг аж ахуйн нэгжүүд гөлтгөний уурхайн төсөл хэрэгжүүлдэг учраас тухайн газрын хүрээлэн буй орчинд үзүүлэх нөлөөлөл нь хам шинж чанартай юм.

Гөлтгөний ордоос гөлтгөнө олборлох, боловсруулах, тээвэрлэх төслийн үйл ажиллагаанаас үүсэх гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүдийг түүнд өртөх орчноор нь буюу агаар, гадаргын болон газар доорх ус, хөрс, амьтан ургамлын аймгийг хамруулан дараах байдлаар тодорхойлсон.

Агаарын чанарт үзүүлэх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд:

Гол сөрөг нөлөөллүүд:

- Уурхайн хөрс хуулалт, гэлтгөнө олборлолт, ачиж буулгах үйл ажиллагаа болон хөдөлгөөнт эх үүсвэрээс агаарт PM10-аас жижиг хэмжээтэй нарийн ширхэгт тоосонцорын хэмжээ ихсэх.
- Элэгдэл эвдрэлд өртсөн газраас салхины болон хөдөлгөөнт техникийн нөлөөгөөр тоосжилт үүсэх.
- Уурхайд ажиллаж байгаа техник, тоног төхөөрөмжөөс үүсэх дуу шуугиан.
- Хүнд даацын машин болон бусад техникээс бохирдуулагч хий агаарт ялгарах

Болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд:

- Төслийн хэмжээнд ашиглаж байгаа зам эвдрэх, зам засах зэргээс шалтгаалан шороон зам гарган ашигласнаас агаарт тоосжилт үүсэх.

Усны чанарт үзүүлэх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд:

- Хайгуулын ажил болон гидрогеологийн хайгуулын ажлын явцад гүний ус илрээгүй. Иймд ордын олборлолтын явцад ус шүүрүүлэх ажил явагдахгүй.
- Төслийн талбай орчимд байнгын урсацтай гол горхи байхгүй тул гадаргын усанд үзүүлэх нөлөөлөл үүсэхгүй.

Хөрсний чанарт үзүүлэх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд:

Гол сөрөг нөлөөллүүд:

- Олборлолт явуулах талбайн шимт хөрсийг хуулж овоолго үүсгэснээр тухайн газрын хэлбэр төрхөд өөрчлөлт орох.
- Шинээр барилга байгууламж барих, зам гаргах зэргээс хөрсөн бүрхэвч эвдрэл элэгдэлд орох.

Болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд:

- Салаа зам үүсгэснээс шалгаалан хөрс эдэгдэл эвдрэлд орох
- Тос, тосолгооны материал, бохир ус асгарсанаас шалтгаалан хөрс бохирдох
- Хуурай хог хаягдлыг зөвшөөрөлгүй газар хаяснаар хөрс бохирдох
- Борооны усны угаагдал, үерийн усны улмаас бохирдол зөөгдөн хөрсөн бүрхэвчийг бохирдуулах

Ургамлан нөмрөг ба амьтны аймагт үзүүлэх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд:

Гол сөрөг нөлөөллүүд:

- Олборлолт явуулах талбайн шимт хөрсийг хуулж овоолго үүсгэснээр тухайн газрын ургамлан бүрхэвч устах.
- Шинээр барилга байгууламж барих, зам гаргах зэргээс хөрсөн бүрхэвч эвдрэл элэгдэлд орж тухайн хэсгийн ургамлан бүрхэвч доройтох
- Уул уурхай түүнийг дагасан үйлдвэр, суурьшлаас тухайн бүс нутгийн амьтан дайжих,

дүрвэх

- Уурхайн хөрс хуулалт, хашаажуулалт зэргээс амьтны амьдрах орчин, идэш тэжээл хязгаарлагдах.

Болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд:

- Салаа зам үүсгэснээс шалгаалан хөрс элэгдэл эвдрэлд орж ургамлан бүрхэвчид нөлөөлөх.
- Төслийн үйл ажиллагааны улмаас үүсэх тоосжилт ургамлын гадаргууд бууснаар фотосинтезийн процессийг багасгаж ургамлын ургалтанд нөлөөлөх
- Тээврийн зам хөндлөн гарах амьтад машинд дайруулах

3. ГӨЛТГӨНИЙ УУРХАЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ, ҮНДСЭН ҮР ДҮН

Дундговь аймгийн Дэлгэрхангай суманд орших Ширээгийн хандийн Гөлтгөний уурхайн Байгаль орчны менежмент төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайланг боловсруулахдаа БОАЖЯ-ны сайдын 2019 оны 10 сарын 29-ны өдрийн А-618 тушаалаар батлагдсан “Байгаль орчны менежмент төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ыг баримталсан бөгөөд тухайн жилийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан ажлуудын биелэлтийн байдлыг нэг бүрчлэн тодорхойлж, шаардагдсан хөрөнгө зардлыг тооцсон бөгөөд орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрийн биелэлтийн хэсэгт хяналт шинжилгээний ажлын үр дүнг дэлгэрэнгүй хэлбэрээр тусгасан болно. Гөлтгөний уурхайн үйл ажиллагаа 2022 оны 2-р сараас 6 сарын хооронд ажилласан.

2022 оны Гөлтгөний уурхайн Байгаль орчны менежмент төлөвлөгөөний хүрээнд хэрэгжүүлсэн гол үйл ажиллагаанууд, түүний үр дүнг дурдвал.

- Уурхайн дотоод овоолгийн 0.5 га талбайд техникийн нөхөн сэргээлт хийж, 0.3 га талбайд биологийн нөхөн сэргээлт хийж гүйцэтгэсэн.
- Уурхайн хотхоны гадна талбайд 100 ширхэг мод сөөг тарьсан.
- Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд Дэлгэрхангай сумын төвийн цэцэрлэг хүрээлэнд мод тариж усалгаа арчилгааг хийж гүйцэтгэсэн.
- Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд үйлдвэр, уурхайн хэмжээнд бэлтгэл ажлыг хийж мод үржүүлэг байгуулан тарилтын ажлыг хийж гүйцэтгэсэн.
- Гөлтгөний уурхайн үйл ажиллагаанаас үүдэлтэй болзошгүй ба гол сөрөг нөлөөллийг хянах зорилгоор агаарын чанар, газар доорх ус, хөрсөн бүрхэвч зэрэг чиглэлээр орчны хяналт шинжилгээний ажлуудыг хийж гүйцэтгэсэн.

Байгаль орчны менежмент төлөвлөгөөнд тусгагдсан ажлууд түүний биелэлтийн тоон үзүүлэлтийг дараах хүснэгтэнд нэгтгэн илэрхийлэв.

Хүснэгт 8. Байгаль орчны менежмент төлөвлөгөөнд тусгагдсан ажлуудын хэрэгжилт

д/д	Байгаль орчны хамгаалах арга хэмжээний төрөл	Төлөвлөсөн ажлын тоо	Гүйцэтгэсэн ажлын тоо	Хийгдэж буй болон хойшлогдсон ажлын тоо
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	11	11	-
2	Нөхөн сэргээлт	2	2	-
3	Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээ	1	1	-
4	Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө	-	-	-
5	Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	-	-	-
6	Хог хаягдлын менежмент	5	5	-
7	Осол эрсдлийн менежмент	5	5	-
8	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	11	11	-
9	Удирдлага зохион байгуулалтын арга хэмжээ	7	7	-
10	Олон нийтэд тайлагнах үйл ажиллагаа	3	3	-
	Нийт	45	45	-

4. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

4.1 Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөлийг бууруулах чиглэлээр

№	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Ажлын гүйцэтгэл	Нийт зардал /мян.төг/	Биелэлтийн шалгуур
1	Хүнд машин механизмаас тоосжилт үүсэх	Уурхайн дотоод тээврийн зам талбай	Дотоод замаас үүсэх тоосжилтыг бууруулах зорилгоор хурдны хязгаарт хяналт тавин, тэмдэг зааврыг мөрдөж ажилласан.	100,0	Тухай бүрт
2		Гадаад тээврийн зам	Гадаад тээврийн машин механизмын хурдны хязгаар 40км/ц-аас хэтрэхгүй байхаар хязгаарлах зааварчилгаа өгч, тэмдэг, тэмдэглэгээ байрлуулан, засаж сайжруулсан.	500,0	Жилийн турш
3	Бүтээгдэхүүн тээвэрлэх явцад тоосжилт, бохирдол үүсэх	Гэлтгөнө тээврийн машин	Тээврийн машины бүтээлгийн бүрэн бүтэн байдалд хяналт тавиж ажилласан.	50,0	Тухай бүрт

4	Агаар мандалд тоосжилт үүсэх	Уурхайн ажилчдын хотхон	Уурхайн ажилчдын хотхонд 100 ширхэг мод шинээр тарьж ургуулсан.	Үйл ажиллагааны зардлаас	6 дугаар сарын 1-нээс өмнө
Нийт зардал мян.төг				650,000	

4.1.1 Тээврийн хэрэгслийн хурдыг хязгаарлах тэмдэг зааврыг мөрдөж ажиллах

Уурхайн дотоод замын тэмдэг, тэмдэглэгээг сайжруулсан бөгөөд хурдны хязгаарлалтыг даган мөрдүүлж ажиллаж байна.

Зураг 9. Уурхайн дотоод замын тэмдэгүүдийн харагдах байдал

4.1.2 Гадаад тээврийн машин механизмын хурдны хязгаарт хяналт тавьж, тэмдэг тэмдэглэгээг сайжруулах

Гадаад тээврийн машин механизмын хурдны хязгаарт хяналт тавьж ажилласан бөгөөд тэмдэг тэмдэглэгээг сайжруулсан.

Зураг 10. Гадаад тээврийн замд тэмдэг байршуулж буй байдал

4.1.3 Тээврийн машины бүтээлгийн бүрэн бүтэн байдалд хяналт тавих

“Конкорд бридж” ХХК нь Ширээгийн хөндий гөлтгөний уурхайгаас тээвэрлэлтийн үйл ажиллагааг хариуцан гүйцэтгэдэг бөгөөд гөлтгөнө тээвэрлэх явцад зориулалтын хучлага хэрэглэн, тээвэрлэлтийн үйл ажиллагааг гүйцэтгэж байна.

Зураг 11. Гөлтгөнө тээврийн машинууд хучилтаараа бүрэн бүтээж тээвэрлэлт хийж буй байдал.

4.1.4 Мод сөөг шинээр тарьж ургуулах

2022.05.25-ны өдөр 50 ш улиас, 50 ш бургас нэмж тарьсан. Нийт уурхайн хотхоны хэмжээнд 8 төрлийн 673 ширхэг мод, сөөг ургаж байна.

Зураг 12. Хаврын тарилт хийж буй байдал

Хүснэгт 9. Тарилт хийсэн модны төрөл зүйл

Дд	Мод сөөгний нэр	Хэмжих нэгж	Тоо ширхэг	Өндөр \см	Мод авсан газар
1	Улиас / <i>Populus Ifolia</i> /	ширхэг	50	130-170	Төгөл ХХК
2	Бургас/ <i>Salix pentandra</i> /	ширхэг	50	130-160	
	Нийт дүн		100		

4.2 Усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөлийг бууруулах чиглэлээр

№	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Ажлын гүйцэтгэл	Нийт зардал /мян.төг/	Биелэлтийн шалгуур
1	Унд ахуй болон мод бут, ногоон байгууламжинд ашиглаж буй зөөврийн усыг бүртгэж, зохистой хэрэглээнд хяналт тавих	Уурхайн хэмжээнд	Унд ахуйн усыг уурхайгаас баруун тийш 10 орчим км зайд байрлах малчны гар худгаас авдаг ба LAND 78 маркийн машинаар, мод бут, ногоон байгууламжид ашиглаж байгаа усыг уурхайн уснаас Норд Бенз маркийн машинаар зөөвөрлөдөг ба “Зөөврийн цэвэр усны бүртгэл”-ийг бүртгэдэг.	Үйл ажиллагааны зардлаас	Тухайн Жилдээ
Нийт зардал мян.төг				-	

4.2.1 Унд ахуй болон мод бут, ногоон байгууламжинд ашиглаж буй зөөврийн усыг бүртгэж, зохистой хэрэглээнд хяналт тавих

Унд ахуйн усыг уурхайгаас баруун тийш 10 орчим км зайд байрлах малчны гар худгаас авдаг ба LAND 78 маркийн машинаар, мод бут, ногоон байгууламжид ашиглаж байгаа усыг уурхайн уснаас Норд Бенз маркийн машинаар зөөвөрлөдөг ба "Зөөврийн цэвэр усны бүртгэл"-ийг бүртгэдэг. Уурхайн 2-р сараас 6-р сарын 1-ны хүртэл нийт 5 сар ажилласан бөгөөд ажиллах хугацаандаа унд ахуйн болон ногоон байгууламжид ашиглаж буй усны бүртгэлийг тогтмол бүртгэсэн. (Хавсралт 1. Усны бүртгэлийг [ЭНД](#) харна уу)

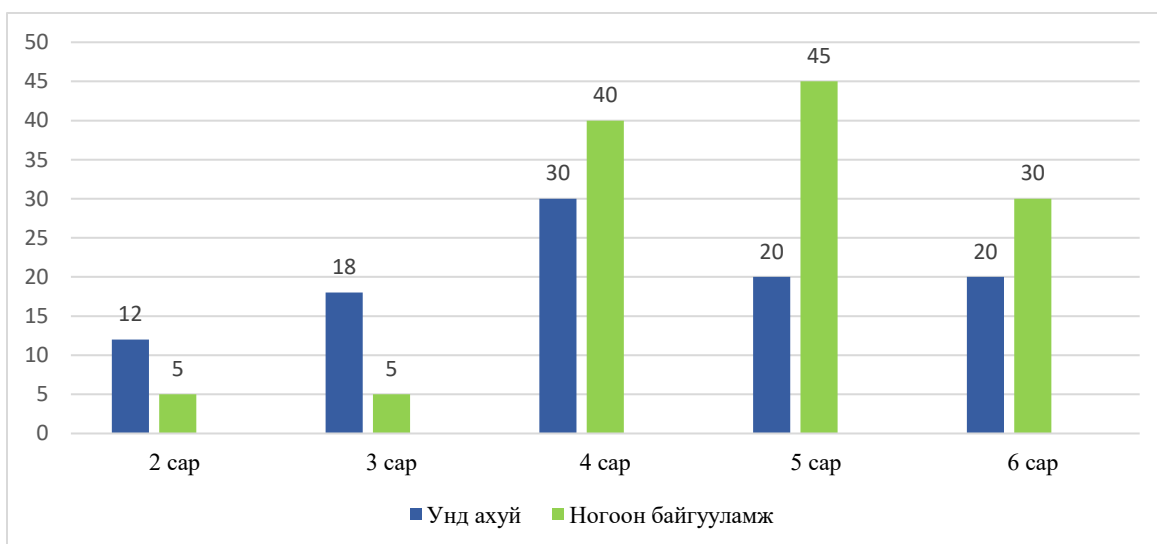

График 1. Усны зарцуулалт (сараар, м³)

Тайлбар: 2022 оны ус ашиглах дүгнэлтээр унд ахуйн хэрэгцээнд 300 м³/жил, ногоон байгууламжийн усалгаанд 1267,2 м³/ жил ус ашиглахаар гарсан бөгөөд бодит хэрэглээгээр унд ахуйд 100 м³/ жил, ногоон байгууламжид 125 м³/ жил усыг ашигласан байна. Усны төлбөрийг усны дүгнэлтээр буюу 1,052,812 төгрөгийг холбогдох дансанд шилжүүлсэн.

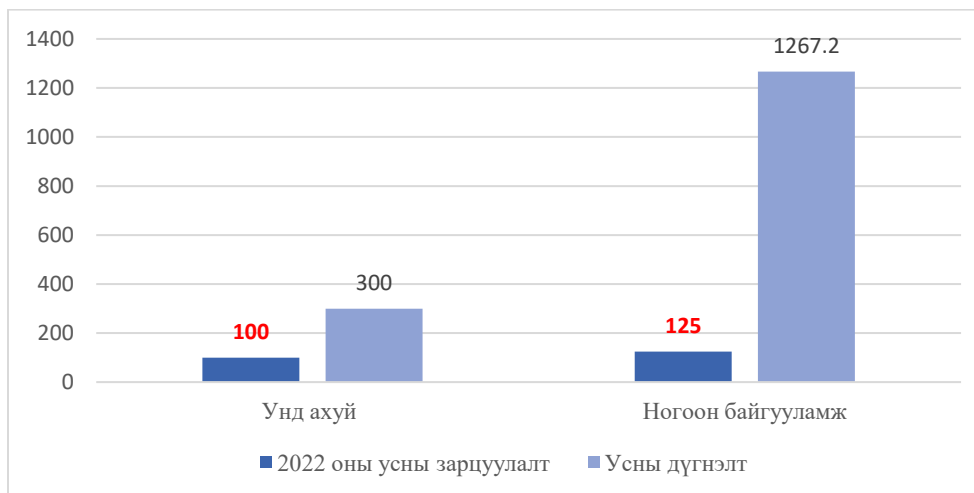

График 2. Усны дүгнэлтээр гарсан дүн болон 2022 оны усны зарцуулалттай харьцуулсан байдал

4.2 Хөрсөн бүрхэвчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөлийг бүүрүүлэх чиглэлээр

№	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Ажлын гүйцэтгэл	Нийт зардал /мян.төг/	Биелэлтийн шалгуур
1	Үржил шимт хөрсийг стандартын дагуу хуулж, хадгалах ба уг үйл ажиллагаанд хяналт тавих.	Уурхайн ахилтын талбай	МАК Цемент ХХК нь Монгол Улсын стандарт MNS 5916:2008 газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалтын дагуу 5 метрээс илүүгүй өндөртэй байгуулсан. Уул уурхай, үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа явуулахаас өмнө хөрсний үе давхаргын зузааныг тодорхойлж, харилцан адилгүй тогтоосон гүн хүртэл шимт хөрсийг хуулж хадгалж, чанарын хяналт хийж гүйцэтгэв.	Үйл ажиллагааны зардлаас	Тухай бүрт
2	ШТМ-ын алдагдаж болзошгүй газарт шаардагдах хэрэгсэл, материалыг бэлтгэх, бэлэн байлгах	Үйлчилгээний талбайд	Техникийн тосолгоо үйлчилгээ, угаалга зэргийг зориулалтын талбайд хийж байна.	150,000.0	Тухай бүрд

3	ШТМ-ын асгаралтад хяналт тавьж, бохирдсон хөрсийг бүртгэн, тусгай зориулалтын талбайд саармагжуулах	Төслийн талбайд	ШТМ-ын асгаралтанд хяналт тавьж, бохирдсон хөрсийг бүртгэн, тусгай зориулалтын талбайд саармагжуулж байна.	-	Ш улиралд зун
5	Газар хөндөх зөвшөөрөл авах, олгох, хяналт тавих	Үйлдвэрийн хэмжээнд	2021 оны 4 дүгээр сараас 8 дугаар сарын 01-ний хүртэлх хугацаанд нийт 2 удаа газар хөндөх зөвшөөрлийн хүсэлтийг хүлээн авч зөвшөөрлийг баталсан бөгөөд уурхайн нөлөөгөөр нийт 1.5 га талбайг хөндсөн. Уурхайн үйл ажиллагааны улмаас хөндөгдсөн талбайн бүртгэлийг тогтмол хийж байна..	50,000.0	Жилдээ
Нийт зардал мян.төг				200,0	

4.3.1 Үржил шимт хөрсийг стандартын дагуу хуулж, хадгалах ба уг үйл ажиллагаанд хяналт тавих

Өнгөн хөрсийг хадгалж хамгаалах нь стратегийн өндөр ач холбогдолтой бөгөөд газар хөндөхөөс өмнөх үеийн ургамлан бүрхэвч болон биологийн төрөл зүйлийн амьдрах орчныг дахин бий болгох буюу нөхөн сэргээлтийг амжилттай хийхэд өнгөн хөрсний хадгалалт, хамгаалалт чухал юм. Говийн уур амьсгалын хатуу нөхцөлд ургамлын үр үрсэлж, үндэсний систем хөгжихөд тохирсон хөрсний нөөц нэн шаардлагатай байдаг. Иймээс МАК Цемент ХХК нь Монгол Улсын стандарт MNS 5916:2008 газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалтын дагуу 5 метрээс илүүгүй өндөртэй байгуулсан. Уул уурхай, үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа явуулахаас өмнө хөрсний үе давхаргын зузааныг тодорхойлж, харилцан адилгүй тогтоосон гүн хүртэл шимт хөрсийг хуулж хадгалж, чанарын хяналтыг хийж байна.

Зураг 13. Шимт хөрсний овоолго

4.3.2 ШТМ-ын алдагдаж болзошгүй газарт шаардагдах хэрэгсэл, материалыг бэлтгэх, бэлэн байлгах

Засвар үйлчилгээний төвд болон гадаах хатуу хучилттай зориулалтын талбайд техникийн тослогоо үйлчилгээ, угаалга зэргийг хийж байна.

Зураг 14. Техникийн тосолгоо үйлчилгээ, угаалгын зориулалтын талбай

4.3.3 ШТМ-ын асгаралтад хяналт тавьж, бохирдсон хөрсийг бүртгэн, тусгай зориулалтын талбайд саармагжуулах

Техникийн урсгал засварууд болон тос масло солих үйлчилгээг Засвар үйлчилгээний төв болон зориулалтын хатуу хучилттай талбайд гүйцэтгэж байна. Тайлант онд төслийн талбайд нийт 4 удаагийн асгаралт үүссэн. Бохирдсон хөрсийг зориулалтын талбайд EM-1 бодисыг ашиглан саармагжуулсан. Уг бодис нь 80-100 төрөл зүйлийн ашигтай бичил биетэнг агуулдаг бөгөөд эдгээрээс дурдвал *Lactobacillus plantarum*, *Lactobacillus casei*, *Streptococcus*, *Saccharomyces cerevisiae*, *Candida utilis*, *Rhodospseudomonas palustris*, *Rhodobacter sphaeroides*, *Streptomyces cerevisiae*, *Streptomyces geiseus* зэрэг бактериуд агуулсан байдаг.

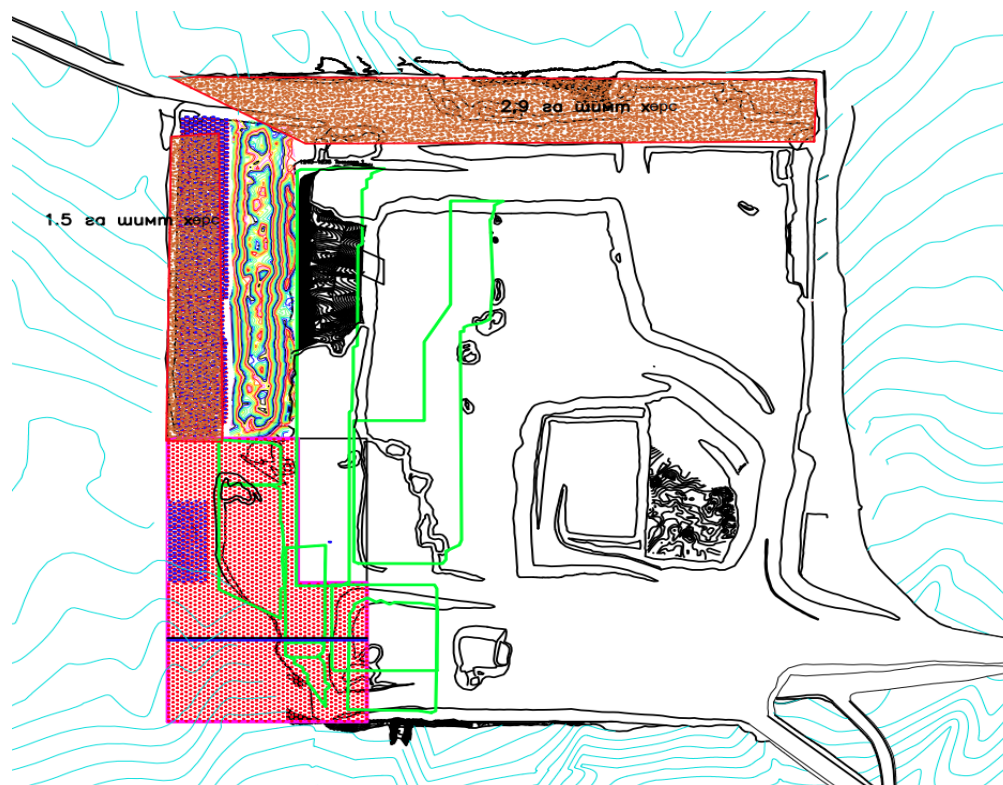
Зураг 15. Тосоор бохирдсон хөрсийг зориулалтын талбайд саармагжуулж буй байдал

4.3.4 Газар хөндөх зөвшөөрөл авах, олгох, хяналт тавих

2022 оны 2 дугаар сараас 6 дугаар сар хүртэлх хугацаанд нийт 3 удаа газар хөндөх зөвшөөрлийн хүсэлтийг хүлээн авч зөвшөөрлийг баталсан бөгөөд уурхайн нөлөөгөөр нийт 5.74 га талбайг хөндсөн. Уурхайн үйл ажиллагааны улмаас хөндөгдсөн талбайн бүртгэлийг тогтмол хийж байна. (Хавсралт 2. Газар хөндөх зөвшөөрлийн хуудсыг [ЭНД](#) харна уу)

Хүснэгт 10. Газар хөндөлтийн нэгтгэл

№	Байршил	Зориулалт	Он сар өдөр	Талбайн хэмжээ /га/
1	Уурхайн карьер	Шимт хөрс хуулалт	2022.03.22	3.24
2	Уурхайн карьер	Өнгөн хөрс хуулалт	2022.04.03	0.3
3	Уриншийн талбай	Өнгөн хөрс хуулалт	2022.04.07	2.2
Нийт				5.74

Зураг 16. Шимт хөрсний хуулалт хийх төлөвлөлтийн зураг

4.6 Ургамлан бүрхэвч, амьтны аймагт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөлийг бууруулах чиглэлээр

№	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Ажлын гүйцэтгэл	Нийт зардал /мян.төг/	Биелэлтийн шалгуур
1	Мод тарьсан талбай, ногоон байгууламжийн усалгаа арчилгаа хийх	Төслийн талбайн хэмжээнд	Уурхайн ногоон байгууламжийн талбайд таригдсан мод, сөөгийг тогтмол услаж, биомассийг нэмэгдүүлж байна.	700,0	Тухайн жилдээ
Нийт зардал мян. төг				700,0	

4.6.1 Мод тарьсан талбай, ногоон байгууламжийн усалгаа арчилгаа хийх

Зураг 17. Усалгаа арчилгаа болон биомасс үүссэн байдал

5. НӨХӨН СЭРГЭЭХ АЖЛЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

№	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Ажлын гүйцэтгэл	Нийт зардал /мян.төг/	Биелэлтийн шалгуур
1	Нөхөн дүүргэлтээр техникийн нөхөн сэргээлт хийх	Дотоод овоолго	0.5 га талбайд техникийн нөхөн сэргээлт хийж гүйцэтгэсэн.	63,117,250	Жилийн турш
2	Биологийн нөхөн сэргээлт хийх		Техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн 0.5 га талбайгаас 0.3 га талбайд биологийн нөхөн сэргээлт хийсэн.		
Нийт зардал мян. төг				63,117,250	

5.1 Нөхөн дүүргэлтээр техникийн нөхөн сэргээлт хийх

Уурхайн уулын ажлыг 2 дугаар сараас эхэлж хөрс хуулалт 58.1 мян/м³ шимт хөрсийг гадаад овоолгод хадгалж, үлдсэн хөрсийг дотоод овоолгод техникийн нөхөн сэргээлтэнд ашигласан. Дотоод овоолгод бутлуур, шигшүүрээс гарсан хаягдал хөрстэй нийлсэн 115,5 мян/м³ хөрсөөр 0,5 га-д техникийн нөхөн сэргээлт хийж гүйцэтгэв. (Хавсралт 3. Нөхөн сэргээлт хүлээлгэн өгсөн акт, мэдээг [ЭНД](#) харна уу)

Зураг 18. 0.5 га талбайд техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн байдал

5.2 Биологийн нөхөн сэргээлт хийх

Техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн дотоод овоолгын 0.3 га талбайд биологийн нөхөн сэргээлтийг хийж гүйцэтгэв. Тус талбайд говийн нөхцөлд ургах чадвар өндөртэй согоовор, ерхөг, өлөнгө зэрэг олон наст ургамлын үрийг тарьсан.

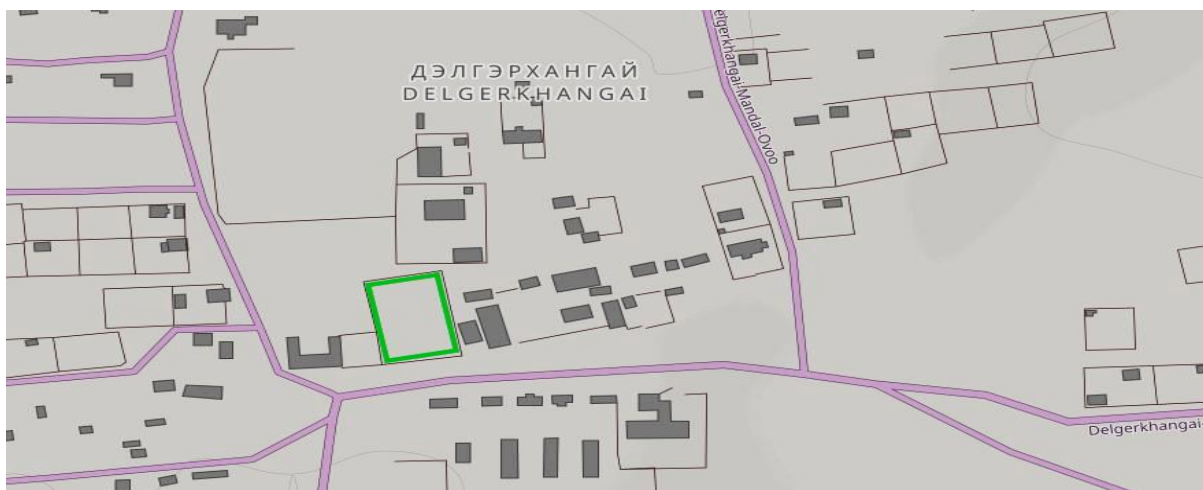
Зураг 19. Биологийн нөхөн сэргээлт хийж буй байдал

6. ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

№	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Ажлын гүйцэтгэл	Нийт зардал /мян.төг/	Биелэлтийн шалгуур
1	Дэлгэрхангай сумын төвийн цэцэрлэгт хүрээлэнд мот тарих	Орон нутгийн саналын дагуу	Дэлгэрхангай сумын ЗДТГазраас ирүүлсэн саналын дагуу цэцэрлэгт хүрээлэнд мод тарих ажлыг хийж гүйцэтгэсэн.	3,156,399.0	Тухайн жилдээ
Нийт зардал мян. төг				3,156,399.0	

Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд 2022 онд Дэлгэрхангай сумын ЗДТГазраас ирүүлсэн саналын дагуу сумын төвийн цэцэрлэгт хүрээлэнд 5-р сарын 13-наас 17 ний хооронд говийн нэн ховор Жиг мод 300 ширхэг, хайлаас мод 200 ширхэгийг траьж, усалгаа арчилгааг хариуцан хийж гүйцэтгэсэн. (Хавсралт 4. Дүйцүүлэн хамгаалах ажлыг хүлээлгэн өгсөн акт [ЭНД](#) харна уу)

Байршил: Дундговь аймаг Дэлгэрхангай сум 45°14'29"N, 104°48'20"E

Зураг 20. Мод тарих нүх ухаж хөрс боловсруулалтын ажил хийж буй байдал

Зураг 21. Жигд, Хайлаас модыг тарьж буй байдал

7. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

“Ширээгийн хөндий” гөлтгөний уулын хэсгийн MV-016898 дугаартай ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй талбайд малчин өрхийн өвөлжөө, суурин байхгүй хэдий ч манай тусгай зөвшөөрөлтэй хил залгаа үйл ажиллгаа явуулдаг “Эрдэнэгипс” ХХК-ийн хайгуулын талбай дээр байршилтай /манай лицензийн баруун хойд хилээс 500 метр зайд орших/ иргэн Мөнхжаргалын хүсэлтийг үндэслэн 2020 онд 15,045,361.0 төгрөгний зардлаар цахилгааны шугам татаж холбож өгсөн бөгөөд одоогоор нүүлгэн шилжүүлэх өөр айл өрх байхгүй тул энэ онд дээрх үйл ажиллагаатай холбоотой ажил уг төлөвлөгөөнд тусгагдаагүй болно.

8. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Олборлолт явагдах Ширээгийн гэлтгөний ордын MV-16898 ашиглалтын лицензтэй талбайд түүх, соёлын дурсгалт зүйлс байхгүй, харин талбайгаас зүүн зүгт 4 км зайд сумын хүн хөдөөлүүлдэг газар, баруун хойш 6,4 км зайд эртний хийд бий.

Гэлтгөний орд газрын орчимд байрших түүх соёлын дурсгалт газруудын мэдээллийг дараах хүснэгт үзүүлэв.

Хүснэгт 11.Түүх соёлын дурсгалт газар

№	Аймаг	Сум	Түүх соёлын дурсгалт газар, байгалийн үзэсгэлэнт газрын нэр	Зүг чиг (орд газраас)	Зай км
Агуй					
1	Дундговь	Дэлгэрхангай	Гоожронхой	Зүүн	60.0
Эртний хийд					
2	Дундговь	Дэлгэрхангай	Хошуу хийд	Баруун хойд	6.4
Эртний хот балгасын туурь					
3	Дундговь	Сайхан-Овоо	Цагаан овоо	Баруун	35
Хүн тавьдаг газар					
4	Дундговь	Дэлгэрхангай	Хар чулуун	Зүүн	4

Төсөл хэрэгжүүлэх нутаг дэвсгэрт эртний түүхийн гэрч болох дурсгалт хөшөө бунхан, хиргэсүүр, археологи, палеонтологийн олдворын хайгуул судалгааны ажлыг ШУА-н Археологи, Палеонтологийн төвөөр хийлгүүлсэн ба тус хайгуулын ажлаар ямар нэгэн олдвор илрээгүй болно.

Шинжлэх ухааны академийн түүх, археологийн хүрээлэнгээр Гэлтгөний уурхайн хотхоны 4.2 га, хөрсний овоолгын шигшүүр, бутлуурын 4 га, 3.4 километр үргэлжлэх цахилгаан дамжуулах шугамын трасс, шатахуун түгээх станцын 1.5 га, “Зүүн хэсэг” нэртэй MV-015353 дугаарын ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөлтэй 59.11 га талбайнуудад 2019 оны 8-р сарын 16-ны өдөр тус хүрээлэнгийн Угсаатны зүйн судалгааны салбарын эрдэм шинжилгээний ажилтан Э.Дагвадорж угсаатны зүйн авран хамгаалах судалгааг хийж гүйцэтгэв.

Уурхайн үйл ажиллагааны явцад санамсаргүйгээр археологи ба палеонтологийн олдворууд олдох магадлалтай бөгөөд санамсаргүй олдворууд олдсон тохиолдолд Монгол улсын соёлын өвийг хамгаалах хууль болон компанийн “Санамсаргүй олдворын үед ажиллах журам”-ыг дагаж мөрдөж ажиллах болно.

№	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Ажлын гүйцэтгэл	Нийт зардал /мян.төг/	Биелэлтийн шалгуур
1	Олдвор илэрвэл мэдэгдэх	Гэлтгөний уурхайн ажилчид	2022 оны 10-р сарын 30-ны байдлаар төслийн талбайд олдвор илрээгүй байна.	-	Жилийн турш
Нийт зардал мян.төг				-	

9. ОСОЛ ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

№	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Ажлын гүйцэтгэл	Нийт зардал /мян.төг/	Биелэлтийн шалгуур
1	Осол эрсдэлийн тухай нийт ажилчдад сургалт явуулах	Нийт ажилтан	Осол эрсдэлийн тухай нийт ажилчдад сургалт оров.	80,0	Тухай бүрт
2	Хөдөлмөр хамгаалал, эрүүл ахуйн анхан, давтан зааварчилгааг мөрдүүлж ажиллах	Нийт ажилтан	Гөлтгөний нийт ажилчдад анхан болон давтан зааварчилгааг өгсөн.	Үйл ажиллагааны зардал	Тухай бүрд
3	Хөдөлмөр хамгаалал, эрүүл ахуй, байгаль орчны хяналт мониторинг хийх	Уурхайн хэмжээнд	Мак Цемент ХХК-ийн дотоод хяналт, шалгалтын журамын дагуу хяналт мониторинг хийсэн.	80,0	Ш улиралд зун
4	Төслийн талбайд гал түймрээс сэргийлэх, эрсдлийг бууруулах боломжтой арга хэмжээг авах	Уурхайн талбай дахь бүх барилга байгууламж	Төслийн талбайд гал түймрээс сэргийлэх зорилгоор галын хорыг шаардлагатай газруудад байршуулсан.	Үйл ажиллагааны зардал	Жилдээ
5	ШТС-ын сав, тоног төхөөрөмж, шугам хоолойн битүүмжлэлд хяналт тавих		Ажлын байрны үзлэгийн хуваарийн дагуу ШТС-ын сав, тоног төхөөрөмжийг тогтмол шалгадаг.	Үйл ажиллагааны зардал	Жилдээ
Нийт зардал мян.төг				160.0	

9.1 Осол эрсдэлийн тухай нийт ажилчдад сургалт явуулах

Газар хөдлөлт, байгалийн гамшигт үзэгдэл, олныг хамарсан үйлдвэрлэлийн осол гарах үед ажилчдыг аюулгүй байршилд очих буюу цугларах цэгт цуглуулах, эмнэлгийн анхан шатны тусламж үзүүлэх, аврах эрэн хайх бүлэгт ослын мэдээллийг үнэн зөв өгөх зорилготойгоор 2022 оны 07 сарын 15-нд нийт ажилчдад сургалт өгч зохион байгуулагдав.

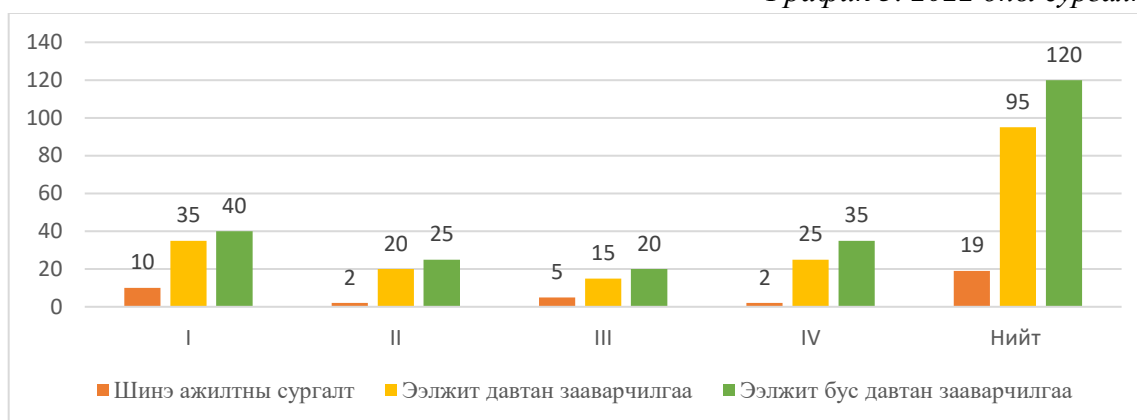

Зураг 22. Галын сургалт хийж буй байдал

9.2 Хөдөлмөр хамгаалал, эрүүл ахуйн анхан, давтан зааварчилгааг мөрдүүлж ажиллах

МАК Цемент ХХК нь 2022 онд ISO 45001:2015 ХЭМАБ-ийн олон улсын стандартыг нэвтэрүүлэхээр ажиллаж байна. Уг ажлын хүрээнд нийт ажилчдад ХЭМАББО-н сургалт, зааварчилгыг орж ажилласан.

График 3. 2022 оны сургалтын дүн

Графикаас харахад тайлант онд нийт шинэ ажилтны сургалтанд 19 хүнд, ээлжит давтан зааварчилгаанд 95 хүнд, ээлжит бус давтан зааварчилгаанд 120 хүн хамрагдан сургалт зааварчилгааг авсан байна.

9.3 Хөдөлмөр хамгаалал, эрүүл ахуй, байгаль орчны хяналт мониторинг хийх

МАК Цемент ХХК-ийн гүйцэтгэх захирлаар батлагдсан Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн, дотоод хяналт шалтгалтын журмын дагуу Ширээгийн хөндийн гөлтгөний уурхайд хуваарийн дагуу шалгалтыг явуулсан. Шалгалтыг Мэргэжлийн хяналтын №2.23. “Үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд нөлөөлөх байдлыг шалгах хяналтын хуудас”, Байгаль орчны чиглэлээр хяналт мониторинг хийв. Шалгалтаар шланк задарж ус алдах эрсдэл гарсан ба хариуцан ажилтанд заавар зөвөлгөө өгч ажилласан. Мөн ШТС орчим галын аюултай тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулаагүй үл тохирол илэрсэн бөгөөд арилгуулах арга хэмжээ авахуулсан. (Хавсралт 5. ХАБЭАБО-н дотоод хаяналт шалгалтын журам, хуваарийг [ЭНД харна уу](#))

Зураг 23. Хяналт шалгалт хийж буй байдал

9.4 Төслийн талбайд гал түймрээс сэргийлэх, эрсдлийг бууруулах боломжтой арга хэмжээг авах

МАК Евро цементийн үйлдвэрээс Гэлтгөний уурхайд шаардагдах галын багаж хэрэгсэл болон галын хорыг үзлэг шалгалт хийн явуулан шаардлагатай газруудад шинээр 30 ширхэг галын хорыг байрлуулсан.

Зураг 24. Үйлдвэрээс ирсэн галын хор суурилуулсан байдал

9.5 ШТС-ын сав, тоног төхөөрөмж, шугам хоолойн битүүмжлэлд хяналт тавих

МАК Цемент ХХК-ийн гүйцэтгэх захирлаар батлагдсан Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн, дотоод хяналт шалгалтын журмын дагуу ШТС-ын орчимд хуваарийн дагуу шалгалтыг явуулсан.

Зураг 25. Гэлтгөний уурхайн шатахуун түгээх станц

10. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

№	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Ажлын гүйцэтгэл	Нийт зардал /мян.төг/	Биелэлтийн шалгуур
1	Хог хаягдлын цэгт, ариутгал, халдваргүйжүүлэлт хийх	Хог хаягдлын цэгт	Ажилчдын хотхоны хог хаягдал түр хадгалах цэг, түүний орчмын газрыг 2021.07.21-ны өдөр Жавелионы бодисоор ариутгал, халдваргүйжүүлэлтийн ажлыг хийж гүйцэтгэв.	250,0	VII
2	Хуванцарын хог хаягдлыг ангилан ялгах	Уурхайн хэмжээнд	Ажилчдын хотхоны хог хаягдал түр хадгалах цэгийг сайжруулж хог хийсч тархах, хөрсөнд бохирдол үүсгэхээс хамгаалах, ангилан ялгалтыг сайжруулж хашаа хамгаалалт, өнгөний кодчилал хаяг бүхий хогийн савнуудыг шаардлагатай цэгүүдэд байршуулсан.	100,0	Жилдээ
3	Зам талбайд хийсч тарсан хог хаягдлын цэвэрлэгээ зохион байгуулах		Хог хаягдлын цэвэрлэгээний хуваарь гарган цэвэрлэгээг хийв.	100,0	Жилдээ
4	Дахин ашиглагдах хаягдлыг 2догч түүхий эд авдаг аж ахуйн нэгж байгууллагад нийлүүлэх. /хуванцар сав, мод, төмөр/		Хуванцар савыг үйлдвэрийн нэгдсэн хогийн цэгт хүргэж ЭКО говь ХХК д хүлээлгэн өгсөн.	250,0	Жилдээ
5	Хог хаягдлын чиглэлээр ажилчдад сургалт орох		5 сарын хугацаанд нийт ажилчидад хог хаягдлын сургалтыг орсон.	Үйл ажиллагааны зардлаас	Жилдээ
6	Хаягдал тосыг цуглуулж дахин боловсруулах үйлдвэрт нийлүүлэх		Машин техникийн тос тосолгооны материалын хаягдал тосыг Мак Цемент ХХК-ийн хаягдал тос цуглуулах нөөцлүүрт нийлүүлдэг бөгөөд хаягдал тосыг түр хадгалахдаа хатуу хучилт бүхий талбай дээр байрлуулсан поошгинд цуглуулж байна.	1,500,000	Жилдээ
Нийт зардал мян.төг				2,200.0	

10.1 Хог хаягдлын цэгт, ариутгал, халдваргүйжүүлэлт хийх

Гөлтгөний уурхайн ажилчдын хотхон, засвар үйлчилгээний талбай, хог хаягдал түр хадгалах цэг түүний ойр орчмын газрыг 2022.04.25-ны өдөр Сан хими ХХК мэргэжилийн байгууллагаар ариутгал, халдваргүйжүүлэлтийн ажлыг хийж гүйцэтгэв.

Зураг 26. Ариутгал, халдваргүйжүүлэлт хийж буй байдал

10.2 Хуванцарын хог хаягдлыг ангилан ялгах

Ажилчдын хотхоны хог хаягдал түр хадгалах цэгийг сайжруулж хог хийсч тархах, хөрсөнд бохирдол үүсгэхээс хамгаалах, ангилан ялгалтыг сайжруулж хашаа хамгаалалт, өнгөний кодчилол хаяг бүхий хогийн савнуудыг шаардлагатай 3 цэгүүдэд байршуулсан. (Хавсралт 6. Хог хаягдлын бүртгэлийг [ЭНД](#) харна уу)

Зураг 27. Хогийн цэгийн сайжруулалт

Зураг 28. Ажилчдын хотхон, Засвар үйлчилгээний төвийн ангилан ялгалт

Зураг 29. Хуванцар савыг ангиан ялгаж буй байдал

10.3 Зам талбайд хийсч тарсан хог хаягдлын цэвэрлэгээ зохион байгуулах

Уурхайн ажиллаж эхэлсэн 2-р сараас хойш бүх нийтийн цэвэрлэгээг хуваарийн дагуу I, II, III-р улиралд зохион байгуулсан ба нийт 10 ажилтан оролцож, Уурхайн карьер, засварын төв, ажилчдын хотхон ба тээврийн зам дагуу талбайнуудад цэвэрлэгээ хийв. (Хавсралт 7. Хог хаягдлын цэвэрлэгээний хуваарь [ЭНД](#) харна уу.)

Зураг 30. Төслийн талбайд цэвэрлэгээ хийж буй байдал

10.4. Дахин ашиглагдах хаягдлыг 2догч түүхий эд авдаг аж ахуйн нэгж байгууллагад нийлүүлэх

Уурхайгаас цугларсан нийт 200 кг дахивар хаягдал болох хуванцар хаягдлыг Эко говь ХХК-д 2022 оны 07 сарын 24-нд нийлүүлэн хүлээлгэн өгсөн. Эко говь ХХК нь Дорноговь аймгийн Сайншанд суманд дахивар хаягдал бэлтгэн нийлүүлэх үйл ажиллагаа явуулдаг байгууллага юм. (Хавсралт 8. Эко говь ХХК-д хүлээлгэн өгсөн бүртгэлийг [ЭНД](#) харна уу)

Зураг 31. Дахин боловсруулах үйлдвэрт хүлээлгэн өгч буй байдал

10.5 Хог хаягдлын чиглэлээр ажилчдад сургалт орох

Уурхайн ажилчдад 2022 оны байгаль орчны сургалтын төлөвлөгөө, хуваарийн дагуу 2, 4 саруудад сургалтыг орсон. Сургалтын агуулгад хог хаягдлын ангилан ялгалт, шатах тослох материал, хөрсний бохирдол, унд ахуйн усны хэрэглээ, агаарын бохирдол зэрэг орно. Мөн уурхайн ажилчдад ХАБЭА-н давтан зааварчилгаатай хамтатган байгаль орчны ерөнхий зааварчилгааг улиралд 1 удаа өгч зохион байгуулсан. (Хавсралт 9 .2022 оны сургалтын төлөвлөгөөг [ЭНД](#) харна уу)

Зураг 32. Сургалт, зааварчилгаа орж буй байдал

10.6 Хаягдал тосыг цуглуулж дахин боловсруулах үйлдвэрт нийлүүлэх

Машин техникийн тос тосолгооны материалын хаягдал тосыг Мак Цемент ХХК-ийн хаягдал тос цуглуулах нөөцлүүрт нийлүүлдэг бөгөөд Цемент шохойн үйлдвэр нь хаягдал тосыг цуглуулж тайланд онд “Монпити ойл” ХХК-ийн дахивар боловсруулах үйлдвэрт нийлүүлэв.

(Хавсралт 10. “Монпити ойл” ХХК-д хаягдал тос хүлээлгэн өгсөн актыг [ЭНД](#) харна уу)

Зураг 33. Хаягдал тос цуглуулах сав болон хаягдал тос өгч буй байдал

10.7 Агаарын шүүгч, тосны шүүрийг ангилан ялгах

Уурхайн засварын төвийн үйл ажиллагаанаас гардаг хаягдал болох агаар шүүгч, тосны шүүрийг ангилан ялгаж, агаар шүүгчний гаднах төмрөн торыг дахин ашиглан уурхайн ногоон байгууламж дахь модыг туулай болон мэрэгч амьтдаас хамгаалах 3 ширхэг тор хийж байрлуулсан. Мөн тосны шүүрийн үлдэгдэл тосыг шүүж цэвэрлэн уг хаягдлыг дахин ашиглан уурхайн замын шон хийхэд ашигласан ба тайлант онд нийт 5 ширхэг аюулгүйн шон хийж шаардлагатай газруудад байрлуулсан.

Зураг 34. Агаар шүүгчний тор, тосны шүүрийг дахин ашиглаж буй байдал

11. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН БИЕЛЭЛТ

№	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Ажлын гүйцэтгэл	Нийт зардал /мян.төг/	Биелэлтийн шалгуур
1	Ca, Mg, CL, SO ₄ , NO ₂ , NO ₃ , NH ₄ , NCO ₃ , Fe, As, Na, Cd, Cu, Pb, Zn, Cr, Ni, Ag, Al, B, Mn, Se, Sr, Mo, Co, Be, Sb-ийн агууламж, амт, үнэр, өнгө, pHС нийт ууссан хатуу бодисын хэмжээ, нийт хатуулаг, цахилгаан дамжуулах чанар	Ундны ус	Малчны гар худгуудаас дээж авч, шинжилгээг мэргэжлийн итгэмжлэгдсэн лаборатороор хийлгүүлсэн. Доор дэлгэрэнгүй харуулав.	225,0	Жилд 1 удаа
2	Хүнд металл			345,0	
3	Бактериологи			144,0	
Усны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн нийт зардал мян.төг				789,360	

11.1 Усны чанарын хяналт шинжилгээ

Уурхайн үйл ажиллагаа нь 2022 онд 2 дугаар сараас 6 сар хүртэл ажилласан тул уурхайн ажилчдын унд ахуйн малчны гар худаг, модны худагнуудаас 1 удаа дээж авч мэргэжлийн байгууллага болох “Ханлаб”, Дорноговь аймгийн ус цаг уур орчны шинжилгээний лаборатораар ерөнхий хими, бактериологийн шинжилгээг хийлгүүлэв. Шинжилгээний дүнг MNS0900:2018 “Ундны ус, эрүүл ахуйн шаардлага” стандарттай харьцуулан дүнг боловсрууллаа.

Хүснэгт 11.1. Худгийн усны-химийн үзүүлэлтийн шинжилгээний дүн

Үзүүлэлт	MNS 0900:2018 ЗДХ	Малчны худаг 1 2021	Малчны худаг 2 2021	Малчны худаг 1 2022	Малчны худаг 2 2022
pH-Усны орчин	6.5-8.5	8.04	8.10	7.98	7.80
Цахилгаан дамжуулах чанар мСм\см	<1.0	-	-	-	-
Ерөнхий хатуулаг мг-экв\л	<7.0	-	-	3.30	-
Кальци, (Ca) мг\л	<100.0	34.70	17.58	44.24	51.88
Магни, (Mg ²⁺) мг\л	<30.0	14.81	13.98	13.24	13.86
Карбонат, (CO ₃) мг\л	-	3.00	3.00	1.5	1.5
Хлорид (Cl) мг\л	<350.0	47.64	197.4	182.1	35.73
Гидрокарбонат (HCO ₃) мг\л	-	238.0	167.8	161.7	216.6
Нитритийн ион (NO ₂), мг\л	<1.0	<0.05	<0.05	<0.05	<0.05

Нитрат (NO ³), мг\л	<50.0	0.69	1.51	1.19	0.28
Сульфат, (SO ₄) мг\л	<500.0	52.80	186.2	251.9	75.73
Төмөр (Fe), мг\л	0.3	<0.03	<0.03	<0.03	<0.03
Хуурай үлдэгдэл, мг\л	<1000.0	-	-	812.0	366.0
Натри, Кали (Na, K) мг\л	<200	73.44	219.4	200.3	58.96
Аммони, (NH ₄) мг\л	<1.5	<0.10	<0.10	<0.10	<0.10
Огноо		2021.06		2022.05	

MNS0900:2018 “Ундны ус, эрүүл ахуйн шаардлага” стандартаас хэтэрсэн үзүүлэлтүүдийг дээрх хүснэгтэнд улаанаар тэмдэглэв.

Шинжилгээний дүнгээс харахад малчны 1-р худгийг стандарттай харьцуулбал усны шинжилгээнд стандартаас хэтэрсэн үзүүлэлт байхгүй байна. Малчны 2-р худгийг ногоон байгууламжийн усалгаанд ашигладаг ба ундны усны хэрэглээнд ашигладаггүй болно.

(Хавсралт 11. Лабораторийн шинжилгээний хариуг [ЭНД](#) харна уу)

Хүснэгт 11.2 Усны хүнд металлын шинжилгээний дүн

Үзүүлэлт	MNS 0900:2018 ЗДХ	Малчны худаг 1 2021	Малчны худаг 2 2021	Малчны худаг 1 2022	Малчны худаг 2 2022
Мөнгө, Ag мг\л	0.1	<0.01	0.03	<0.01	<0.01
Хөнгөнцагаан, Al мг\л	0.50	<0.025	0.03	<0.025	<0.025
Мишьяк, As мг\л	<0.01	0.12	0.02	<0.01	<0.01
Бор, В мг\л	2.40	0.09	0.70	0.54	0.04
Бари, Ва мг\л	0.70	0.03	<0.01	<0.01	<0.01
Берелли, Ве мг\л	0.0002	<0.001	<0.001	<0.001	<0.001
Кадми, Сd мг\л	0.003	0.02	<0.005	<0.005	<0.005
Кобальт, Со мг\л	-	<0.001	<0.001	<0.001	<0.001
Хром, Сг мг\л	0.05	<0.005	<0.005	<0.005	<0.005
Зэс, Сu мг\л	2.0	<0.025	<0.025	<0.02	<0.02
Марганец, Мп	0.1	<0.01	<0.01	<0.01	<0.01
Молибден, Мо	0.07	0.10	0.02	0.05	0.02
Никель, Ni	0.02	<0.005	<0.005	<0.005	<0.005
Хартугалга, Рb	0.01	<0.01	<0.01	<0.01	<0.01
Сурьма, Sb	0.02	<0.01	<0.01	<0.01	<0.01
Селен, Se	0.04	<0.05	<0.05	<0.02	0.023
Стронци, Sr	2.00	0.65	1.02	0.90	0.55
Уран, U	0.03	<0.50	<0.50	<0.50	<0.50
Цайр, Zn	5.0	<0.01	<0.01	<0.01	<0.01
Огноо		2021.08.02-08.10		2022.05.23	

Шинжилгээний дүнгээр MNS 0900:2018 Хүрээлэн буй орчин. Эрүүл мэндийг хамгаалах. Аюулгүй байдал. Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ

стандарттай харьцуулхад стандартын шаардлага хангаж байна. (Хавсралт 12. Лабораторийн шинжилгээний хариуг [ЭНД](#) харна уу)

Хүснэгт 11.3 Ундны усны бактериологийн шинжилгээний дүн

Үзүүлэлт	MNS 0900:2018 ЗДХ	Малчны худаг 1 2021	Малчны худаг 2 2021	Малчны худаг 1 2022	Малчны худаг 2 2022
Нийт нянгийн тоо	<100	50	60	50	50
Гэдэсний бүлгийн савханцар, халуунд тэсвэртэй гэдэсний бүлгийн савханцар	Илрэхгүй	Илрээгүй	Илрээгүй	Илрээгүй	Илрээгүй
Гэдэсний бүлгийн эмгэг төрөгч бичил биетэн	Илрэхгүй	Илрээгүй	Илрээгүй	Илрээгүй	Илрээгүй
Сульфид задлагч агааргүйтэн	Илрэхгүй	Илрээгүй	Илрээгүй	Илрээгүй	Илрээгүй
Псевдомонас аерогиноза	Илрэхгүй	Илрээгүй	Илрээгүй	Илрээгүй	Илрээгүй
Огноо		2021.03.26		2022.05.23	

Шинжилгээний дүнгээр MNS 0900:2018 Хүрээлэн буй орчин. Эрүүл мэндийг хамгаалах. Аюулгүй байдал. Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ стандартын шаардлага хангаж байна. (Хавсралт 13. Лабораторийн шинжилгээний хариуг [ЭНД](#) харна уу)

11.2 Хөрсний хяналт шинжилгээ

№	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Ажлын гүйцэтгэл	Нийт зардал /мян.төг/	Биелэлтийн шалгуур
1	Хөрсний агрохимийн шинж чанар, механик бүрэлдэхүүн	Уурхайн карьер, Ажилчдын хотхон, Технологийн зам, шимт хөрсний овоолго, ШТС орчим, Хогийн цэг, ЗҮТ	Хөрсний агрохими, хүнд металлын шинжилгээг “Инженер геодези” ХХК-ийн лабораторид хийлгэсэн.	371,0	7 цэгээс дээж авч шинжлүүлэх
2	Хөрсний хүнд металл (Cr, Cd, Pb, Ni, Zn агууламж)				7 цэгээс дээж авч шинжлүүлэх
3	Бактериологи	Хогийн цэг	Хөрсний бактериологийн шинжилгээг хийлгэсэн.	60.0	1 цэгээс дээж авч шинжлүүлэх
Хөрсний хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн нийт зардал				431,100	

11.2.1 Хөрсний агрохимийн шинжилгээ

Гөлтгөнийн уурхайн хөрсний бохирдлыг хянах зорилгоор 7 цэгээс дээж авч “Инженер геодези” ХХК лабораторит хийлгэсэн.

Хүснэгт 11.2.1 Хөрсний агрохимийн шинжилгээний дүн

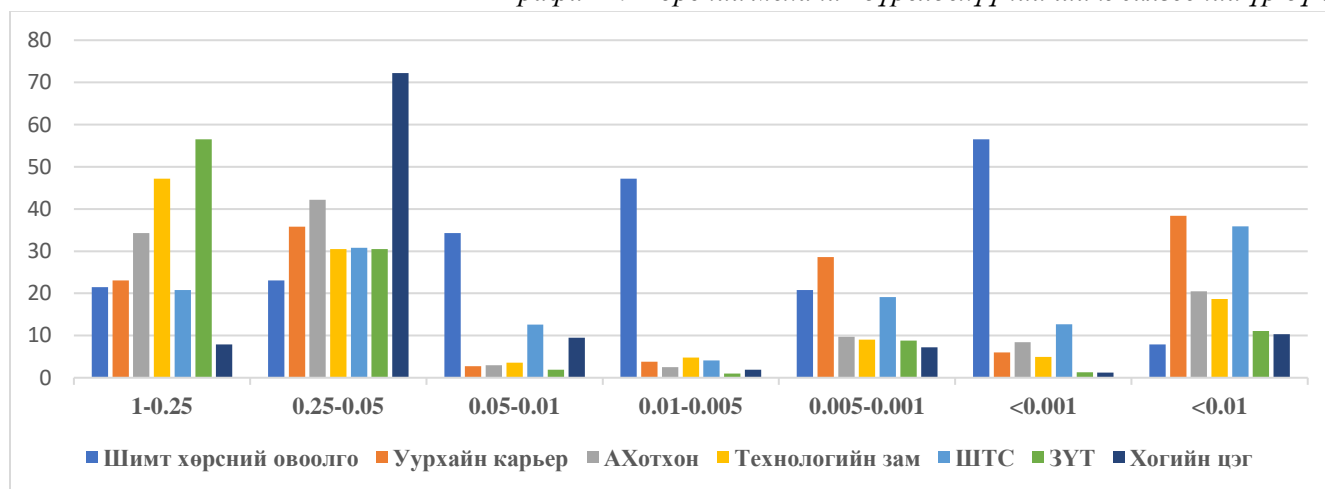
Дээжний нэр		Шимт хөрсний овоолго	Уурхайн карьер	Ажилчдын хотхон	Технологийн зам	ИТС орчим	Засварын төв	Хогийн цэг
рН	2020	-	7.95	-	8.6	8.20	7.85	8.1
	2021	8.88	8.81	8.62	8.12	8.5	8.46	8.34
	2022	8.47	8.91	9.30	8.63	8.34	9.13	8.70
Ялзмаг %	2020	-	1.57	-	0.28	0.24	0.69	0.28
	2021	0.23	0.63	0.33	0.43	0.26	0.38	0.18
	2022	0.37	0.34	0.30	0.52	0.40	0.44	1.26
ЦДЧ dsm	2021	0.824	3.230	0.094	0.700	1.628	1.318	0.184
	2022	3.060	2.030	0.241	1.282	2.490	0.244	0.868
Давс %	2021	0.40	1.65	0.04	0.38	0.74	0.60	0.08
	2022	1.56	1.01	0.11	0.63	1.66	0.11	0.43
CaCO ₃ %	2021	1.15	0.66	0.32	0.66	0.82	0.49	0.66
	2022	0.16	0.64	1.44	0.64	0.64	0.32	0.32
Шингээгдсэн сууриуд, мг- экв/100 гр	Ca-2021	8.8	57.4	6.4	10.8	57.4	14.5	4.8
	Mg-2021	7.5	22.3	4.8	5.6	22.6	6.6	2.9
	Ca-2022	146.5	24.8	7.0	76.8	38.4	7.5	10.8
	Mg-2022	95.1	15.4	4.8	16.0	22.3	2.8	4.8
Шим тэжээлийн элементүүд мг/100 гр	P ₂ O ₅ -2021	0.9	1.2	1.5	1.7	0.4	2.0	0.6
	K ₂ O-2021	16	10	28	6	10	8	10
	P₂O₅-2022	0.4	1.2	0.7	1.2	0.9	0.9	1.2
	K₂O-2022	5	4	9	6	16	4	10

Шинжилгээний үр дүнг 2020-2021 оны рН, ялзмагын шинжилгээний үр дүнтэй харьцуулан үзэхэд рН-ын үзүүлэлт өөрчлөлт бага, ялзмагын үзүүлэлт нэмэгдсэн байсан. Хөрсний үржил шим тэжээлийн гол үзүүлэлт нь хөрсний ялзмаг байдаг бөгөөд шимт хөрсний ялзмаг нь 2022 оны үзүүлэлтээр хэвийн байгаа нь тухайн хөрсний үржил шим алдагдаагүй сайн байгааг илтгэж байна. Бусад үзүүлэлтийн хувьд харьцангуй өөрчлөлт багатай байгаа нь ажиглагдаж байна. (Хавсралт 14. Лабораторийн шинжилгээний хариуг [ЭНД](#) харна уу)

Хүснэгт 11.2.1 Хөрсний механик бүрэлдэхүүний шинжилгээний дүн

Дээжний нэр		Шимт хөрсний овоолго	Уурхайн карьер	Ажилчдын хотхон	Технологи йн зам	ШТС орчим	Засварын төв	Хогийн цэг	
Механик ширхэгүүд %, ширхэгийн хэмжээ, мм	1-0.25	2022	21.5	23.1	34.3	47.2	20.8	56.5	7.9
	0.25-0.05	2022	37.4	35.8	42.2	30.5	30.8	30.5	72.2
	0.05-0.01	2022	1.7	2.7	3.0	3.6	12.6	1.9	9.5
	0.01-0.005	2022	4.7	3.8	2.5	4.8	4.1	1.0	1.9
	0.005-0.001	2022	31.4	28.6	9.7	9.0	19.1	8.8	7.2
	<0.001	2022	3.3	6.0	8.4	4.9	12.7	1.3	1.2
	<0.01	2022	39.4	38.4	20.5	18.7	35.9	11.1	10.3

График 4. Хөрсний механик бүрэлдэхүүний шинжилгээний үр дүн

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн нь 2 мм-ээс жижиг ширхэгтэй элс, тоос, шавар гэсэн хатуу хэсгүүдийн харьцаагаар илэрхийлэгдэх бөгөөд эдгээрээс аль фракци нь зонхилж байгаагаас хамаарч тухайн хөрсний механик бүрэлдэхүүний нэршил хамаардаг. Элсний ширхэгийн хэмжээ 2-0.05мм, тоосных 0.05-0.002мм, шаварных <0.002мм тус тус байдаг (“Guidelines for soil description”. 2006). Судалгааны үр дүнгээс харахад хөрсөн дэх элсэн фракцын утгийн хэлбэлзэл буюу 0.25-0.05 мм-ийн хооронд 31.9% - 49.8% ба 1-0.25 мм-д 15.4% - 49.0% байсан. Тоосны фракцын утгийн хэлбэлзэл буюу 0.05-0.01 мм-ийн хооронд 2.0% - 9.9%, 0.01-0.005 мм-д 1.0%- 8.7% байна. Шаврын фракцын утгийн хэлбэлзэл буюу 0.005-0.001 мм-ийн хооронд 4.9% - 24.2%, <0.001 мм-д 0.2% - 9.9% байсан. Дээрх графикийн үзүүлэлтээс харахад хөрсний механик бүрэлдэхүүний ихэнх хувийг элсэн фракц эзэлж байгааг харуулж байгаа ба харин тоос болон шаварлаг бүтэц нь харьцангуй бага байгааг харуулж байна.

11.2.2 Хөрсний хүнд металлын шинжилгээ

Гэлтгөнийн уурхайн хөрсний бохирдлыг хянах зорилгоор 7 цэгээс дээж авч “Инженер геофизи” ХХК-ын лабораторит хийлгэсэн.

Хүснэгт 11.2.2 Хөрсний хүнд металлын шинжилгээний дүн

№	Он	Цэгийн нэр	Ni	Cd	Pb	Cr	Cu	Zn
			ppm	ppm	ppm	ppm	ppm	ppm
MNS 5850: 2019 мг\кг			150	3	100	150	100	20
1	2021	Шимтг хөрсний овоолго	9.81	<1.0	15.41	22.25	9.61	28.20
	2022		9.61	ND	1.57	ND	3.26	69.0
2	2021	Уурхайн карьер	18.08	1.23	<5.0	33.16	23.81	29.69
	2022		12.4	ND	0.50	ND	9.57	29.8
3	2021	Технологийн зам	7.65	<1.0	<5.0	16.50	8.79	8.46
	2022		6.12	ND	0.10	ND	1.81	28.4
4	2021	Засварын төв	8.75	<1.0	10.79	22.28	7.90	12.82
	2022		3.34	ND	8.82	ND	7.18	34.6
5	2021	Ажилчдын хотхон	14.61	<1.0	9.57	29.58	13.35	22.85
	2022		3.97	ND	0.13	ND	1.59	50.4
6	2021	ШТС орчим	8.79	<1.0	<5.0	22.46	12.28	<5.0
	2022		14.2	0.01	24.6	10.0	15.2	33.7
7	2021	Хогийн цэг	7.02	<1.0	9.40	15.17	23.30	19.49
	2022		6.49	ND	0.45	ND	3.24	33.8
Хүлцэх агууламж			150	3,0	100,0	150	100,0	300,0
Хортой агууламж			1000,0	10,0	500,0	400,0	500,0	600,0
Аюултай агууламж			1800,0	20,0	1200,0	1500,0	1000,0	1000,0

Шинжилгээний дүнгээс харахад MNS5850:2019 Хөрс бохирдуулагч бодис элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ стандартад заагдсан хэмжээнд байна. (Хавсралт 15. Лабораторийн шинжилгээний хариуг [ЭНД](#) харна уу)

11.2.3 Хөрсний микробиологийн шинжилгээ

Хогийн цэгийн хөрсний бохирдол хянах зорилгоор хөрсний сорьц авч “Ханлаб” ХХК лабораторит шинжлүүлсэн.

№	Сорьцын нэр	Бактерийн ерөнхий тоо	Колиформ гэдэсний бүлгийн нян	Халуунд гэсвэртэй гэдэсний бүлгийн нян	Клостридиум перфрингенс	Гэдэсний бүлгийн эмгэг төрөгч нян
	Зөвшөөрөгдөх хэмжээ	1гр-д тодорхойлох	≥0.1	≥0.1	Илрэхгүй	Илрэхгүй
1.	Хогийн цэг	7.2x10 ⁴	0.00001	0.001	Илрээгүй	Илрээгүй

Хөрсний шинжилгээний дүнгээс харахад хогийн цэгийн халдвар төрүүлэгч гэдэсний бүлгийн эмгэг төрөгч идрээгүй байна.

Зураг 35. Ус, хөрсний дээж авч буй байдал

11.3 Агаарын хяналт шинжилгээ

№	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Ажлын гүйцэтгэл	Нийт зардал /мян.төг/	Биелэлтийн шалгуур
1	Тоосжилт PM(2.5), PM(10)	Уурхай орчим байрлах 4 цэг	Тоосны концентрацийн хэмжилтийг хуваарийн дагуу хийж гүйцэтгэсэн бөгөөд нийт 2 удаагийн хэмжилт хийгдсэн байна.	100,0	Хуваарийн дагуу хэмжилтийг хийсэн байх
2	SO ₂ , NO ₂		Агаарын чанарын шинжилгээг ДАУЦУОШ-ны лабораториор 06-р сард хийлгэсэн бөгөөд шинжилгээний дүнг доор дэлгэрэнгүй харуулав.	683,8	
3	Дуу шуугианы хэмжилт хийх		Уурхайн 4 н цэг дээр дуу шуугианы хэмжилт хийв.	-	
Агаарын чанарын хяналт шинжилгээний нийт зардал мян.төг				783,8	

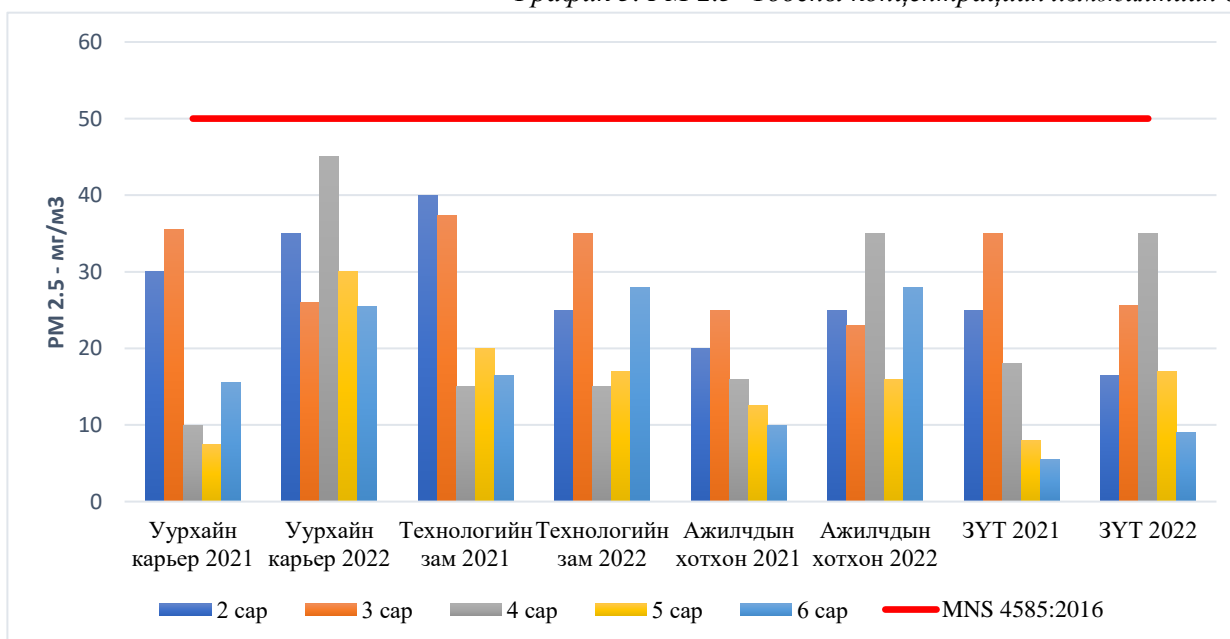
11.3.1 Тоосны концентрацийн хэмжилт

Гэлтгөний уурхайн 4 цэг дээр агаарт агуулагдах нарийн ширхэглэгт тоосонцор болох PM2.5, PM 10 тоосонцрын сард 1 удаа хэмжилтийн хийж агаарын чанарын MNS 4585:2016 стандарттай харьцуулдаг. 2022 оны тоосны хэмжилтийг PCE Air Quality Detector загварын багажаар хэмжилт хийв.

Хүснэгт 11.3.1 PM 2.5- Уурхай орчмын сар тутмын тоосны хэмжилтийн үр дүн

Он	Цэгүүдийн байршил	2-р сар	3-р сар	4-р сар	5-р сар	6-р сар
2021	Уурхайн карьер	25	30	35.5	10	7,5
2022		35	26	45	30	25,5
2021	Технологийн зам	34	40	37.4	15	20
2022		25,8	35	15,9	17,8	28
2021	Ажилчдын хотхон	10	20	25	16	12,5
2022		25	23,5	35	16,5	28,5
2021	Засвар үйлчилгээний төв	17,5	25	35	18	8
2022		16,5	25,6	35	17	9
2021	Бутлуур шигшүүрийн орчим	20	27,5	30	25	20
2022		25	27,5	32	26	30

График 5. PM 2.5- Тоосны концентрацийн хэмжилтийн дүн

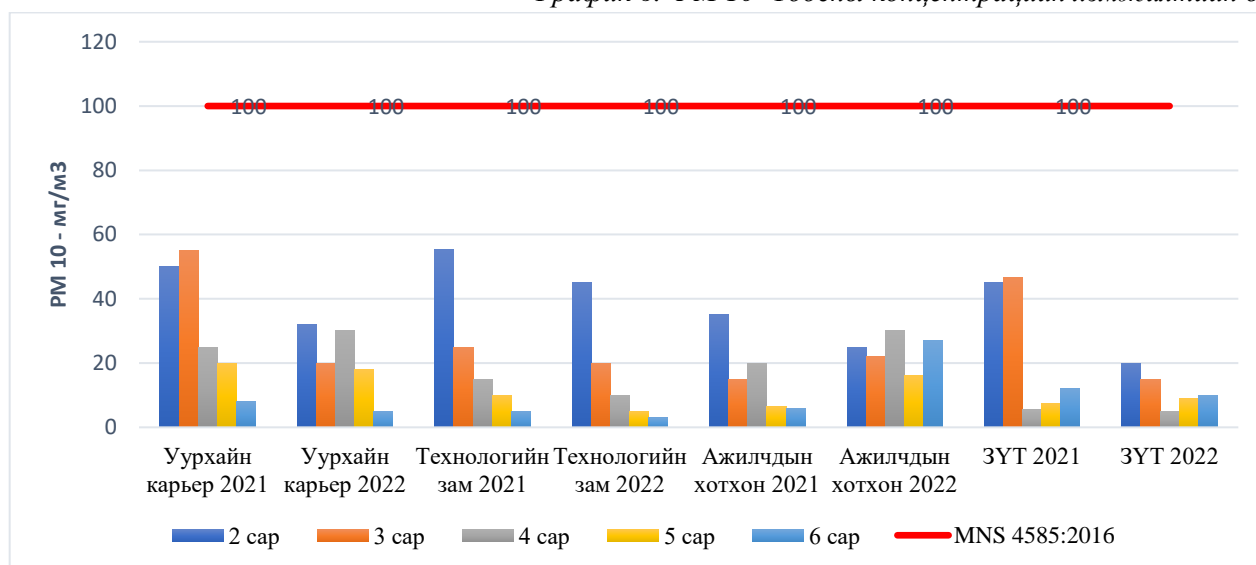

Графикаас харахад 2021-2022 оны PM 2.5 микрометрийн хэмжээтэй нарийн ширхэглэгт тоосонцорын хэмжилтийн утгыг харьцуулахад бүх цэг дээрх агаарын чанарын үзүүлэлт MNS 4585:2016 стандартын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс хэтрээгүй байна.

Хүснэгт 11.3.1 PM 10- Уурхай орчмын сар тутмын тоосны хэмжилтийн үр дүн

Он	Цэгүүдийн байршил	2-р сар	3-р сар	4-р сар	5-р сар	6-р сар
2021	Уурхайн карьер	50	55	25	20	8
2022		32	20	30	18	5
2021	Технологийн зам	55.5	25	15	10	5
2022		45	20	10	5	3
2021	Ажилчдын хотхон	35	15	20	6.5	6
2022		25	22	30	16	27
2021	Засвар үйлчилгээний төв	45	46.5	5.5	7.5	12
2022		20	15	5	9	10
2021	Бутлуур шигшүүрийн орчим	23	25	7	8	15
2022		30	35	45	40	50

График 6. PM 10- Тоосны концентрацийн хэмжилтийн дүн

Графикаас харахад 2021-2022 оны PM10 микрометрийн хэмжээтэй нарийн ширхэглэгт тоосонцорын хэмжилтийн утгыг харьцуулахад бүх цэг дээрх агаарын чанарын үзүүлэлт MNS 4585:2016 стандартын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс хэтрээгүй байна.

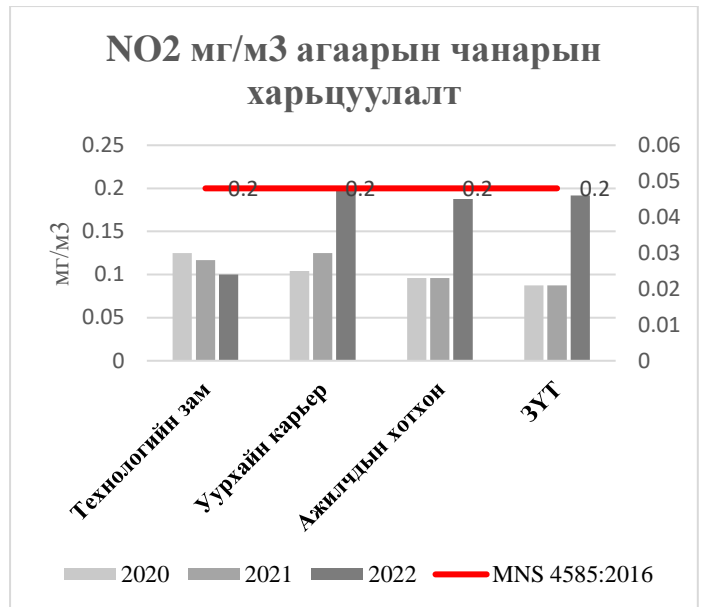
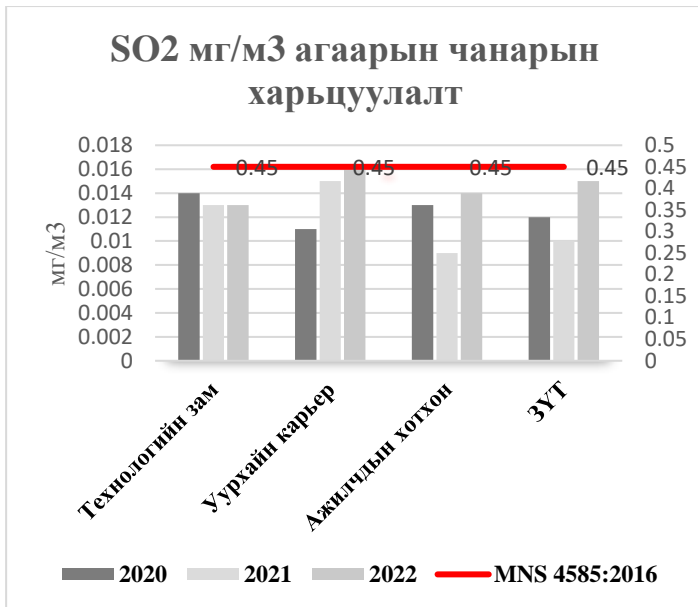
Зураг 36. PCE Air Quality Detector, Dust track багажаар хэмжилт хийж буй байдал

11.3.2 Гадаад орчны агаарын чанарын хяналтын шинжилгээ

Агаарын шинжилгээг Дундговь аймгийн УЦОШТөвийн Байгаль орчны шинжилгээний лабораториор хийлгэсэн. Ингэхдээ уурхайн карьер, технологийн зам, ажилчдын хотхон, ЗҮТ, Бутлуур шигшүүрийн орчим гэсэн объектуудад угаарийн хий, азотын давхар исэл, 5 сарын агаарын нийт тоосонцыг тодорхойлох шинжилгээнүүдийг хийлгэсэн бөгөөд шинжилгээний үзүүлэлтүүдийг агаарын чанарын MNS4585:2016 стандарттай харьцуулхад хэтэрсэн үзүүлэлт байхгүй байна. (Хавсралт 16. Лабораторийн шинжилгээний хариуг [ЭНД](#) харна уу)

Хүснэгт 11.3.2. Агаарын шинжилгээний дүн

№	Сорьц авсан цэг	2020			2021			2022		
		SO ₂ мг/м ³	NO ₂ мг/м ³	Нийт тоос мг/м ³	SO ₂ мг/м ³	NO ₂ мг/м ³	Нийт тоос мг/м ³	SO ₂ мг/м ³	NO ₂ мг/м ³	Нийт тоос мг/м ³
1	Технологийн зам	0.014	0.030	-	0.013	0.028	0.021	0.013	0.024	0.017
2	Уурхайн карьер дотор	0.011	0.025	-	0.015	0.030	0.011	0.016	0.048	0.011
3	Ажилчдын хотхон	0.013	0.023	-	0.009	0.023	0.010	0.014	0.045	0.017
4	Засвар үйлчилгээний төв	0.012	0.021	-	0.010	0.021	0.008	0.015	0.050	0.013

Зураг 37. Агаарын чанарын дээжлэлт хийж буй байдал

11.3.3 Дуу шуугианы хэмжилт

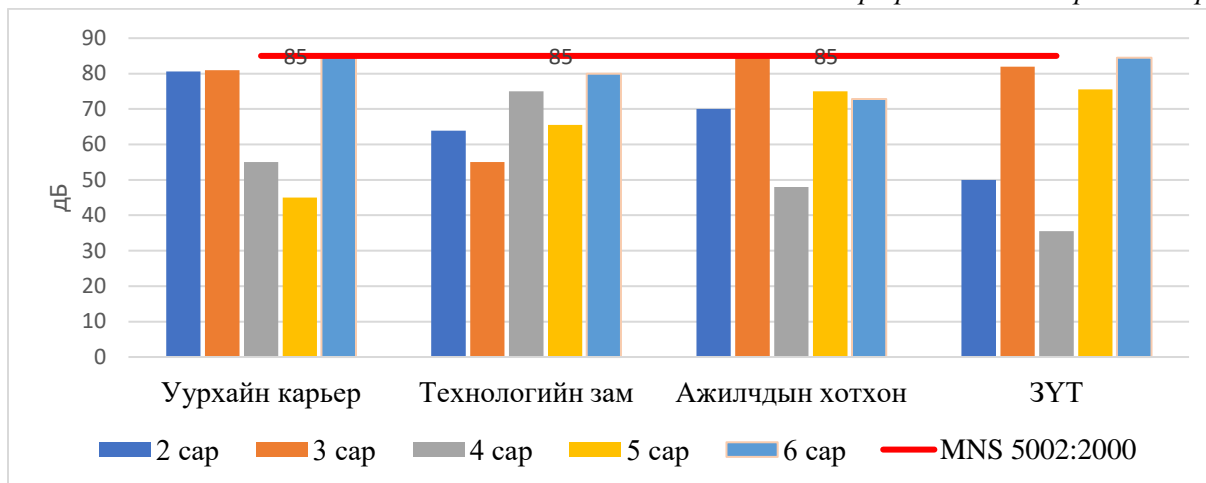
Дуу шуугианы хяналт шинжилгээний ажлын хүрээнд 4 цэгт 05 сарын 20-ны өдөр хэмжилтийг IN TESTO 815 загварын багажаар хийж гүйцэтгэсэн. Энэхүү багаж нь 30-160 дБ –ийн хоорондох дуу чимээний утгыг хэмждэг. Хэмжилтийн утгыг MNS 5002:2000 стандарттай харьцуулав.

Хүснэгт 11.3.3 Дуу шуугианы хэмжилтийн дүн

Цэгүүдийн байршил	2-р сар	3-р сар	4-р сар	5-р сар	6-р сар
Уурхайн карьер	80.6	81	55	45	85
Технологийн зам	63.9	55	75	65.5	80
Ажилчдын хотхон	70	84.5	48	75	72.8
Засвар үйлчилгээний төв	50	82	35.5	75.5	84.5

График 7. Стандарттай харьцуулсан дүн

Графикаас харахад MNS 5002:2000 стандарттай харьцуулан үзсэн хэмжилтийн дүн ЗДХ-ээс хэтэрсэн үзүүлэлт ажиглагдахгүй байна.

Зураг 38. Дуу шуугианы хэмжилт хийж буй байдал

11.4 Ургамлан бүрхэвчийн судалгаа

Гэлтгөний уурхайн орчмын ургамлан бүрхэвч, түүний төрөл зүйл, талхагдал, уурхайн нөлөөллөөс үүдэлтэй ургамлан бүрхэвчийн судалгааг хийх зорилго бүхий төслийн талбай орчим 2 цэгийг тодорхойлон судалгааны ажлыг гүйцэтгэв.

Хүснэгт 11.4 Ургамлан бүрхэвчийн судалгааны байршил

№	Цэгийн байршил	Овог	Ургамлын нэр	Бүрхэц	Зүйлийн тоо	Бодгалийн өндөр
1	104°15'30" 45°3'15"	Liliaceaejuss	Таана / Allium polyrhizum/	25-30%	1	17 см
		Amaranthaceae	Баглуур /Anabasis/		1	7 см
		Poaceae	Хялгана /Stipa/		1	12 см
2	104°15'59" 45°3'25"	Liliaceaejuss	Хөмүүл /Allium mongolicum		1	15 см
		Poaceae	Хялгана /Stipa/		1	12 см

Төслийн талбай орчим Таана /*Allium polyrhizum*/, Баглуур /*Anabasis*/, Хялгана /*Stipa*/, Хөмүүл /*Allium mongolicum*/ гэх 4 зүйлийн ургамал зонхилон ургаж байна. Тухайн сарын хур тунадасны хэмжээ муу байсантай холбоотой бүрхэцийн хувьд 25-30%-тай байв.

Зураг 38. Гөлтгөний уурхайн орчим бичиглэл хийж буй байдал

11.5 Амьтны аймгийн судалгаа

Жилдээ 2 удаа уурхай орчмын амьтдын судалгаа, бүртгэлийг хөтөлж зурган хэлбэрээр баримтжуулдаг. Амьтны ажиглалтын ажлын хүрээнд жижиг хөхтөн амьтдаас хээрийн бор хулгана, туулай, зараа, Мөлхөгч хэвлээр явагчдаас хонин гүрвэл, Том хөхтөн амьтдаас цагаан зээр, тэмээ жигүүртнээс хэрээ, цэн тогоруу зэрэг амьтад ажиглагдсан.

Зураг 39. Амьтны үзэгдэл

12. УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

№	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Ажлын гүйцэтгэл	Нийт зардал мян.төг	Биелэлтийн шалгуур
1	Бүх ажилчдад Байгаль орчны багц сургалтыг улирал тутамд орох	Гөлтгөний уурхай	Гөлтгөний уурхайн бүх ажилчдад хуваарийн дагуу сургалт орсон.	300.0	Хуваарийн дагуу хийх
2	Уурхайн газрын гэрээг хийж, төлбөр төлөх		Уурхайн ашиглалтын 6 газрын гэрээг хийж, төлбөр төлсөн.	Газрын гэрээгээр	
3	Уурхайн ус ашиглах дүгнэлт гаргуулж, гэрээ байгуулах, төлбөр төлөх		Уурхайн ус ашиглах дүгнэлт гаргуулж, гэрээ байгуулан төлбөрийг төлсөн.	100.0	
4	Уурхайн хог хаягдлын гэрээг хийж, төлбөр хийх		Уурхайн хог хаягдлын гэрээг хийж төлбөрийг төлсөн.	347,0	
5	Байгаль орчныг хамгаалах чиглэлээр орон нутаг болон иргэдтэй хамтран ажиллах санал санаачлагыг өөрийн нөхцөл боломжийн хүрээнд хэрэгжүүлэх		Дэлгэрхангай сумын ЗДТГазарт 200 ширхэг боодол өвс хүлээлгэн өгсөн.	2,146.4	
6	Бохирдлын үзүүлэлтийг тодорхойлох үедээ нөлөөллийн бүсийн иргэд, Орон нутгийн төлөөлөл байлцуулан хэмжилт хийх		Агаарын чанарын шинжилгээ хийх үед орон нутгийн төлөөлөл байлцуулан хэмжилт хийсэн.	200.0	
7	Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд бэлтгэл ажлыг хийх		МАК Цемент ХХК-ийн ЦШҮйлдвэрийн мод үржүүлгийн талбайд тарилтийг хийж бэлтгэл ажлыг гүйцэтгэж байна.	500.0	
Нийт зардал мян. төг				3,593,000	

12.1 Бүх ажилчдад Байгаль орчны багц сургалтыг улирал тутамд орох

Уурхайн ажилчдад 2022 оны байгаль орчны сургалтын төлөвлөгөө, хуваарийн дагуу 3, 5 р саруудад сургалтыг орсон. Мөн уурхайн ажилчдад ХАБЭА-н давтан зааварчилгаатай хамтатган байгаль орчны ерөнхий зааварчилгааг улиралд 1 удаа өгч зохион байгуулсан. (Хавсралт 17. Сургалтын бүртгэл, 2022 оны сургалтын төлөвлөгөөг [ЭНД](#) харна уу)

Зураг 40. Ажилчдад байгаль орчны багц сургалт орж буй байдал.

12.2 Уурхайн газрын гэрээг хийж, төлбөр төлөх

Уурхайн ашиглалтын талбай 622 га, ажилчдын хотхон 4.2 га, хөрсний овоолго 59.11 га, уурхайн 166.25 га, шигшүүр бутлуур 4 га, шатахуун түгээх станц 1.5 га, эрчим хүчний шугам 1,7 га - н зориулалтаар эзэмшүүлсэн газрын төлбөр төлөх тухай гэрээг 2022 оны 06 дугаар сарын 28-нд байгуулсан. (Хавсралт 18. Газрын гэрээ, төлбөр төлсөн баримтыг [ЭНД](#) харна уу)

12.3 Уурхайн ус ашиглах дүгнэлт гаргуулж зөвшөөрөл авах, гэрээ байгуулах, төлбөр төлөх

Ус ашиглуулах дүгнэлтийг Дундговь аймгийн БОАЖГ-аар гаргуулсан ба, ус ашиглах гэрээг Дэлгэрхангай сумын ЗДТГ-тай байгуулсан. Нийт 2287.2 м³ ус ашиглахаас унд ахуйн усанд 300 м³, зам талбайн тоосжилт дарахад ашиглагдах ус 720 м³, ногоон байгууламжид 1267.2 м³ тус тус ус ашиглагдана гэж дүгнэлтээр гарсан. (Хавсралт 19. Ус ашиглуулах дүгнэлт, гэрээ, төлбөрийн баримтыг [ЭНД](#) харна уу)

12.4 Уурхайн хог хаягдлын гэрээг хийж, төлбөр хийх

Дундговь аймгийн Дэлгэрхангай сумын Засаг даргатай 2022 оны 06 дүгээр сарын 07 ны өдөр хог хаягдлын гэрээг байгуулж төлбөрийг төлсөн. (Хавсралт 20. Хог хаягдлын гэрээг [ЭНД](#) харна уу)

12.5 Байгаль орчныг хамгаалах чиглэлээр орон нутаг болон иргэдтэй хамтран ажиллах санал санаачлагыг өөрийн нөхцөл боломжийн хүрээнд хэрэгжүүлэх

12.5.1 Дэлгэрхангай сумын нөлөөллийн бүсийн малчин ЗДТГазарт 2022 оны 03 сард өвс хүлээлгэн өгөв.

Зураг 41. Өвс хүлээлгэн өгч буй байдал

12.5.2. Дэлгэрхангай сумын хогийн цэг дээрх хогийг САТ-980 маркийн ковшоор түрж, засаж өгөв.

Зураг 42. Хогийн цэгийн хогийг түрж, засаж буй зураг

12.6 Бохирдлын үзүүлэлтийг тодорхойлох үедээ нөлөөллийн бүсийн иргэд, Орон нутгийн төлөөлөл байлцуулан хэмжилт хийх

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусгагдсаны дагуу ус, агаарын дээжийг авч шинжлүүлэхдээ нөлөөллийн бүсийн иргэнтэй хамтран хэрэгжүүлсэн.

Зураг 43. Орон нутгийн иргэнийг байлцуулан шинжилгээний дээжийг авч буй байдал

12.7 Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд бэлтгэл ажлыг хийх

МАК Цемент ХХК-ний Цемент шохойн үйлдвэрийн мод үржүүлгийн талбайд 2022 онд 100 ширхэг сухайн мөчир, 500 ширхэг бургас, 200 ширхэг улиас, бортогонд 1000 ширхэг гүйлс суулгаж, 200 ширхэг говийн жигд модыг үрээр гадаад талбайд тарьж бэлтгэл ажлыг хийж гүйцэтгэж байна.

Зураг 44. Хөрс боловсруулалт мөчрийн тарилт хийсэн байдал

Зураг 45. Сухайн мөчир, улиасны мөчрийн тарилтын ургасан байдал

Зураг 46. Гүйлс модыг үрээр бортогонд тарьж буй байдал

Зураг 47. Говийн нэн ховор мод болох Жигд модыг үрээр гадаад талбайд тарисан байдал

13. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛӨЛД ӨРТӨГЧ ОРШИН СУУГЧИД, ОРОЛЦОГЧ ТАЛУУДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

№	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг тайлагнах үйл ажиллагаа	Тайлан мэдээлэл хүлээн авах тал	Гүйцэтгэл	Биелэлтийн шалгуур
1	Уурхайн үйл ажиллагаатай танилцуулах	Дэлгэрхангай сумын иргэд, ЗДТГ-ын мэргэжилтэн	Дэлгэрхангай сумын ЗДТГ-ын мэргэжилтэнүүд ирж уурхайтай танилцсан.	IV-р улиралд
2	Тайланг хэвлэмэл хэлбэрээр, дараа оны төлөвлөгөөний төслийг танилцуулах	Дундговь аймгийн БОАЖГ	2022 оны БОМТ-ний биелэлтийн тайланг холбогдох журмын дагуу боловсруулж, ажлын хэсгийн дүгнэлт гаргуулахаар орон нутгийн байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагуудад хүргүүлсэн бөгөөд тайлант онд багтаан холбогдох төрийн захиргааны төв байгууллагаар хянан баталгаажуулна.	11-р сарын 1 нд
3	Уурхайн үйл ажиллагаатай танилцуулах, дараа оны төлөвлөгөөний төслийг танилцуулах	Дундговь аймгийн БОАЖГ	IV -р улиралд уурхайн үйл ажиллагаатай танилцуулан, дараа оны төлөвлөгөөний төсвийг танилцуулна.	IV-р улиралд

13.1 Уурхайн үйл ажиллагаатай танилцуулах

2022 оны 10- р сард Дундговь аймгийн Дэлгэрхангай сумын ЗДТГ-ын мэргэжилтэн нар ирж уурхайн үйл ажиллагаа болон биологийн нөхөн сэргээлт, тухайн жилийн БОМТ-ний тайлангийн хэрэгжилттэй танилцсан.

14.2 Тайланг хэвлэмэл хэлбэрээр, дараа оны төлөвлөгөөний төслийг танилцуулах

2022 оны БОМТ-ний биелэлтийн тайланг холбогдох журмын дагуу боловсруулж, ажлын хэсгийн дүгнэлт гаргуулахаар орон нутгийн байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагуудад хүргүүлсэн бөгөөд тайлант онд багтаан холбогдох төрийн захиргааны төв байгууллагаар хянан баталгаажуулна.

14.3 Уурхайн үйл ажиллагаатай танилцуулах, дараа оны төлөвлөгөөний төслийг танилцуулах

IV -р улиралд уурхайн үйл ажиллагаатай танилцуулан, дараа оны төлөвлөгөөний төсвийг танилцуулна.

14. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХЭД ГАРСАН НИЙТ ЗАРДЛЫН ХЭМЖЭЭ

2022 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний төлөвлөсөн зардал 14,509,000.0 төгрөг төлөвлөн тусгаж гүйцэтгэлээр 76,099,909 төгрөг зарцуулсан. Үүнд орчны хяналт шинжилгээнд 2,103,260.0 төгрөг, байгаль хамгаалах ажилд 1,550,000.0 төгрөг, удирдлага зохион байгуулалтын арга хэмжээнд 3,593,000.0 төгрөг, дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээ, судалгааны ажилд 3,156,399 төгрөгийг тус тус зарцуулж ажилласан.

№	Хийгдэх ажлын чиглэл	Хийгдсэн ажлын тодорхойлолт	Зарцуулалт, мян.төг
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төсөв	Уурхайн сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	1,550,000
2	Нөхөн сэргээлт	Техникийн нөхөн сэргээлт	63,117,250
		Биологийн нөхөн сэргээлт	
3	Дүйцүүлэн хамгаалах үйл ажиллагаа	Биотехникийн арга хэмжээ авах	3,156,399
4	Нүүлгэн шилжүүлэлт, нөхөн олговор	Ажил төлөвлөгдөөгүй	-
5	Түүх соёлын өвийг хамгаалах	Ажил төлөвлөгдөөгүй	-
6	Осол эрсдэлийн менежмент	Уурхайд ажиллаж буй ажилчид бэртэж, гэмтэх, гал гүймэрээс сэргийлэх арга хэмжээ авах	160,000.0
7	Хог хаягдлын менежмент	Уурхайн хог цэгийг ариутгах, ангилан ялгалтыг сайжруулах	2,200,000
8	Орчны хяналт шинжилгээ	Усны хяналт шинжилгээ	789,360.0
		Агаарын чанарын хяналт шинжилгээ	783,800
		Хөрсний хяналт шинжилгээ	431,100
		Ургамлан бүрхэвч ба амьтны аймгийн судалгаа	99,000
9	Удирдлага зохион байгуулалт	Орон нутгийн иргэдтэй хамтран ажиллах, Байгаль орчны багц сургалт орох	3,593,000
10	Олон нийтэд тайлагнах	Мониторингийн ажилд олон нийтийг оролцуулах, төрийн байгууллагад мэдээ тайлан хүргүүлэх	220,000
НИЙТ ЗАРДАЛ, мян.төг			76,099,909

15. ДҮГНЭЛТ

Тайлант хугацаанд байгаль орчны дараах гол ажлуудыг хийж гүйцэтгэсэн.

- Уурхайн дотоод овоолгын 0.5 га талбайд техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт хийсэн.
- МАК Цемент ХХК-ийн мод үржүүлгийн талбайд говийн нэн ховор модны эх ургамлын талбай бэлтгэхээр жигд, сухайг мөчир болон үрээр тарилт хийсэн бөгөөд бургас, улиасны мөчрийн суулгац, бортогонд гүйлс тарьж бэлтгэл ажлыг хийж гүйцэтгэж байна.
- Хог хаягдлын менежментийн хүрээнд дахин ашиглах боломжтой хаягдлыг судлан хэрэгжүүлж байна.
- Уурхайн хотхоны ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлхээр 100 ширхэг мод сөөг тарьж ургуулав. Мөн Монгол орны улаан номонд орсон нэн ховор Жигд модыг тарьж ургуулж байна.
- Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд Дэлгэрхангай сумын төвийн цэцэрлэгт хүрээлэнд 300 ширхэг жигд, 200 ширхэг хайлаас тарьж усалгаа арчилгааг хийж гүйцэтгэсэн.
- Орчны хяналт шинжилгээний тусгагдсаны дагуу ус, агаарын дээжийг авч шинжлүүлэхдээ нөлөөллийн бүсийн иргэнтэй хамтран хэрэгжүүлсэн.

16. Хавсралт материалуудын жагсаалт

1. Улсын бүртгэлийн гэрчилгээ
2. Тусгай зөвшөөрлийн дугаар
3. Гөлтгөний уурхайн нөөцийн мэдээлэл
4. ТЭЗҮ баталсан тушаал, АМНАТ төлбөр төлсөн баримт
5. Нөхөн сэргээлтийн хүлээлгэн өгсөн акт
6. Эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлтийн 2022 оны жилийн мэдээ
7. Дүйцүүлэн хамгаалах ажлыг хүлээлгэн өгсөн акт
8. Ус ашиглах дүгнэлт, төлбөр төлсөн баримт
9. Хогний гэрээ, бүртгэл, төлбөр төлсөн баримт
10. Усны бүртгэл
11. Газар хөндөх зөвшөөрлийн хуудас
12. Усны химийн шинжилгээний дүн
13. Усны бактериологийн шинжилгээний дүн
14. Усны хүнд металлийн шинжилгээний дүн
15. Хөрсний хими, механик бүрэлдэхүүний шинжилгээний дүн
16. Хөрсний хүнд металлын шинжилгээний дүн
17. Агаарын найрлагын шинжилгээний дүн
18. ХАБЭАБО-н дотоод хаяналт шалгалтын журам, хуваарь
19. Хог хаягдлын цэвэрлэгээний хуваарь
20. Хуванцар сав хүлээлгэн өгсөн акт
21. Аюултай хог хаягдал хүлээлгэн өгсөн акт
22. Хог хаягдлын сургалтын бүртгэл
23. Газрын гэрээ

Гэлтгөний уурхайн 2022 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Хавсралт 1. Усны бүртгэл

Байгаль орчны алба: Усны менежмент
Захар 14: Зөөврийн ус ангилагчийн бүртгэл
Угдлер, уурхай: 70000000

MAK
МОНГОЛЫН АЛТ
(МАК) ХХК

Зөөврийн ус ангилагчийн бүртгэл

Э.Байгалсар... олоор

№	Огноо	Машины марк, дугаар	Жолоочийн овог, нэр	Усны эх үүсвэр	Рейсийн тоо	Соруулсан усны хэмжээ, м.куб	Ус ангилах зориулалт	Жолоочийн гарын үсэг	Хянасан уулиан мастер	Тэмдэглэл
1	01/05	25-472AC	N. Сагдуров	Малгай эрэн	1	1	Муг агуй			
2	01/02	"	"	Малгай эрэн	1	1	Муг агуй			
3	01/09	"	"	Малгай эрэн	1	1	Муг агуй			
4	01/11	"	"	Малгай эрэн	1	1	Муг агуй			
5	01/13	"	"	Малгай эрэн	1	10	Муг агуй			
6	01/15	"	"	Малгай эрэн	1	1	Муг агуй			
7	01/19	"	"	Малгай эрэн	1	1	Муг агуй			
8	01/19	"	"	Малгай эрэн	1	10	Муг агуй			
9	01/21	"	"	Малгай эрэн	1	1	Муг агуй			
10	01/25	"	"	Малгай эрэн	1	1	Муг агуй			
11	01/25	"	"	Малгай эрэн	1	1	Муг агуй			
12	01/25	"	"	Малгай эрэн	1	1	Муг агуй			
13										
14										

Тангилсан: Э.Байгалсар...
Бүртгэл нэгтгэсэн: ...

Байгаль орчны алба: Усны менежмент
Захар 14: Зөөврийн ус ангилагчийн бүртгэл
Угдлер, уурхай:

MAK
МОНГОЛЫН АЛТ
(МАК) ХХК

Зөөврийн ус ангилагчийн бүртгэл

Э.Байгалсар... олоор

№	Огноо	Машины марк, дугаар	Жолоочийн овог, нэр	Усны эх үүсвэр	Рейсийн тоо	Соруулсан усны хэмжээ, м.куб	Ус ангилах зориулалт	Жолоочийн гарын үсэг	Хянасан уулиан мастер	Тэмдэглэл
1	01/01	25-472AC	N. Сагдуров	Малгай эрэн	1	1	Малгай эрэн			
2	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	1	Малгай эрэн			
3	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	1	Малгай эрэн			
4	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	1	Малгай эрэн			
5	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	1	Малгай эрэн			
6	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	1	Малгай эрэн			
7	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	1	Малгай эрэн			
8	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	1	Малгай эрэн			
9	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	1	Малгай эрэн			
10	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	1	Малгай эрэн			
11	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	1	Малгай эрэн			
12	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	1	Малгай эрэн			
13	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	1	Малгай эрэн			
14	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	1	Малгай эрэн			

Тангилсан: Э.Байгалсар...
Бүртгэл нэгтгэсэн: ...

Байгаль орчны алба: Усны менежмент
Захар 14: Зөөврийн ус ангилагчийн бүртгэл
Угдлер, уурхай:

MAK
МОНГОЛЫН АЛТ
(МАК) ХХК

Зөөврийн ус ангилагчийн бүртгэл

Э.Байгалсар... олоор

№	Огноо	Машины марк, дугаар	Жолоочийн овог, нэр	Усны эх үүсвэр	Рейсийн тоо	Соруулсан усны хэмжээ, м.куб	Ус ангилах зориулалт	Жолоочийн гарын үсэг	Хянасан уулиан мастер	Тэмдэглэл
1	01/01	25-472AC	N. Сагдуров	Малгай эрэн	1	1	Муг агуй			
2	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	1	Муг агуй			
3	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	5	Муг агуй			
4	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	1	Муг агуй			
5	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	1	Муг агуй			
6	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	1	Муг агуй			
7	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	5	Муг агуй			
8	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	1	Муг агуй			
9	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	1	Муг агуй			
10	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	1	Муг агуй			
11	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	1	Муг агуй			
12	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	5	Муг агуй			
13	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	1	Муг агуй			
14	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	5	Муг агуй			
15	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	1	Муг агуй			

Тангилсан: Э.Байгалсар...
Бүртгэл нэгтгэсэн: ...

Байгаль орчны алба: Усны менежмент
Захар 14: Зөөврийн ус ангилагчийн бүртгэл
Угдлер, уурхай:

MAK
МОНГОЛЫН АЛТ
(МАК) ХХК

Зөөврийн ус ангилагчийн бүртгэл

Э.Байгалсар... олоор

№	Огноо	Машины марк, дугаар	Жолоочийн овог, нэр	Усны эх үүсвэр	Рейсийн тоо	Соруулсан усны хэмжээ, м.куб	Ус ангилах зориулалт	Жолоочийн гарын үсэг	Хянасан уулиан мастер	Тэмдэглэл
1	01/01	25-472AC	N. Сагдуров	Малгай эрэн	1	1	Муг агуй			
2	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	4,5	Муг агуй			
3	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	5	Муг агуй			
4	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	1	Муг агуй			
5	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	1	Муг агуй			
6	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	1	Муг агуй			
7	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	1	Муг агуй			
8	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	5	Муг агуй			
9	01/01	"	"	Малгай эрэн	2	1,5	Муг агуй			
10	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	1	Муг агуй			
11	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	1	Муг агуй			
12	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	1	Муг агуй			
13	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	1	Муг агуй			
14	01/01	"	"	Малгай эрэн	1	1	Муг агуй			

Тангилсан: Э.Байгалсар...
Бүртгэл нэгтгэсэн: ...

Хавсралт 2. Газар хөндөх зөвшөөрөл

Байгаль орчны алба: Газрын менежмент
Захар 12: Газар хөндөх зөвшөөрлийн хуудас
Угдлер, уурхай:

MAK
МОНГОЛЫН АЛТ
(МАК) ХХК

Газар хөндөх зөвшөөрлийн хуудас

ХҮСЛЭГ ГАРГАГЧ БИГ ДЭМБ:

- Газар харьяаны ажлын байршил:
  - уурхайн сууринтай зэрэг тайрны
  - байгууламж, үйлдвэрийн орны
  - уурхайн харьяа
  - малын ажла
  - хөндөх газрын хөндөх талбай
  - хөндөх газрын талбай
- Хөндөх, гажуу, гэрээт байгууламж юм: ...
- Газар хөндөх ажиллагаа:
  - Огноо хэрэглэх: ...
  - Борлогчийн ажла: ...
  - карьер, мөсний цуглар: ...
- Ажил үзлийн хугацаа: ... Ажил дуусах хугацаа: ...
- Газар хөндөх талбайн хэмжээ: ...
- Үйл ажиллагааны танилцуулга болон зураг / хяналт:
  - Танилцуулга
  - газарын зураг
  - зураг
  - газарын зураг
- Ажил дуусахад өмнөх сөрөгтэйг хэрэг хийх тухай мэдээлэл:
  - Хүснэгт гаргасан: ... Огноо: ...
  - Ажлын тухай: ...
  - Уурхайн даргын гарын үсэг: ... Огноо: ...

Байгаль орчны алба: Газрын менежмент
Захар 12: Газар хөндөх зөвшөөрлийн хуудас
Угдлер, уурхай:

MAK
МОНГОЛЫН АЛТ
(МАК) ХХК

Газар хөндөх зөвшөөрлийн хуудас

ХҮСЛЭГ ГАРГАГЧ БИГ ДЭМБ:

- Газар харьяаны ажлын байршил:
  - уурхайн сууринтай зэрэг тайрны
  - байгууламж, үйлдвэрийн орны
  - уурхайн харьяа
  - малын ажла
  - хөндөх газрын хөндөх талбай
  - хөндөх газрын талбай
- Хөндөх, гажуу, гэрээт байгууламж юм: ...
- Газар хөндөх ажиллагаа:
  - Огноо хэрэглэх: ...
  - Борлогчийн ажла: ...
  - карьер, мөсний цуглар: ...
- Ажил үзлийн хугацаа: ... Ажил дуусах хугацаа: ...
- Газар хөндөх талбайн хэмжээ: ...
- Үйл ажиллагааны танилцуулга болон зураг / хяналт:
  - Танилцуулга
  - газарын зураг
  - зураг
  - газарын зураг
- Ажил дуусахад өмнөх сөрөгтэйг хэрэг хийх тухай мэдээлэл:
  - Хүснэгт гаргасан: ... Огноо: ...
  - Ажлын тухай: ...
  - Уурхайн даргын гарын үсэг: ... Огноо: ...

Хавсралт 3. Нөхөн сэргээлт хүлээлгэн өгсөн акт

МАК ЦЕМЕНТ ХХК-ийн ШИРЭЭГИЙН ХӨНДИЙ ГӨЛТГӨНИЙ УУРХАЙН 2022 ОНЫ "НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ ХИЙСЭН ГАЗРЫГ ХҮЛЭЭН АВСАН ТУХАЙ" АКТ.

2022 оны 10 сарын 15-ний өдөр

№	Асуулт	Хариулт
1	Байршил: Аймаг, сум, баг, газрын нэр:	Дундговь аймаг Дэлгэрхангай сум
2	ААН-ийн нэр: Хаяг: ААН-ийн гэрчилгээний дугаар: Регистрийн дугаар:	"МАК Цемент" ХХК Хан уул дүүрэг 1-р хороо, 19-р хороолол, Чингисийн өргөн чөлөө "Монголын Алт" (МАК) ХХК-ийн төв байр-44 000079270 5830974
3	Тусгай зөвшөөрлийн дугаар: Ордын нэр: Талбайн хэмжээ:	МУ-016898 Ширээгийн хөндий 166.25
4	МАК Цемент ХХК-ийн Нөхөн сэргээлтийг хүлээлгэн өгсөн "албан тушаалтан Овог нэр: Утас:	Уулын хэсгийн дарга Ч. Алтангэрэл 98280992
Нөхөн сэргээлтийн ажлын хэмжээ, чанар, үр дүн		
6	Нэг: Нөхөн сэргээлтийн хэмжээ: 1.1. Техникийн нөхөн сэргээлт: Талбайн хэмжээ /га-аар/ Хийсэн ажлын хэмжээ /м.куб-ээр/ Зардал /төгрөгөөр/ 1.2. Биологийн нөхөн сэргээлт: Талбайн хэмжээ га-аар Тарьсан мод, бут, сөөг, ургамал, төрлөөр Зардал /төгрөгөөр/	Дотоод овоолго 0.5 115,507 м ³ 60,117,250 0.3 Согоовор, ерхөг, өлөнгө 3,000,000
7	Дүйцүүлэн хамгаалах чиглэлээр гүйцэтгэсэн ажлын танилцуулга, үр дүн	Дундговь аймгийн Дэлгэрхангай сумын ЗДТГ-аараас ирүүлсэн саналын дагуу сумын цэцэрлэгт хүрээлэнд 300 ширхэг хайлаас, 200 ширхэг говийн нэн ховор

8	Хоёр. Нэмэлт мэдээлэл: /Том масштабын /1:1000, 1:2000 гэм/ зураглал, фото зураг, шинжилгээний дүн, хүлээлгэн өгсөний дараах мониторинг, задлын санхүүгийн баримт	мод болох жигд модыг тарьж усалгаа арчилгааг хариуцан хийсэн.
---	---	---

Нөхөн сэргээлтийн ажлын ДҮГНЭЭЛТ:

2022 оны 10-р сарын 15-нд хийсэн төлөвлөгөөний дагуу нөхөн сэргээлт 100% хийсэн. Нөхөн сэргээлт хийсэн газрын талбайг хамгаалах ажил хийсэн. 2022 оны 10-р сарын 15-ний өдөр.

Тайлбар: нөхөн сэргээлтэд хамрагдсан талбай, хийсэн ажлын хэмжээг техникийн болон биологийн гэж ангилан хэмжилтийн дүнг үндэслэн тогтооно. Биологийн нөхөн сэргээлтэд ашигласан бут, ургамлын төрөл зүйлийг тодорхой тусгана.

АКТ ГАРГАСАН:

Ажлын хэсгийн дарга ..... /Э. Эрэнцор Сүлэм/ /нэр, албан тушаал/
тамга .....
Нарийн бичгийн дарга: ..... /С. Мөнхтөгс / /нэр, албан тушаал/
..... /Гарын үсэг/
Гшүүд: ..... /Р. Арцунсүрэн / /нэр, албан тушаал/
..... /Гарын үсэг/

ХҮЛЭЭН ЗӨВШӨӨРСӨН:

"МАК ЦЕМЕНТ" ХХК УУРХАЙН ДАРГА В. БАТТУЛГА
Аж ахуйн нэгжийн нэр /нэр, албан тушаал /

МАК ЦЕМЕНТ ХХК
Тамга гарын үсэг
2022.10.15
Огноо

Гэлтгөний уурхайн 2022 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

УУЛ УУРХАЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ УЛМААС ЭВДЭРСЭН ГАЗРЫН НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН 2022 ОНЫ ЖИЛИЙН МЭДЭЭ

1. АЖ АХУЙН НЭГЭЖ, БАЙГУУЛЛАГЫН ХАЯГИЙН ХЭСЭГ

Регистрийн дугаар	5	8	3	0	9	7	4
Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр	МАК Цемент ХХК						
Байршил Нэр	Нэр			Код			
Аймаг, нийслэл	Дундговь			4 8			
Сум, дүүрэг	Дэлгэрхангай			1 6			

2. ЕРОНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

Тусгай зөвшөөрлийн дугаар	M	V	0	1	6	8	9	8
Тусгай зөвшөөрлийн талбай, га	166.25							
Ашиглалт эхэлсэн он, сар, өдөр	2	0	1	5				
Ашигт малтмалын төрөл	Гэлтгөнө							
Ашиглалтын төрөл	Ил уурхай							

3. УУЛ УУРХАЙН АШИГЛАЛТ

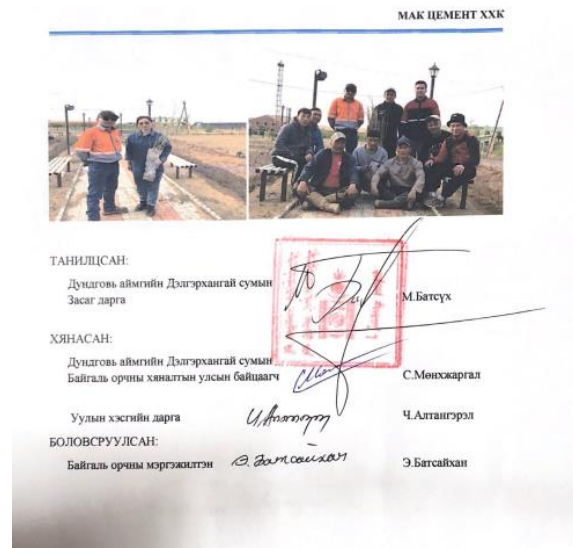
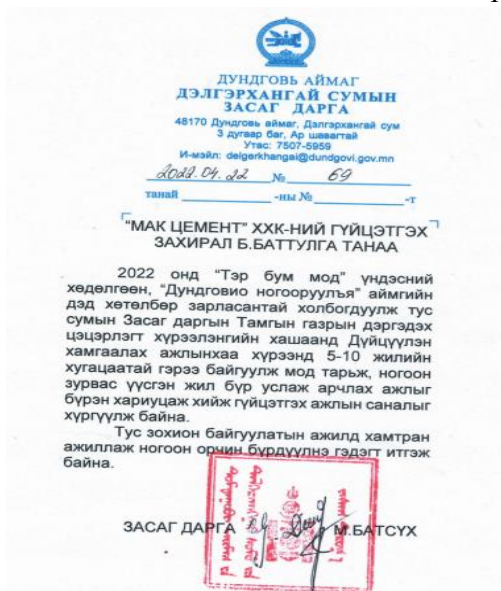
Үзүүлэлт	Мд	Хэмжих нэгж	Нийт	Тайланг онд (ашиглалт хийсэн)
A	B	B	1	2
Олборлолт өрсөн нийт талбай	1	-		
Ашигласан талбай	2	га	1,28	1,28
	3	мян.м ³		
Хаагдал чулуулгийн овоолго	4	га	1,17	1,17
	5	мян.м ³		
Хөрсний овоолго	6	га	1,17	1,17
	7	мян.м ³		
Уул уурхайн дагалдах гад бүтцийн нөдөнд эвдэрсэн газар	8	га		
Бусад	9	га		

4. УУЛ УУРХАЙН НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ

	Үзүүлэлт	мд	Хэмжих нэгж		Нийт	Техник	Биологи
			B	B			
	A	B	1	2	3		
1	Байгаль орчны нөмөөхө байглын үзэлгээнд заасан нөхөн сэргээлт хийх талбайн хэмжээ	10	Га	6,27	5,27	1,0	
	Тайланг онд нөхөн сэргээлт хийхээр товлосон талбай	11	Мян.м ²				
	Нөхөн сэргээлт нийт хийсэн талбай, мөр14≥ мөр16, мөр 15≥ мөр 17	12	Га	0,8	0,5	0,3	
2	Тайланг онд нөхөн сэргээлт хийсэн талбай	13	Мян.м ²				
		14	Га				
3	Нөхөн сэргээлт хийхэд зарцуулсан нийт зардал, мөр18≥ мөр19	15	Мян.төг	0,8	0,5	0,3	
	Тайланг онд нөхөн сэргээлт хийхэд зарцуулсан зардал	16	Га				
4	Нөхөн сэргээлт хийхэд зарцуулсан нийт зардал, мөр18≥ мөр19	17	Мян.төг		115,507		
	Тайланг онд нөхөн сэргээлт хийхэд зарцуулсан зардал	18	Мян.төг				
5	Байршуулсан нөхөн сэргээлтийн баталгааны нийт мөнгөн хөрөнгө, мөр20≥ мөр21	19	Мян.төг	63,117,250	60,117,250	3,000,000	
	Тайланг онд байршуулсан нөхөн сэргээлтийн баталгааны мөнгөн хөрөнгө	20	Мян.төг	6,554,750			
6	Байгаль хамгаалахад зарцуулсан нийт зардал, мөр22≥ мөр23	21	Мян.төг	699,750			
	Тайланг онд байгаль хамгаалахад зарцуулсан зардал	22	Мян.төг				
7	Байгаль хамгаалахад зарцуулсан нийт зардал, мөр22≥ мөр23	23	Мян.төг	76,099,909			
	Тайланг онд байгаль хамгаалахад зарцуулсан зардал	23	Мян.төг				

Уурхайн дарга...../В. Баттулга/
 Байгаль орчны мэргэжилтэн...../Г.Хандсүрэн/

Хавсралт 4. Дүйцүүлэн хамгаалах ажлыг хүлээлгэн өгсөн акт, мэдээ

Хавсралт 7. Хог хаягдлын цэвэрлэгээний хуваарь

БАТЛАВ, УУРХАЙН ДАРГА

В. БАТТУЛГА

ДУНДГОВЬ АЙМГИЙН ДЭЛГЭРХАНГАЙ СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “МАК ЦЕМЕНТ” ХХК-ИЙН “ШИРЭЭГИЙН ХӨНДИЙ”
ГӨЛТГӨНИЙ УУРХАЙН ОРЧНЫ ХОГ ХАЯГДЛЫН ЦЭВЭРЛЭГЭЭНИЙ ХУВААРЬ - 2022 ОН

2022 оны 02 дугаар сарын 02-ны өдөр

Дундговь аймаг.

Д/д	Байршил	Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Хугацаа				Хариуцах эзэн
			I улирал	II улирал	III улирал	IV улирал	
1	Уурхайн хотхон	Хотхоны орчмын хог хаягдлыг цэвэрлэх	+	+			Уурхайн ажилтнууд
		Хотхоны хөл газрын ургамал /шарилж/ыг тайралт хийж, цэвэрлэх	+	+			Уурхайн ажилтнууд
2	Уурхайн автозогсоол	Зогсоолын орчмын хог хаягдлыг цэвэрлэх	+	+			Уурхайн ажилтнууд
3	Уурхайн шимт хөрсний овоолго	Шимт хөрсний овоолгын орчмын хог хаягдлыг цэвэрлэх	+	+			Уурхайн ажилтнууд
4	Уурхайн технологийн зам	Технологийн замын орчмын хог хаягдлыг цэвэрлэх	+	+			Уурхайн ажилтнууд
5	Хөрсний овоолго	Хөрсний овоолгын орчмын хог хаягдлыг цэвэрлэх	+	+			Уурхайн ажилтнууд
6	Засвар үйлчилгээний төв	Засвар үйлчилгээний төвийн орчмын хог хаягдлыг цэвэрлэх	+	+			Уурхайн ажилтнууд
7	Хог хаягдлын түр цэг	Хог хаягдлын түр цэг орчмын хог хаягдлыг цэвэрлэх	+	+			Уурхайн ажилтнууд

Танилцсан:

Уулын хэсгийн дарга

/Ч.Алтангэрэл/

Боловсруулсан:

Байгаль орчны мэргэжилтэн

/Г. Хандсүрэн /

Хавсралт 8. Хуванцар сав хүлээлгэн өгсөн акт

МАК ЦЕМЕНТ ХХК

2022 оны 05 сарын 07 өдөр

№. ....

Дорноговь аймаг
Даланжаргалан сум

ДОРНОГОВЬ АЙМАГ ДАЛАНЖАРГАЛАН СУМАНД БАЙРЛАХ “МАК ЦЕМЕНТ” ХХК ҮЙЛДВЭРЭЭС ГАРСАН ХАЯГДАЛ ХУВАНЦАР САВЫГ “ЭКО ГОВЬ” ХХК ХҮЛЭЭЛГЭН ӨГСӨН АЖЛЫН АКТ

“МАК Цемент” ХХК нь Дорноговь аймаг Даланжаргалан суманд байрлах бөгөөд үйлдвэрээс гарсан ахуйн хуванцар савыг Дорноговь аймагт үйл ажиллагаа явуулдаг Эко Говь ХХК-д тээвэрлэн авч ирж нийт ...100... кг хүлээлгэн өгсөн болно.

Акт үйлдсэн:

Байгаль орчны мэргэжилтэн

Э. Батсайхан

Э. Батсайхан

Эко говь ХХК

Хавсралт 9. Хог хаягдлын сургалтын бүртгэл

Гөлтгөний уурхайн ажилчдын ХАБЭА-н сургалтын бүртгэл
2022.04.12

№	Ажилтны овог нэр	Албан тушаал	Сургалт, зааварчилганы агуулга	№	Ажилтны гарын үсэг
1	Ч. Дунан	Ч/Б/Э/О/С	1. Лаван бүртгэл ын	1	Дунан
2	П. Ган-Эрдэнэ	Васхадангч оператор	ороч, үйлдвэрлэх ажил	2	Бадрагча
3	С. Золмон	Фурцуур туслах ажилчин	2. Нэгж өгөх	3	Золмон
4	А. Наранхүү	Ч/Б/Э/О/С	3. АБ/ВУ-ийг залваршсан	4	Наранхүү
5	П. Содномпил	Фурцуур оператор	4. АБ/ВУ МАБ, ЭУ	5	Содномпил
6	З. Нандансүх	Ажилчин оператор	5. Лаван тухай хуудс	6	Нандансүх
7	Т. Жаргал	Ажилчин оператор	6. ХХ/Э/С	7	Жаргал
8	Б. Талсан	Хөдө оператор	7. Талсан, туслах	8	Талсан
9	Н. Доржиев	Урьдчилсан	8. Дунан туслах	9	Доржиев
10	А. Мөнхбат	Замруу	9. АБ/ВУ Ч/Б/Э/О/С, туслах	10	Мөнхбат
11	Б. Салжирбат	Хөдө АБ оператор	10. Зургийн шалтгаал, ширхэг ширхэг	11	Салжирбат
12	Ч. Пүрэвдорж	Фурцуур оператор	11. Хөдө оператор	12	Пүрэвдорж
13	Ш. Салжирбат	Хөдө оператор	12. Хөдө оператор	13	Салжирбат
14	Э. Баян	Хөдө оператор	13. Хөдө оператор	14	Баян
15	Ц. Чинзориг	Хөдө оператор	14. Хөдө оператор	15	Чинзориг
16	Д. Доржиев	Васхадангч оператор	15. Хөдө оператор	16	Доржиев
17	Ч. Доржиев	Хөдө оператор	16. Хөдө оператор	17	Доржиев
18	Д. Доржиев	Хөдө оператор	17. Хөдө оператор	18	Доржиев
19	Э. Наранхүү	Фурцуур туслах ажилчин	18. Хөдө оператор	19	Наранхүү
20	В. Наранхүү	Урьдчилсан	19. Хөдө оператор	20	Наранхүү
21	Н. Наранхүү	Ч/Б/Э/О/С	20. Хөдө оператор	21	Наранхүү
22			21. Хөдө оператор	22	
23			22. Хөдө оператор	23	
24			23. Хөдө оператор	24	
25			24. Хөдө оператор	25	
26			25. Хөдө оператор	26	
27			26. Хөдө оператор	27	
28			27. Хөдө оператор	28	
29			28. Хөдө оператор	29	
30			29. Хөдө оператор	30	
31			30. Хөдө оператор	31	

Хавсралт 10. Аюултай хог хаягдал хүлээлгэн өгсөн акт

2022- олоон гэрээний
Хавсралт № 1

Байгаль орчин, ахлах жууригчдын сайдын
2018 оны 02 сарын 02-ны өдрийн А/21 дугаар
тушаалын 1 дүгээр хавсралт

АЮУЛТАЙ ХОГ ХАЯГДАЛ ХАЯГДЛЫН ДАГАЛДАХ БИЧИГ
№ .....
Дагалдах бичгийн дугаар: .....
/шигварчлалтай тохиолдолд нэмэлт хуудас хэрэглэнэ./

1. Үүсгэгчийн талвэрх мэдээлэл: Бүртгэлийн дугаар: 001190 Нэр: "МАК Цемент" ХХК- Гөлтгөний уурхай							
2. Аюултай хог хаягдлыг хүлээлгэн өгсөн:							
Овог нэр	Албан тушаалтан	Гарын үсэг /тамга/	Огноо:				
Ганбат	БОМЭрч/ажилчин	Хангэрэн	2022 он 09 сар 23 өдөр				
3. Тээвэрлэгчийн талвэрх мэдээлэл: 1/ Тээврийн хэрэгсэлийн удмын дугаар: ..... Тээвэрлэгчийн бүртгэлийн дугаар: ..... Тээвэрлэгч аж ахуйн нэгжийн нэр: ..... Тээвэрлэгчийн бүртгэлийн дугаар:							
4. Аюултай хог хаягдлын талвэрх мэдээлэл:							
	Аюултай хог хаягдлын нэр	Аюулын ангилал	Самууны бүлэг	Савны дугаар	Хэмжээ	Нэгж/кг Эвсгөл	Аюултай хог хаягдлын код
1.	Хаягдал төс, маско	A	-	-	2	тн	3130501
5. Тээвэрлэх үед анхарах нэмэлт зааварчилгаа, мэдээлэл:							
6. Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авсан тээвэрлэгч: Монинги Ойа ХХК							
1. Овог нэр:	Гарын үсэг:			2022 он ... сар ... өдөр			
7. Үл зөвшөөл:							
8. Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авч ахуйн талвэрх мэдээлэл:							
Аж ахуйн нэгжийн нэр: Монинги Ойа ХХК БОАЖЯ Хог хаягдлын мэдээллийн сан Бүртгэлийн дугаар: № 001206 Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авсан:							
Овог нэр:	Албан тушаал	Савны үсэг /тамга/	Огноо:				
Б.Наранхүү	Захирагч		2022 он 07 сар 25 өдөр				

2022- олоон гэрээний

Хавсралт 11. Худгийн усны-хими, хүнд металлийн үзүүлэлтийн шинжилгээний дүн

ДЭЭЖИЙН ДУГААР: 1
ЛАБОРАТОРИЙН ДУГААР: Л-9785

№	ЭЛЕМЕНТ	НЭГЖ	ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ДҮН	ЗӨВШӨӨРӨГДӨХ ДЭЭД ХЭМЖЭЭ MNS 0900:2018	СТАНДАРТ АРГА
1	pH	-	7.96	6.5-8.5	MNS ISO 10523:2001
2	Кали (K ⁺)	мг/л	1.11	-	-
3	Натриг (Na ⁺)	мг/л	205.3	200.0	MNS 5465:2005
4	Кальци (Ca ²⁺)	мг/л	44.24	300.0	MNS ISO 2572:1999
5	Магни (Mg ²⁺)	мг/л	13.24	30.00	MNS ISO 7150-1:2006
6	Аммоний (NH ₄ ⁺)	мг/л	-0.10	1.50	MNS ISO 9297:2005
7	Хлорид (Cl ⁻)	мг/л	182.1	350.0	MNS ISO 9297:2005
8	Сульфид (SO ₄ ²⁻)	мг/л	251.9	300.0	MNS ISO 9297:2005
9	Нитрат (NO ₃ ⁻)	мг/л	-0.05	1.00	MNS 4433:2005
10	Нитрат (NO ₂ ⁻)	мг/л	1.89	50.00	MNS ISO 7890-3:2001
11	Карбонат (CO ₃ ²⁻)	мг/л	-1.5	-	MNS ISO 9903-1:2005
12	Гидрокарбонат (HCO ₃ ⁻)	мг/л	161.7	-	-
13	Нийт хатуулаг	мг/л	3.30	7.00	-
14	Хуримтлагдсан TDS	мг/л	812.0	1000	MNS 4433:1997
15	Цахуурын хүчил, H ₂ SiO ₄	мг/л	12.65	-	-
16	Нендэг чанар KMnO ₄	мг/л	2.40	-	MNS ISO 4889:1999
17	Цахуурын диоксидад чанар, EC	µS/cm	1378	1000	MNS ISO 7888:1999
18	Манган, Mn	мг/л	-0.00	0.1	-
19	Хромуммарган, Al	мг/л	-0.025	0.50	-
20	Машикс, As	мг/л	-0.01	0.01	-
21	Бор, B	мг/л	0.54	2.40	-
22	Барити, Ba	мг/л	-0.001	0.0002	-
23	Кадмий, Cd	мг/л	-0.005	0.001	-
24	Кобальт, Co	мг/л	-0.001	-	-
25	Хром, Cr	мг/л	-0.005	0.05	-
26	Эц, Cu	мг/л	-0.02	2.0	-
27	Тангер, Fe	мг/л	-0.03	0.3	MNS (ISO) 11885:2011
28	Марганес, Mn	мг/л	-0.01	0.1	-
29	Моллибден, Mo	мг/л	0.02	0.07	-
30	Никель, Ni	мг/л	-0.005	0.02	-
31	Харуулагч, Pb	мг/л	-0.01	0.01	-
32	Стронци, Sr	мг/л	-0.01	0.02	-
33	Селен, Se	мг/л	0.02	0.04	-
34	Стронци, Si	мг/л	0.99	2.00	-
35	Цайр, Zn	мг/л	-0.01	5.0	-

ДЭЭЖИЙН ДУГААР: 2
ЛАБОРАТОРИЙН ДУГААР: Л-9706

№	ЭЛЕМЕНТ	НЭГЖ	ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ДҮН	ЗӨВШӨӨРӨГДӨХ ХЭМЖЭЭ MNS 0900:2018	СТАНДАРТ АРГА
1	pH	-	7.80	6.5-8.5	MNS ISO 10523:2001
2	Кали (K ⁺)	мг/л	1.22	-	-
3	Натриг (Na ⁺)	мг/л	58.96	200.0	MNS 5465:2005
4	Кальци (Ca ²⁺)	мг/л	51.88	100.0	MNS ISO 2572:1999
5	Магни (Mg ²⁺)	мг/л	13.86	30.00	MNS ISO 7150-1:2006
6	Аммоний (NH ₄ ⁺)	мг/л	-0.10	1.50	MNS ISO 9297:2005
7	Хлорид (Cl ⁻)	мг/л	35.73	350.0	MNS ISO 9297:2005
8	Сульфид (SO ₄ ²⁻)	мг/л	72.73	300.0	MNS ISO 9297:2005
9	Нитрат (NO ₃ ⁻)	мг/л	-0.05	1.00	MNS 4433:2005
10	Нитрат (NO ₂ ⁻)	мг/л	0.28	50.00	MNS ISO 7890-3:2001
11	Карбонат (CO ₃ ²⁻)	мг/л	-1.5	-	MNS ISO 9903-1:2005
12	Гидрокарбонат (HCO ₃ ⁻)	мг/л	216.6	-	-
13	Нийт хатуулаг	мг/л	3.73	7.00	-
14	Хуримтлагдсан TDS	мг/л	365.0	1000	MNS 4433:1997
15	Цахуурын хүчил, H ₂ SiO ₄	мг/л	11.43	-	-
16	Нендэг чанар KMnO ₄	мг/л	1.04	-	MNS ISO 4889:1999
17	Цахуурын диоксидад чанар, EC	µS/cm	644.0	1000	MNS ISO 7888:1999
18	Манган, Mn	мг/л	-0.01	0.1	-
19	Хромуммарган, Al	мг/л	-0.025	0.50	-
20	Машикс, As	мг/л	-0.01	0.01	-
21	Бор, B	мг/л	0.04	2.40	-
22	Барити, Ba	мг/л	-0.001	0.0002	-
23	Кадмий, Cd	мг/л	-0.005	0.001	-
24	Кобальт, Co	мг/л	-0.001	-	-
25	Хром, Cr	мг/л	-0.005	0.05	-
26	Эц, Cu	мг/л	-0.02	2.0	-
27	Тангер, Fe	мг/л	-0.03	0.3	MNS (ISO) 11885:2011
28	Марганес, Mn	мг/л	-0.01	0.1	-
29	Моллибден, Mo	мг/л	0.02	0.07	-
30	Никель, Ni	мг/л	-0.005	0.02	-
31	Харуулагч, Pb	мг/л	-0.01	0.01	-
32	Стронци, Sr	мг/л	-0.01	0.02	-
33	Селен, Se	мг/л	0.02	0.04	-
34	Стронци, Si	мг/л	0.55	2.00	-
35	Цайр, Zn	мг/л	-0.01	5.0	-

Хавсралт 13. Усны бактериологийн шинжилгээний дүн

ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИЙН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ДҮН

ЗАХИАЛГА №: МБ 2022/114-1

ЗАХИАЛАГЧИЙН НЭР: МАК ЦЕМЕНТ ХХК

ДЭЭЖИЙН ДУГААР: Дээж-1
ЛАБОРАТОРИЙН ДУГААР: Л-336
ДЭЭЖИЙН ХЭМЖЭЭ, мл: 500

№	ҮЗҮҮЛЭЛТ	СТАНДАРТ АРГА	НЭГЖ	ЗӨВШӨӨРӨГДӨХ ДЭЭД ХЭМЖЭЭ MNS 0900:2018	ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ДҮН
1	Халууд гэржтэй гэдэсний бүлгийн нэгж торөгч ван	MNS ISO 9308-1:1998	100 мл-д	нараггүй	нараггүй
2	Комформ гэдэсний бүлгийн нэгж торөгч ван	MNS ISO 9308-1:1998	100 мл-д	нараггүй	нараггүй
3	Гэдэсний бүлгийн эмгэг торөгч ван	MNS ISO 19250:2017	25 мл-д	нараггүй	нараггүй
4	Clostridium perfringens	MNS ISO 6461-2:1998	100 мл-д	нараггүй	нараггүй

Дэд захирал С.Туул, PhD

Сертификат үр дүн зөвхөн тухайн дамждаг хэмжээгээр. Дээжлэхтэй талвар жуураар манай лаборатори өргөргөжүүл болно.

ДЭЭЖИЛСЭН ОГНОО: 2022.05.23

ШИНЖИЛГЭЭ ЭХЭЛСЭН ОГНОО: 2022.05.23

ШИНЖИЛГЭЭ ДУУССАН ОГНОО: 2022.06.02

ДЭЭЖ БОЛОВСРУУЛАЛТ: хийгдээгүй

ХУУДАСНЫ ТОО: 1

Халтран ажигласан танд талархлаа.

ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИЙН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ДҮН

ЗАХИАЛГА №: МБ 2022/114-2

ЗАХИАЛАГЧИЙН НЭР: МАК ЦЕМЕНТ ХХК

ДЭЭЖИЙН ДУГААР: Дээж-2
ЛАБОРАТОРИЙН ДУГААР: Л-337
ДЭЭЖИЙН ХЭМЖЭЭ, мл: 500

№	ҮЗҮҮЛЭЛТ	СТАНДАРТ АРГА	НЭГЖ	ЗӨВШӨӨРӨГДӨХ ДЭЭД ХЭМЖЭЭ MNS 0900:2018	ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ДҮН
1	Халууд гэржтэй гэдэсний бүлгийн нэгж торөгч ван	MNS ISO 9308-1:1998	100 мл-д	нараггүй	нараггүй
2	Комформ гэдэсний бүлгийн нэгж торөгч ван	MNS ISO 9308-1:1998	100 мл-д	нараггүй	нараггүй
3	Гэдэсний бүлгийн эмгэг торөгч ван	MNS ISO 19250:2017	25 мл-д	нараггүй	нараггүй
4	Clostridium perfringens	MNS ISO 6461-2:1998	100 мл-д	нараггүй	нараггүй

Дэд захирал С.Туул, PhD

Сертификат үр дүн зөвхөн тухайн дамждаг хэмжээгээр. Дээжлэхтэй талвар жуураар манай лаборатори өргөргөжүүл болно.

ДЭЭЖИЛСЭН ОГНОО: 2022.05.23

ШИНЖИЛГЭЭ ЭХЭЛСЭН ОГНОО: 2022.05.23

ШИНЖИЛГЭЭ ДУУССАН ОГНОО: 2022.06.02

ДЭЭЖ БОЛОВСРУУЛАЛТ: хийгдээгүй

ХУУДАСНЫ ТОО: 1

Халтран ажигласан танд талархлаа.

Хавсралт 14. Хөрсний агрохими, механик бүрэлдэхүүний шинжилгээний дүн

Хавсралт 15. Хөрсний хүнд металлийн шинжилгээний дүн

Гөлтгөний уурхайн 2022 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

ИНЖЕНЕР ГЕОДЕЗИ ХХК
Утас/Факс: 77278899, 77288899
E-mail: soil_lab@geo-mongol.mn
Дугаар: 22/1954

ХӨРС СУДАЛЫН ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИ

ДЭГЖ АВСАН ОГНОО: 2022 он 05 сарын 18
Шинжилгээ хийсэн огноо: 2022 он 05 сарын 19-20
ДЭГЖ АВСАН ГАЗРЫН НЭР: Дундговь аймаг, Дэлгэрхангай сум, Ширээгийн хөндий голтгоний уурхай
Координат: -
ДЭГЖ ШИНЖЛЭГДСЭН БАЙГУУЛАГА, ХУВЬ ХҮН: "МАК ЦЕМЕНТ" ХХК
Харилцах утас: 95500511 88979850

Хөрсний хамсин зөвлөн шинжилгээний дүн

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн см	pH	Давс %	ЦЦЦ дан	Ялзмай %	CaCO ₃ %	Шингэлийн эзрүүлэлт мг/100 гр				Шингэлийн эзрүүлэлт мг/100 гр
									Ca	Mg	Fe ₂ O ₃	SiO ₂	
0	1	2	3	4	5	6	7	8	10	11	12	13	
1	22/4345	Шингэ хэрэвч өмөөг	-	8.47	1.56	3.060	0.37	0.16	146.5	99.1	0.4	5	
2	22/4346	Клэй орчим	-	9.30	0.11	0.241	0.30	1.44	7.0	4.8	0.7	9	
3	22/4347	Технологийн зам	-	8.61	0.63	1.282	0.32	0.64	76.8	16.0	1.2	6	
4	22/4348	Уурхайн өрөөг	-	8.91	1.01	2.010	0.34	0.64	24.8	15.4	1.2	4	
5	22/4349	ШТГ орчим	-	8.58	1.66	2.490	0.40	0.64	38.4	22.3	0.9	16	
6	22/4350	УТГ орчим	-	9.13	0.11	0.244	0.44	0.32	7.5	2.8	0.9	4	
7	22/4351	Хөндий өг	-	8.70	0.43	0.808	1.26	0.32	10.8	4.8	1.2	10	

Хөрсний механик бүрдэлдүүн

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн см	Механик ширхэгүүд % ширээгийн хэмжээ мм						
				1-0.25	0.25-0.075	0.075-0.015	0.015-0.005	0.005-0.001	<0.001	
1	22/4345	Шингэ хэрэвч өмөөг	-	21.5	37.4	1.7	4.7	31.4	3.3	39.4
2	22/4346	Клэй орчим	-	34.3	42.2	3.0	2.5	9.7	8.4	20.5
3	22/4347	Технологийн зам	-	47.2	30.5	3.6	4.8	9.0	4.9	18.7
4	22/4348	Уурхайн өрөөг	-	23.1	55.8	2.7	3.8	28.0	0.0	38.4
5	22/4349	ШТГ орчим	-	20.8	30.8	12.6	4.1	19.1	12.7	35.9
6	22/4350	УТГ орчим	-	56.5	30.5	1.9	1.0	8.8	1.3	11.1
7	22/4351	Хөндий өг	-	7.9	92.2	9.3	1.9	7.2	1.2	10.3

Тайлбар: Энэхүү шинжилгээний ажрыг нь тухайн өсвийн дэглэмд хамраар ба хуульчлан хэрэглэхийг зорилгоо.

Шинжилгээ хийсэн арга стандарт: (MNS 3310:1991, MNS ISO 10390:2001, MNS 6824:2020)

Лабораторийн эрхлэгч: *Л.Цагаандалархи* /MS.c/ э.
Задлан шинжлэгч: *О.Дэгийялхам* /MS.c/

ИНЖЕНЕР ГЕОДЕЗИ ХХК
Утас/Факс: 77278899, 77288899
E-mail: soil_lab@geo-mongol.mn
Дугаар: 22/1955

ХӨРС СУДАЛЫН ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИ

ДЭГЖ АВСАН ОГНОО: 2022 он 05 сарын 18
Шинжилгээ хийсэн огноо: 2022 он 05 сарын 19-20
ДЭГЖ АВСАН ГАЗРЫН НЭР: Дундговь аймаг, Дэлгэрхангай сум, Ширээгийн хөндий голтгоний уурхай
Координат: -
ДЭГЖ ШИНЖЛЭГДСЭН БАЙГУУЛАГА, ХУВЬ ХҮН: "МАК ЦЕМЕНТ" ХХК
Харилцах утас: 95500511 88979850

Хөрсний хүнд металл

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн см	Хүнд металл мкг/кг					
				Ni	Cd	Pb	Хар уураг	Cr	Cu
1	22/4345	Шингэ хэрэвч өмөөг	-	9.61	ND	1.57	3.26	69.0	ND
2	22/4346	Клэй орчим	-	3.97	ND	0.13	1.59	50.4	ND
3	22/4347	Технологийн зам	-	6.12	ND	0.10	1.81	28.4	ND
4	22/4348	Уурхайн өрөөг	-	12.4	ND	0.50	9.57	29.8	ND
5	22/4349	ШТГ орчим	-	14.2	0.01	24.6	15.2	33.7	10.0
6	22/4350	УТГ орчим	-	3.34	ND	8.82	7.18	34.6	ND
7	22/4351	Хөндий өг	-	6.49	ND	0.45	1.74	33.8	ND
Хүндийн илгээлэг MNS 5850:2019				150.0	3.0	100.0	100.0	100.0	150.0
Хөндийн агууламж MNS 5850:2019				1000.0	10.0	800.0	500.0	600.0	400.0
Агууламж агууламж MNS 5850:2019				1800.0	20.0	1200.0	1000.0	1000.0	1500.0
Элсэлтийн үнэц дүнгийн дүнд дүнд м.мөгөө стандарт				/MNS 5850:2019/					

Тайлбар: Энэхүү шинжилгээний ажрыг нь тухайн өсвийн дэглэмд хамраар ба хуульчлан хэрэглэхийг зорилгоо.

Шинжилгээ хийсэн арга стандарт: (MNS ISO 11466:2007)

Лабораторийн эрхлэгч: *Л.Цагаандалархи* /MS.c/ э.
Задлан шинжлэгч: *О.Дэгийялхам* /MS.c/

Хавсралт 16. Агаарын чанарын хяналт шинжилгээний дүн

ЦАГ УУР ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ГАЗАР
БАЙГАЛЬ ОРЧИН ХЭМЖИЛЭХНИЙ ТӨВ ЛАБОРАТОРИЙН ХАРЬАА

ДУНДГОВЬ АЙМГИЙН УС ЦАГ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

2022.06.30 хот

Мандагговь

ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛЫН ДҮН

Хүсэлт ирүүлсэн газар: Дундговь аймгийн Дэлгэрхангай суманд байрлах "МАК ЦЕМЕНТ" ХХК-ний

Сорьц авсан хүний нэр албан тушаал: БОШЛ-н эрхлэгч Б.Янжмаа

Сорьцын тоо, төрөл: Агаар, тоос

Сорьц авсан огноо: 2022.06.28

Сорьцын тодорхойлолт: Дундговь аймгийн Дэлгэрхангай суманд байрлах "Мак Цемент" ХХК-ний агаар, тоосны шинжилгээний сорьц

№	Сорьц авсан цэг	SO ₂ мг/м ³	NO ₂ мг/м ³	Нийт тоос мг/м ³
1	Технологийн зам 45°03'07.7" 104°16'00.8"	0.013	0.024	0.017
2	Уурхайн карьер дотор 45°03'22.7" 104°16'09.8"	0.016	0.048	0.011
3	Ажигчдын хотхон 45°03'19.8" 104°15'28.1"	0.014	0.045	0.017
4	Засвар үйлчилгээний төв 45°03'14.2" 104°16'24.7"	0.015	0.050	-
5	Бутлуур шигшүүрийн орчим 45°03'00.8" 104°16'14.8"	0.011	0.029	0.013
Агаарын чанарын стандарт MNS 4585:2016		0.450 мг/м³	0.20 мг/м³	0.50 мг/м³

УЦУОШ Төвийн дарга: *Л.Цагаандалархи* /Э.Аажаргал/

Баталгаажуулсан: *Л.Цагаандалархи* /Э.Аажаргал/

Шинжилгээ хийсэн: *О.Дэгийялхам* /MS.c/

БОШЛабораторийн эрхлэгч: *Б.Янжмаа* /Б.Янжмаа/

БОШЛабораторийн техникч: *М.Баярмаа* /М.Баярмаа/

Хуульчлан хэрэглэхийг хориглоно. Сорьцтын дүн нь зөвхөн шинжилсэн сорьцонд хамаарна.

Хавсралт 17. 2022 оны сургалтын төлөвлөгөө

"МАК ЦЕМЕНТ" ХХК

ХАБЭАБОХ

БАТЛАВ.УУРХАЙН ДАРГА

В. БАТТУЛГА

Гөлтгөний уурхайд хийгдэх 2022 оны сургалтын төлөвлөгөө

№	Хийгдэх сургалтууд	Харууцах албан тушаалтан	Хамтрах нэгж, хэсэг	Хэрэгжүүлэх хувиарь			Гарах үр дүн
				Сар	Сар	Сар	
ХАБЭА							
1	ХАБЭА-н ээлжит давтан зааварчилгаа	Сургалтын мэргэжилтэн	Уулын хэсэг	2	4	6	ХАБЭА- тухай хууль, Ковид19-ийн дэгдэлтээс урьдчилан сэргийлэх, өндөржүүлсэн болон байдалт амжилт авч авах тухай завар өгнө.
2	ИТА аккредитуудын ХАБЭА-н сургалт	Сургалтын мэргэжилтэн	Уулын хэсэг	-	-	6	Уйлвэрлэлийн ослоос урьдчилан сэргийлэх, иярад өгөглт, АА3-н тухай ойлголт өгнө.
3	Шинэ ажилтны сургалт	Сургалтын мэргэжилтэн	Уулын хэсэг	Тухай бүрт	Тухай бүрт	Тухай бүрт	ХАБЭА тухай хууль, ажлын байрны анхан шатны зааварчилгаа
Байгаль орчин							
1	Бүх ажилчдад Байгаль орчны багц сургалт	Байгаль орчны мэргэжилтэн	Уулын хэсэг	2	5	6	Уурхайн хөгжлэдлийн ангилал илгэлт сайжран, БОМТ хэрэгжилтийг хангаж ажиллана.

Танилцсан:

Гөлтгөний уулын хэсгийн дарга

Ч.Алтангэрэл

Боловсруулсан:

Байгаль орчны мэргэжилтэн

Г.Хандсүрэн

Хавсралт 18. Газрын гэрээ, төлбөр төлсөн баримт

Нэгж таабырм дугаар: 4817000488
Улсын бүртгэлийн дугаар: 3.6811000012
Гэрчилгээний дугаар: 0000063438

ИРГЭН, ХУУЛИЙН ЭГТЭЭДЛЭГДЭГ ААР
ЭЗЭМЧИЛЭХ ГЭРЭЭ

2022 оны 6 сарын 28 өдөр № 04816-2014/00389

Дундговь аймаг Увс сум

Игн. Нийтлэл үндэстэл
Монгол Улсын Газрын тухай хууль, Дундговь аймаг төлөөлөгчдийн Дамгаартай дүрэг (сн-ын Засаг захиргаан 2014 оны 06 сарын 17-ны өдрийн 0416.А/2014) тоот шалгалтын үндсэн газар эзэмшүүлэгчийг төлөөлж, Дундговь аймаг төлөөлөгчдийн сургуулиар Гарах арга, газар эзэмшүүлэгч төлөөлж, "МАК Цемент" ХХК-ын өмчтөй, өмч мөхүүт гэрээг байгуулах.

2.1. Газар эзэмшигчид олгосон газрын шийт хэмжээ: 41966 м².
Нэгж таабырм төлөөрлийн хэсгийн зориулалт: 41966 м².
Тухайн зориулалтаар зэмших газрын хэмжээ: 15 жил.
Газар эзэмших хугацаа: 15 жил.

2.2. Газар эзэмших эрхийг үлэмж бүртгэж бүртгэгдсэн буюу Улсын бүртгэлийн өрөөнийг хуулийн 9.11-д заасан дугаар нэгдэлдэхийн цага үлэмж бүртгэлийн дугаар орлуулаад өдөрөө эхлэн хувиалт захирал дагуу газрын төлөөрлийг тооцож нутагшуулах.

2.3. Газрын төлөөрлийг нэхэмжлэхийн дагуу Татварын албаас тусламж. Газрын төлбөр төлөх жилийн төлбөрийг тэнцүү хэмжээгээр хувиар үнэмлэж төлөх төлбөрийг дараа сарын 20-ны өдрийн дотор төлж бөгөөд дараа үргэлжлэн төлбөрийг үргэлжлэн төлж болно.

2.4. Эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр газрын суурь үнэмлэж, газрын үнэмлэлийг төлбөр, эргэлт, бүр, газар эзэмших, ангалт хөрөнгийн өгөгдөл, төлбөрийн хувь, хэмжээ өөрчлөгдөх тухай бүр үг өөрчлөгдөх хэлбэрээр газрын төлбөрийг 30 хоногийн дотор шийтгэж нутагшуулах.

Газрын Газар эзэмшигчийн эрх

3.1. Гэрээнд заасан зориулалтаар дагуу үг газрын эзэмших, ангалт.
3.2. Газрын төлбөр төлөх, цаашир үлэмж хилийг баталгаат газар өмчлөгчөөс гаргуулж авах.
3.3. Газар урсгал комиссан гэм буруутай этгээлээр тогтоосон журмын дагуу төлж төлүүлж.
3.4. Газар эзэмшүүлэх тухай шийдвэр гаргах этгээлийн өмчөөрөөрлөгч эрхийг гэрчилгээнд бичгээх, баривчлах.
3.5. Газар эзэмшигч нь газар эзэмшүүлэх тухай шийдвэр гаргах этгээлийн өмчөөрөөрлөгч тухайн газар буйтай нь буюу үлэмж хилийг баталгаат бичгээ ангалт болго.
3.6. Газрын тухай хууль тогтоосон, газар эзэмших гэрээнд заасан үүрэг зохиц ёсоор биелүүлж ирэн бич хилийг гэрчилгээний хугацаа дундаа үг газар үргэлжлэн эзэмшүүлж хилийг гэрчилгээний хугацааг сүүлчлэх. Эргэйд гэрчилгээний үрчлэл өөрчлөгдөх тухай 30-аас доошгүй хэмжээний өмч эзэмшигч нь хуулиар зориулалт тухайн үргэлжлэн төлж шийтгэж авах эрхийг авсан.

3.7. Газар эзэмших эрхийг гэрчилгээнд бичгээх болон тооцогдох эрхийг гэрчилж хуулийн бөгөөд Засаг захиргаагаар эрхийг гэрчилж хуулийн бөгөөд бичгээ ангалт болго.

Нэгж таабырм дугаар: 4817000488
Улсын бүртгэлийн дугаар: 3.6811000012
Гэрчилгээний дугаар: 0000063438

ИРГЭН, ХУУЛИЙН ЭГТЭЭДЛЭГДЭГ ААР
ЭЗЭМЧИЛЭХ ГЭРЭЭ

2022 оны 6 сарын 28 өдөр № 04816-2014/00388

Дундговь аймаг Увс сум

Игн. Нийтлэл үндэстэл
Монгол Улсын Газрын тухай хууль, Дундговь аймаг төлөөлөгчдийн Дамгаартай дүрэг (сн-ын Засаг захиргаан 2014 оны 06 сарын 17-ны өдрийн 0416.А/2014) тоот шалгалтын үндсэн газар эзэмшүүлэгчийг төлөөлж, Дундговь аймаг төлөөлөгчдийн сургуулиар Гарах арга, газар эзэмшүүлэгч төлөөлж, "МАК Цемент" ХХК-ын өмчтөй, өмч мөхүүт гэрээг байгуулах.

2.1. Газар эзэмшигчид олгосон газрын шийт хэмжээ: 40231 м².
Нэгж таабырм төлөөрлийн хэсгийн зориулалт: 40231 м².
Тухайн зориулалтаар зэмших газрын хэмжээ: 15 жил.
Газар эзэмших хугацаа: 15 жил.

2.2. Газар эзэмших эрхийг үлэмж бүртгэж бүртгэгдсэн буюу Улсын бүртгэлийн өрөөнийг хуулийн 9.11-д заасан дугаар нэгдэлдэхийн цага үлэмж бүртгэлийн дугаар орлуулаад өдөрөө эхлэн хувиалт захирал дагуу газрын төлөөрлийг тооцож нутагшуулах.

2.3. Газрын төлөөрлийг нэхэмжлэхийн дагуу Татварын албаас тусламж. Газрын төлбөр төлөх жилийн төлбөрийг тэнцүү хэмжээгээр хувиар үнэмлэж төлөх төлбөрийг дараа сарын 20-ны өдрийн дотор төлж бөгөөд дараа үргэлжлэн төлбөрийг үргэлжлэн төлж болно.

2.4. Эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр газрын суурь үнэмлэж, газрын үнэмлэлийг төлбөр, эргэлт, бүр, газар эзэмших, ангалт хөрөнгийн өгөгдөл, төлбөрийн хувь, хэмжээ өөрчлөгдөх тухай бүр үг өөрчлөгдөх хэлбэрээр газрын төлбөрийг 30 хоногийн дотор шийтгэж нутагшуулах.

Газрын Газар эзэмшигчийн эрх

3.1. Гэрээнд заасан зориулалтаар дагуу үг газрын эзэмших, ангалт.
3.2. Газрын төлбөр төлөх, цаашир үлэмж хилийг баталгаат газар өмчлөгчөөс гаргуулж авах.
3.3. Газар урсгал комиссан гэм буруутай этгээлээр тогтоосон журмын дагуу төлж төлүүлж.
3.4. Газар эзэмшүүлэх тухай шийдвэр гаргах этгээлийн өмчөөрөөрлөгч эрхийг гэрчилгээнд бичгээх, баривчлах.
3.5. Газар эзэмшигч нь газар эзэмшүүлэх тухай шийдвэр гаргах этгээлийн өмчөөрөөрлөгч тухайн газар буйтай нь буюу үлэмж хилийг баталгаат бичгээ ангалт болго.
3.6. Газрын тухай хууль тогтоосон, газар эзэмших гэрээнд заасан үүрэг зохиц ёсоор биелүүлж ирэн бич хилийг гэрчилгээний хугацаа дундаа үг газар үргэлжлэн эзэмшүүлж хилийг гэрчилгээний хугацааг сүүлчлэх. Эргэйд гэрчилгээний үрчлэл өөрчлөгдөх тухай 30-аас доошгүй хэмжээний өмч эзэмшигч нь хуулиар зориулалт тухайн үргэлжлэн төлж шийтгэж авах эрхийг авсан.

3.7. Газар эзэмших эрхийг гэрчилгээнд бичгээх болон тооцогдох эрхийг гэрчилж хуулийн бөгөөд Засаг захиргаагаар эрхийг гэрчилж хуулийн бөгөөд бичгээ ангалт болго.

Нэгж таабырм дугаар: 4817000487
Улсын бүртгэлийн дугаар: 3.6811000012
Гэрчилгээний дугаар: 0000063438

ИРГЭН, ХУУЛИЙН ЭГТЭЭДЛЭГДЭГ ААР
ЭЗЭМЧИЛЭХ ГЭРЭЭ

2022 оны 6 сарын 28 өдөр № 04816-2014/00389

Дундговь аймаг Увс сум

Игн. Нийтлэл үндэстэл
Монгол Улсын Газрын тухай хууль, Дундговь аймаг төлөөлөгчдийн Дамгаартай дүрэг (сн-ын Засаг захиргаан 2014 оны 06 сарын 17-ны өдрийн 0416.А/2014) тоот шалгалтын үндсэн газар эзэмшүүлэгчийг төлөөлж, Дундговь аймаг төлөөлөгчдийн сургуулиар Гарах арга, газар эзэмшүүлэгч төлөөлж, "МАК Цемент" ХХК-ын өмчтөй, өмч мөхүүт гэрээг байгуулах.

2.1. Газар эзэмшигчид олгосон газрын шийт хэмжээ: 14988 м².
Нэгж таабырм төлөөрлийн хэсгийн зориулалт: 14988 м².
Тухайн зориулалтаар зэмших газрын хэмжээ: 45 жил.
Газар эзэмших хугацаа: 45 жил.

2.2. Газар эзэмших эрхийг үлэмж бүртгэж бүртгэгдсэн буюу Улсын бүртгэлийн өрөөнийг хуулийн 9.11-д заасан дугаар нэгдэлдэхийн цага үлэмж бүртгэлийн дугаар орлуулаад өдөрөө эхлэн хувиалт захирал дагуу газрын төлөөрлийг тооцож нутагшуулах.

2.3. Газрын төлөөрлийг нэхэмжлэхийн дагуу Татварын албаас тусламж. Газрын төлбөр төлөх жилийн төлбөрийг тэнцүү хэмжээгээр хувиар үнэмлэж төлөх төлбөрийг дараа сарын 20-ны өдрийн дотор төлж бөгөөд дараа үргэлжлэн төлбөрийг үргэлжлэн төлж болно.

2.4. Эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр газрын суурь үнэмлэж, газрын үнэмлэлийг төлбөр, эргэлт, бүр, газар эзэмших, ангалт хөрөнгийн өгөгдөл, төлбөрийн хувь, хэмжээ өөрчлөгдөх тухай бүр үг өөрчлөгдөх хэлбэрээр газрын төлбөрийг 30 хоногийн дотор шийтгэж нутагшуулах.

Газрын Газар эзэмшигчийн эрх

3.1. Гэрээнд заасан зориулалтаар дагуу үг газрын эзэмших, ангалт.
3.2. Газрын төлбөр төлөх, цаашир үлэмж хилийг баталгаат газар өмчлөгчөөс гаргуулж авах.
3.3. Газар урсгал комиссан гэм буруутай этгээлээр тогтоосон журмын дагуу төлж төлүүлж.
3.4. Газар эзэмшүүлэх тухай шийдвэр гаргах этгээлийн өмчөөрөөрлөгч эрхийг гэрчилгээнд бичгээх, баривчлах.
3.5. Газар эзэмшигч нь газар эзэмшүүлэх тухай шийдвэр гаргах этгээлийн өмчөөрөөрлөгч тухайн газар буйтай нь буюу үлэмж хилийг баталгаат бичгээ ангалт болго.
3.6. Газрын тухай хууль тогтоосон, газар эзэмших гэрээнд заасан үүрэг зохиц ёсоор биелүүлж ирэн бич хилийг гэрчилгээний хугацаа дундаа үг газар үргэлжлэн эзэмшүүлж хилийг гэрчилгээний хугацааг сүүлчлэх. Эргэйд гэрчилгээний үрчлэл өөрчлөгдөх тухай 30-аас доошгүй хэмжээний өмч эзэмшигч нь хуулиар зориулалт тухайн үргэлжлэн төлж шийтгэж авах эрхийг авсан.

3.7. Газар эзэмших эрхийг гэрчилгээнд бичгээх болон тооцогдох эрхийг гэрчилж хуулийн бөгөөд Засаг захиргаагаар эрхийг гэрчилж хуулийн бөгөөд бичгээ ангалт болго.

Гөлтгөний уурхайн 2022 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Нега табиаран дугаар: 481700886
Улсын бүртгэлийн дугаар: 2.881100018
Гэрчилгээний дугаар:

ИРГЭН ХУУЛИЙН ЭГТЭЭЛЭЛ ГАЗАР
ЭРЭМШҮҮЛЭХ ГЭРЭЭ

2022 оны 6 сарын 28 өдөр № 04816-2022/00008 Дүрмөөс аймалом Дэлхэрхийл сүм/бурай

Ив. Нийгэм үнэмлэх

Могой Улсын Газар тухай хууль, Дүрмөөс аймалом Дэлхэрхийл дүүрэг сүм-аг заас дараа 2022 оны 06 сарын 09-ны өдрийн 04816-2022 тоот шийдвэрийг үндэслэн газар зохиогчийн төлөөх "Дүрмөөс аймалом Дэлхэрхийл сүм/бурай" Газар аба, газар зохиогчийн төлөөх "МАК Цемент" ХХК-ыг өвчтэй, ажир мөхүүт гэрээ байгуулав.

Хойр, Гэрээний мөхөл 12114_м2

Урьдас	Нега табиаран тодорхой хэсгийг зохиох зориулалт	Тухайн зориулалтаар зохих газрын хэмжээ	Газар эзэмших хугацаа
	Урьдас хүч асаруулах станц	12114 м2	15 жил

- Газар эзэмших эрхийг улсын бүртгэлд бүртгэгдсэн буюу Улсын бүртгэлийн ерөнхий хуулийн 9.11.4 нэвсгэл дүнгээр илгээгдсэн буюу Улсын бүртгэлийн дугааргаар оруулсан өөрөөс эхлэн хугацаа хэдэн дагуу газрын төлбөрийг тооцож ногдуулав.
- Газарын төлбөрийг хэмжээгээр тооцож газрын агаарын тусгаар, газрын төлбөр төлөх хэмжээг төлбөрийн тэмдэгт хэмжээгээр хугацаа үргэлжлэн төлбөрийг дараа сарын 20-ны өдрийн дотор төлөх бөгөөд дараа үргэлжлэн төлбөрийг урьдчилан төлж болно.
- Эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр газрын суурь үнэмлэх, газрын үнэмлэхийг тодор, зориулал, бус, газар эзэмших, ашиглах зориулалтын итгэлтүүр, төлбөрийг хувь, хэмжээ өөрчлөгдсөн тухай бус үг өөрчлөгдсөн хэлбэргүй газрын төлбөрийг 30 хоногийн дотор шийдвэрлэн ногдуулав.

Гурав, Газар зохиогчийн эрх

- Гэрээнд заасан зориулалтын дагуу үг газрын эзэмших, ашиглах;
- Гэрээнд заасан байдал, чанарын улсын хэмийг багасгаж газар эзэмшээгс өргүүлж авах;
- Газарын үнэмлэх хэргээр гэм буруутай итгэлээр тогтоосон хураан дагуу өмөөр төлүүлж;
- Газар эзэмшүүлэх тухай шийдвэр гаргасан этгээдийн зохиогчийн эрхийг гэрчилгээгээр бүтээж ашиглах, барилдана;
- Газар эзэмшээгч нь газар эзэмшүүлэх тухай шийдвэр гаргасан этгээдийн зохиогчийн эрхийг гэрчилгээгээр тухайн газрын бүтэцтэй нь бусад зарны хэргийг бүтээж ашиглаж болно.
- Газарын тухай хууль тогтоомж, газар эзэмших гэрээнд заасан үүрэг зэмх өсөөр биелүүлж ирсэн бол эрхийг гэрчилгээний хугацаа дуусахад үг газрын үргэлжлүүлэн зохиогчийн эрхийг гэрчилгээний хугацаа сүүлчээр "Эрхийг гэрчилгээний үнэмлэхгүй байх" үндсэн дүнгээр 30 өдөр доошгүй хугацаагаар өмөөр эзэмших нь улсын сэнхүлэг мөхийг үргэлжлэн төлөх шийшмэ засаг бүхий өргөөр;
- Газар эзэмших эрхийг гэрчилгээ хүчингүй болсон тохиолдолд эрхийг гэрчилгээг хүчингүй болгосон засаг даргаар шийдвэрлэх эрхийг гэрчилгээг зохиогчийн болон барилданаг өмөөр эзлэх нь

Нега табиаран дугаар: 481700886
Улсын бүртгэлийн дугаар: 2.881100018
Гэрчилгээний дугаар:

ИРГЭН ХУУЛИЙН ЭГТЭЭЛЭЛ ГАЗАР
ЭРЭМШҮҮЛЭХ ГЭРЭЭ

2022 оны 6 сарын 28 өдөр № 04816-2022/00008 Дүрмөөс аймалом Дэлхэрхийл сүм/бурай

Ив. Нийгэм үнэмлэх

Могой Улсын Газар тухай хууль, Дүрмөөс аймалом Дэлхэрхийл дүүрэг сүм-аг заас дараа 2022 оны 06 сарын 11-ны өдрийн 04816-2022 тоот шийдвэрийг үндэслэн газар зохиогчийн төлөөх "Дүрмөөс аймалом Дэлхэрхийл сүм/бурай" Газар аба, газар зохиогчийн төлөөх "МАК Цемент" ХХК-ыг өвчтэй, ажир мөхүүт гэрээ байгуулав.

Хойр, Гэрээний мөхөл 17578_м2

Урьдас	Нега табиаран тодорхой хэсгийг зохиох зориулалт	Тухайн зориулалтаар зохих газрын хэмжээ	Газар эзэмших хугацаа
	Урьдас хүч асаруулах станц	17578 м2	15 жил

- Газар эзэмших эрхийг улсын бүртгэлд бүртгэгдсэн буюу Улсын бүртгэлийн ерөнхий хуулийн 9.11.4 нэвсгэл дүнгээр илгээгдсэн буюу Улсын бүртгэлийн дугааргаар оруулсан өөрөөс эхлэн хугацаа хэдэн дагуу газрын төлбөрийг тооцож ногдуулав.
- Газарын төлбөрийг хэмжээгээр тооцож газрын агаарын тусгаар, газрын төлбөр төлөх хэмжээг төлбөрийн тэмдэгт хэмжээгээр хугацаа үргэлжлэн төлбөрийг дараа сарын 20-ны өдрийн дотор төлөх бөгөөд дараа үргэлжлэн төлбөрийг урьдчилан төлж болно.
- Эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр газрын суурь үнэмлэх, газрын үнэмлэхийг тодор, зориулал, бус, газар эзэмших, ашиглах зориулалтын итгэлтүүр, төлбөрийг хувь, хэмжээ өөрчлөгдсөн тухай бус үг өөрчлөгдсөн хэлбэргүй газрын төлбөрийг 30 хоногийн дотор шийдвэрлэн ногдуулав.

Гурав, Газар зохиогчийн эрх

- Гэрээнд заасан зориулалтын дагуу үг газрын эзэмших, ашиглах;
- Гэрээнд заасан байдал, чанарын улсын хэмийг багасгаж газар эзэмшээгс өргүүлж авах;
- Газарын үнэмлэх хэргээр гэм буруутай итгэлээр тогтоосон хураан дагуу өмөөр төлүүлж;
- Газар эзэмшүүлэх тухай шийдвэр гаргасан этгээдийн зохиогчийн эрхийг гэрчилгээгээр бүтээж ашиглах, барилдана;
- Газар эзэмшээгч нь газар эзэмшүүлэх тухай шийдвэр гаргасан этгээдийн зохиогчийн эрхийг гэрчилгээгээр тухайн газрын бүтэцтэй нь бусад зарны хэргийг бүтээж ашиглаж болно.
- Газарын тухай хууль тогтоомж, газар эзэмших гэрээнд заасан үүрэг зэмх өсөөр биелүүлж ирсэн бол эрхийг гэрчилгээний хугацаа дуусахад үг газрын үргэлжлүүлэн зохиогчийн эрхийг гэрчилгээний хугацаа сүүлчээр "Эрхийг гэрчилгээний үнэмлэхгүй байх" үндсэн дүнгээр 30 өдөр доошгүй хугацаагаар өмөөр эзэмших нь улсын сэнхүлэг мөхийг үргэлжлэн төлөх шийшмэ засаг бүхий өргөөр;
- Газар эзэмших эрхийг гэрчилгээ хүчингүй болсон тохиолдолд эрхийг гэрчилгээг хүчингүй болгосон засаг даргаар шийдвэрлэх эрхийг гэрчилгээг зохиогчийн болон барилданаг өмөөр эзлэх нь

Нега табиаран дугаар: 481700886
Улсын бүртгэлийн дугаар: 2.881100018
Гэрчилгээний дугаар:

ИРГЭН ХУУЛИЙН ЭГТЭЭЛЭЛ ГАЗАР
ЭРЭМШҮҮЛЭХ ГЭРЭЭ

2022 оны 6 сарын 28 өдөр № 04816-2022/00008 Дүрмөөс аймалом Дэлхэрхийл сүм/бурай

Ив. Нийгэм үнэмлэх

Могой Улсын Газар тухай хууль, Дүрмөөс аймалом Дэлхэрхийл дүүрэг сүм-аг заас дараа 2022 оны 06 сарын 09-ны өдрийн 04816-2022 тоот шийдвэрийг үндэслэн газар зохиогчийн төлөөх "Дүрмөөс аймалом Дэлхэрхийл сүм/бурай" Газар аба, газар зохиогчийн төлөөх "МАК Цемент" ХХК-ыг өвчтэй, ажир мөхүүт гэрээ байгуулав.

Хойр, Гэрээний мөхөл 69110_м2

Урьдас	Нега табиаран тодорхой хэсгийг зохиох зориулалт	Тухайн зориулалтаар зохих газрын хэмжээ	Газар эзэмших хугацаа
	Урьдас хүч	69110 м2	15 жил

- Газар эзэмших эрхийг улсын бүртгэлд бүртгэгдсэн буюу Улсын бүртгэлийн ерөнхий хуулийн 9.11.4 нэвсгэл дүнгээр илгээгдсэн буюу Улсын бүртгэлийн дугааргаар оруулсан өөрөөс эхлэн хугацаа хэдэн дагуу газрын төлбөрийг тооцож ногдуулав.
- Газарын төлбөрийг хэмжээгээр тооцож газрын агаарын тусгаар, газрын төлбөр төлөх хэмжээг төлбөрийн тэмдэгт хэмжээгээр хугацаа үргэлжлэн төлбөрийг дараа сарын 20-ны өдрийн дотор төлөх бөгөөд дараа үргэлжлэн төлбөрийг урьдчилан төлж болно.
- Эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр газрын суурь үнэмлэх, газрын үнэмлэхийг тодор, зориулал, бус, газар эзэмших, ашиглах зориулалтын итгэлтүүр, төлбөрийг хувь, хэмжээ өөрчлөгдсөн тухай бус үг өөрчлөгдсөн хэлбэргүй газрын төлбөрийг 30 хоногийн дотор шийдвэрлэн ногдуулав.

Гурав, Газар зохиогчийн эрх

- Гэрээнд заасан зориулалтын дагуу үг газрын эзэмших, ашиглах;
- Гэрээнд заасан байдал, чанарын улсын хэмийг багасгаж газар эзэмшээгс өргүүлж авах;
- Газарын үнэмлэх хэргээр гэм буруутай итгэлээр тогтоосон хураан дагуу өмөөр төлүүлж;
- Газар эзэмшүүлэх тухай шийдвэр гаргасан этгээдийн зохиогчийн эрхийг гэрчилгээгээр бүтээж ашиглах, барилдана;
- Газар эзэмшээгч нь газар эзэмшүүлэх тухай шийдвэр гаргасан этгээдийн зохиогчийн эрхийг гэрчилгээгээр тухайн газрын бүтэцтэй нь бусад зарны хэргийг бүтээж ашиглаж болно.
- Газарын тухай хууль тогтоомж, газар эзэмших гэрээнд заасан үүрэг зэмх өсөөр биелүүлж ирсэн бол эрхийг гэрчилгээний хугацаа дуусахад үг газрын үргэлжлүүлэн зохиогчийн эрхийг гэрчилгээний хугацаа сүүлчээр "Эрхийг гэрчилгээний үнэмлэхгүй байх" үндсэн дүнгээр 30 өдөр доошгүй хугацаагаар өмөөр эзэмших нь улсын сэнхүлэг мөхийг үргэлжлэн төлөх шийшмэ засаг бүхий өргөөр;
- Газар эзэмших эрхийг гэрчилгээ хүчингүй болсон тохиолдолд эрхийг гэрчилгээг хүчингүй болгосон засаг даргаар шийдвэрлэх эрхийг гэрчилгээг зохиогчийн болон барилданаг өмөөр эзлэх нь

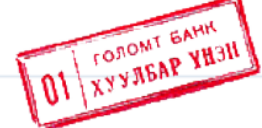

Цахим гүйлгээний баримт

Хүсэлтийн давлах дугаар: 145216711

Татсан огноо: 2022-10-28 11:07

Шилжүүлэгчийн дансны дугаар	Хүлээн авагчийн данс	Гүйлгээний дүн	Гүйлгээний төлөв
8140000225 IBAN: MN96 0015 0081 4000 0225	1165117377 IBAN: MN03 0015 0011 6511 7377	22,353,973.91 MNT	АМЖИЛТГАЙ
Шилжүүлэгчийн нэр МАК ЦЕМЕНТ ХХК	Хүлээн авагчийн нэр ТАТВАРЫН ЕРӨНХИЙ ГАЗАР	Гүйлгээний утга 3220705316728;25100986874002;5830974;25100986874002;99190859	
	Хүлээн авагчийн банк	Гүйлгээний огноо 2022-10-21	

Хавсралт 19. Ус ашиглах дүгнэлт, гэрээ төлбөр төлсөн баримт

ДУНДГОВЬ АЙМГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ГАЗАР
2022 ОНЫ УС АШИГЛУУЛАХ ДҮГНЭЛТ

2022.05.16

Дугаар № 03

Мандалговь хот

1. Аж ахуйн нэгж байгууллага, захирлын нэр хаяг, утас факс, улсын бүртгэлийн дугаар

"МАК ЦЕМЕНТ" ХХК – УБ хот, Хан уул дүүрэг 1-р хороо, 19-р хороолол, Чингисийн өргөн чөлөө, "Монголын алт" ХХК-ны төв байр-44, улсын бүртгэлийн №9011478063, регистрийн №5830974, Гүйцэтгэх захирал Б.Баттулга, утас-99008761, факс-97670107481

2. Төслийн нэр, байршил:

Дэлгэрхангай сумын нутагт орших "Ширээгийн хөндий" гөлтгөний орд нь сумын төвөөс баруун урагш 50 км зайд, нийт 166,25 га талбай эзэмшдэг.

3. Төсөл хэрэгжүүлэгч: - "Мак цемент" ХХК

4. Тусгай зөвшөөрлийн дугаар болон талбайн координат /X, Y/ № MY016898A

(Нийт талбай –166,25 га) 104°16'38" 45°2'25"
104°16'0,99" 45°2'25"
104°16'0,99" 45°3'31,55"
104°16'38" 45°3'31,55"

5. Үйлдвэрлэл, үйлчилгээний нэр төрөл зориулалт –
Гөлтгөнө олборлоно.

6. Үйлдвэрийн техник, технологи /ажиллах горим, хүчин чадал/:

Тус компани нь 2022 оны 02 сарын 15-аас 2022 оны 06 сарын 5-ыг хүртэл цэвэр ажиллах хоног нь 120, 35 хүний бүрэлдэхүүнтэй 2 ээлжээр ажиллана. Хөрс хуулалт болон олборлолтын ажилд тус бүр нэг CAT323D экскаватор, CAT930H ачигч, Норд бенз автосомасвал 3 ш, CAT824, дугуйт бульдозер 1 ш, Land cruiser 76, Long 78, гадаад тээвэрт Howo 20 ш тус тус ажиллана.
/2021 оны уулын ажлын төлөвлөгөө, БОМТ/

7. Үйлдвэрлэх, боловсруулах бүтээгдэхүүний хэмжээ:

Уурхайн жилийн хүчин чадал цэвэр гөлтгөнөөр 90 мян.тн байх ба гөлтгөнө агуулсан нийт 193,37 мян/м³ хурдас олборлоно. Хөрс хуулалтын хэмжээ 165,4 мян/м³ байна.
/2022 оны Уулын ажлын төлөвлөгөө, БОМТ/

8. Усны эх үүсвэр, нөөц, чанар, хоногт ашиглах хэмжээ /шоо.метрээр/:

Усны эх үүсвэр – газрын доорх ус

9. Усны барилга байгууламжууд /нэр, хүчин чадал, барилга, байгууламжийн хэмжээ хийц/:

Тус уурхайн үйлдвэрлэлийн технологид ус ашиглахгүй, ажиллагсдын унд ахуйн хэрэглээний усаа 10 км зайд орших малчны энгийн уурхайн худгаас зөөвөрлөн хэрэглэнэ. Зам талбайн тоосжилт дарах болон ногоон байгууламжийн усалгаанд өөрийн гаргасан гүний худгаас ашиглана.

10. Худаг, өргөлтийн станцууд, усны тоолуур /насосны хүчин чадал, марк/:

11. Дамжуулах байгууламж /шугам сүлжээний урт, диаметр/:

12. Хаягдал бохир усны хэмжээ, цэвэрлэгээний арга, түвшин:
Хаягдал ус гарахгүй.

13. Байгаль орчны үнэлгээ, нөхцөл:
БОНБНУ-ний тайланг 2022 онд "Их монголын байгаль" ХХК гүйцэтгэсэн.

14. Онцгой нөхцөл:

15. Холбогдох хууль, дүрэм, журам, норм, стандарт, баримт бичгийн дагуу усны зарцуулалтыг тооцох

Байгаль орчин, ногоон хөгжил аялал жуулчлалын сайдын 2015 оны А/301 дугаар тушаалаар:

$20 \text{ хүн} \cdot 125 \text{ л/хон} \cdot 120 \text{ хон} / 1000 = 300 \text{ м}^3$ ажиллах нийт хугацаанд-унд ахуйн усны хэрэгцээ
 $500 \text{ м} \times 8 \text{ м} \times 2 \text{ л/м}^2 \times 1 \text{ удаа/хон} \times 90 \text{ хон} / 1000 = 720 \text{ м}^3$ зам талбайн тоосжилт дарахад ашиглах ус

$660 \text{ ш} \times 40 \text{ л} \times 48 \text{ удаа} / 1000 = 1267,2 \text{ м}^3$ ногоон байгууламжийн усалгаанд ашиглах ус

Нийт ашиглах усны хэмжээ: $300 \text{ м}^3 + 720 \text{ м}^3 + 1267,2 \text{ м}^3 = 2287,2 \text{ м}^3$ ажиллах нийт хугацаанд

16. Холбогдох хууль, тогтоол шийдвэрийн дагуу оногдуулах усны нөөцийн төлбөрийн хэмжээ:

"Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай" хуулийн 20.1.1-д заасны дагуу ажиллагсдын унд- ахуйд ашиглах 300 м^3 усыг төлбөрөөс чөлөөлнө.

Уурхайн зам талбайн тоосжилт дарахад ашиглах 720 м^3 . Ногоон байгууламжийн усалгаанд ашиглах $1267,2 \text{ м}^3$ усыг газрын доорх усны төлбөрийн хэмжээг "Усны экологи, эдийн засгийн үнэлгээг шинэчлэн батлах тухай" Засгийн газрын 2011 оны 302 дугаар тогтоолоор Умард говийн гүвээт халхын дундад говийн сав газарт тогтоосон газрын доорхи усны экологи эдийн засгийн суурь үнэлгээ, Засгийн газрын 2013 оны 327 дугаар тогтоолоор тогтоосон ашиглалтын зориулалтыг тооцох итгэлцүүр. Засгийн газрын 2013 оны 326 дугаар тогтоолын 1-р хавсралтын 7а- д заасан усны нөөц ашигласны төлбөрийн хэмжээг үндэслэн тогтоож,

Монгол улсын Засгийн газрын 2013 оны 326, 327 дугаар тогтоолыг үндэслэн ус ашигласны төлбөрийг тооцвол:

- "Умард говийн гүвээт- Халхын дундад талын сав газар"-т газрын доорх ус ашигласан нөхцөлд тооцох экологи-эдийн засгийн суурь үнэлгээ 3700 төг/м^3 байна.

-20 хувь -Засгийн газрын 2013 оны 326 дугаар тогтоолын дагуу батлагдсан усны нөөц ашигласны төлбөрийн 7а-д заасан хувь хэмжээ.

- 0.2- ашиглах усны ашиглалтын зориулалтын итгэлцүүр

- 1472 м^3 жилд – зам талбайн тоосжилт дарах

$720 \text{ м}^3 \times 1332 = 959040 \text{ төг}$ /Есөн зуун тавин есөн мянга дөчин төгрөг/

Монгол улсын Засгийн газрын 2013 оны 326, 327 дугаар тогтоолыг үндэслэн ус ашигласны төлбөрийг тооцвол:

- "Умард говийн гүвээт- Халхын дундад талын сав газар"-т газрын доорх ус ашигласан нөхцөлд тооцох экологи-эдийн засгийн суурь үнэлгээ 3700 төг/м^3 байна.

-10 хувь -Засгийн газрын 2013 оны 326 дугаар тогтоолын дагуу батлагдсан усны нөөц ашигласны төлбөрийн 10-д заасан хувь хэмжээ.
- 0.2- ашиглах усны ашиглалтын зориулалтын итгэлцүүр
- 883,2 м³ жилд – ногоон байгууламжийн усалгаа
1267,2 м³ х 74 төг = 93772,8 /Ерэн гурван мянга долоон зуун далан хоёр төгрөг/
Нийт 1052812,8 /Нэг сая тавин хоёр мянга найман зуун арван хоёр төгрөг/-ний усны төлбөрийг Дундговь аймгийн төрийн сан банкны 100080000944 тоот дансанд төвлөрүүлнэ.

17. Үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд усны нөөцийг хэмнэх, эргүүлж ашиглах даалгавар:

18. Төвхөн шаардлага, цаашид авах арга хэмжээ, зөвлөмж:

- Ус ашиглуулах дүгнэлтийг үндэслэн Дэлгэрхангай сумын Засаг даргын захирамжаар ус ашиглах зөвшөөрөл авч гэрээ байгуулах /"Усны тухай" хуулийн 28.6-р зүйл/
- Тоолууржуулан баталгаажсан тоолуурын заалтаар усны нөөц ашигласны төлбөрийг тооцож байх /Усны тухай хуулийн 30.1.4-д усны эх үүсвэрийг /БОНХС-ын 2013 оны А-156 тоот тушаалаар батлагдсан "Ус ашиглалт, хэрэглээг тоолууржуулах журам"/
- Зөвшөөрсөн хэмжээнээс илүү ашигласан усны төлбөрийг 50 хүртэл хувиар өсгөн тооцож төлөхөөр заасныг анхаарч ажиллах /Усны тухай хуулийн 31.2-р зүйл/
- "Усны сан бүхий газар, усны эх үүсвэрийн онцгой болон энгийн хамгаалалтын, эрүүл ахуйн бүсийн дэглэм"-ийг мөрдөн ажиллах /Байгаль орчин, ногоон хөгжил, аялал жуулчлалын сайд, Барилга, хот байгуулалтын сайдын 2015 оны А-230/127 хамтарсан тушаал/
- Ус ашиглуулах дүгнэлт гаргах үйлчилгээний хөлс болох 50 000 төгрөгийг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газрын Төрийн сан банкны 100080013001 дансанд тушаах /Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2018 оны 10 дугаар сарын 02-ны өдрийн А-376 тоот тушаал/

Зөвлөмжид заасан ажлын тайлан, Ус ашиглалтын мэдээ тайланг 11-р сарын 05-нд багтаан аймгийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газарт ирүүлэх.

ДҮГНЭЛТ ГАРГАСАН:

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН
ГАЗРЫН МЭРГЭЖИЛТЭН:

Б.ЦЭРЭНСУГИР

ХЯНАСАН:

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ
ЖУУЛЧЛАЛЫН ГАЗРЫН ДАРГА

Н.ГАНТУЛГА

Цахим гүйлгээний баримт

Хүсэлтийн лавлах дугаар: 142317596

Татсан огноо: 2022-10-16 17:34

Шилжүүлэгчийн дансны дугаар	Хүлээн авагчийн данс	Гүйлгээний дүн	Гүйлгээний төлөв
8140000225 IBAN: MN96 0015 0081 4000 0225	1165117377 IBAN: MN03 0015 0011 6511 7377	1,052,812.00 MNT	Амжилттай
Шилжүүлэгчийн нэр МАК ЦЕМЕНТ ХХК	Хүлээн авагчийн нэр ТАТВАРЫН ЕРӨНХИЙ ГАЗАР	Гүйлгээний утга 3221000532233;25100986874003;5830974;25100986874003;99190859	
	Хүлээн авагчийн банк	Гүйлгээний огноо 2022-10-05	

Хавсралт 20. Хог хаягдлын гэрээ, төлбөр төлсөн баримт

2022 оны 06 сарын 07-ны өдөр

№ 166-5222

Улаанбаатар хот

Нэг талаас: “МАК ЦЕМЕНТ” ХХК /цаашид “МАК Цемент ХХК” гэх/, түүнийг төлөөлж Гөлтгөний уурхайн дарга Ч.Алтангэрэл,

Нөгөө талаас: Дундговь аймгийн Дэлгэрхангай сумын ЗДТГ /цаашид “Сумын ЗДТГ” гэх/, түүнийг төлөөлж Байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч С.Мөнхжаргал бид Монгол улсын Иргэний хууль, Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн холбогдох зүйл, заалтууд, Ариун цэврийн тухай хуулийн 17-р зүйл, Хог хаягдлын тухай хуулийн 9.2, 20.1, 20.2 дах заалтууд, Дэлгэрхангай сумын ИТХ-ын 2018 оны 12 сарын 19 өдрийн 34 тоот тогтоолыг тус тус үндэслэл болгон дараах нөхцөлүүдийг харилцан тохиролцож энэхүү Гэрээг байгуулав.

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

- 1.1. Энэхүү гэрээгээр Сумын ЗДТГ нь МАК Цемент ХХК-ийн ангилж, цуглуулж, тээвэрлэн ирсэн Гөлтгөний уурхайн ахуйн болон үйлдвэрлэлийн хог хаягдлыг булаах ажлыг зохион байгуулах, МАК Цемент ХХК нь гэрээгээр тохирсон төлбөрийг гэрээнд заасан нөхцөлийн дагуу төлөхтэй холбогдсон харилцаанд Талуудын эдлэх эрх, хүлээх үүрэг, хариуцлагыг тодорхой болгон зохицуулна.
- 1.2. Хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн буй орчинд үзүүлэх хортой нөлөөллийг арилгах, түүнээс урьдчилан сэргийлэх, хүрээлэн буй орчныг тогтмол цэвэр байлгах болон цэвэр, эрүүл орчинд амьдрах, ажиллах орчныг бий болгоход энэхүү гэрээний зорилго оршино.
- 1.3. Энэхүү гэрээ нь Талуудын эрх бүхий албан тушаалтан гарын үсэг зурж, тамга тэмдэг дарж баталгаажуулснаар хүчин төгөлдөр болно.

Хоёр. Гэрээний зүйл, хугацаа

- 2.1. Сумын ЗДТГ нь МАК Цемент ХХК-ийн ангилж, цуглуулж, тээвэрлэн ирсэн Гөлтгөний уурхайн ахуйн болон үйлдвэрлэлийн хог хаягдлыг булаах ажлыг зохион байгуулна.
- 2.2. Энэхүү гэрээг Талууд 2022 оны 01 сарын 01-ний өдрөөс 2022 оны 12 сарын 31-ний өдөр хүртэлх хугацаагаар байгуулав.
- 2.3. Гэрээний 2.2-д заасан хугацаа дуусгавар болоход Талууд гэрээг цуцлах, дуусгавар болгох талаар санал гаргаагүй тохиолдолд энэхүү гэрээг ижил нөхцөлөөр, ижил хугацаагаар 1 удаа сунгагдсанд тооцно.
- 2.4. Гэрээний 2.3-д заасан хугацаа дуусмагц талууд гэрээг дүгнэж, шинэчлэн байгуулна.

Гурав. Гэрээний үнэ, төлбөрийн ноцол

- 3.1. Энэхүү гэрээний үнийг Дэлгэрхангай сумын ИТХ-ын 2018 оны 34 тоот тогтоолын 1-р хавсралтад заасан тарифын дагуу тооцно. Үүнд:

№	Хог хаягдлын нормативын ангилал	Хэмжих нэгж	Нэгжид ногдох төлбөр	Нийт тайлбай	Ажиллах хугацаа	Нийт төлбөр
1	Авто засвар, дугуй засвар	1 м ²	Жилд 1,800 төгрөг	144 м ²	4 сар	86,400 төгрөг
2	ШТС	1 м ²	Жилд 2,300 төгрөг	240 м ²	4 сар	184,000 төгрөг
3	Албан байгууллага, ААН-ийн өрөө	1 хүн	Жилд 3,000 төгрөг	20	12 сар	60,000 төгрөг
Нийт төлбөр						Жилийн 330,400 төгрөг

3.2. МАК Цемент ХХК нь гэрээний төлбөрийг улирал бүрийн сүүл сарын 15-ны өдрийн дотор орон нутгийн татварын дансанд төлнө.

Дөрөв. Сумын ЗДТГ-ын эрх, үүрэг

- 4.1. Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн холбогдох зүйл, заалтууд, Ариун цэврийн тухай хуульд заасны дагуу хяналт тавьж ажиллах эрхтэй.
- 4.2. Иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын хог хаягдал гаргасны төлбөрийг орон нутгийн татварын дансанд төвлөрүүлэх эрхтэй.
- 4.3. Иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага хог хаягдлаа зориулалтын цэгт хаяж байгаа эсэхэд хяналт тавих эрхтэй.
- 4.4. МАК ЦЕМЕНТ ХХК-ийн ахуйн болон үйлдвэрлэлийн хог хаягдлыг холбогдох хууль тогтоомж, дүрэм журам, норм стандартын дагуу булаах ажлыг зохион байгуулах үүрэгтэй.

Тав. МАК Цемент ХХК-ийн эрх, үүрэг

- 5.1. Хууль тогтоомж, дүрэм журамд заасан олон нийтийн хяналтыг хэрэгжүүлэх эрхтэй.
- 5.2. Хог хаягдлын тухай хууль тогтоомж, дүрэм, журмыг зөрчсөн этгээдэд хариуцлага хүлээлгэхийг эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтнаас шаардах эрхтэй.
- 5.3. Өөрийн ахуйн болон үйлдвэрлэлийн хог хаягдлыг ангилах, стандартын шаардлага хангасан зориулалтын саванд хадгалах үүрэгтэй.
- 5.4. Хог хаягдлыг ангилах хаях талаар зохих мэдээллийг өөрийн ажилтнуудад эзэмшүүлж, сургалт, сурталчилгаа явуулах, аюулгүй ажиллагааны шаардлагыг хангаж ажиллах үүрэгтэй.
- 5.5. Энэхүү гэрээний 3-р зүйлд заасан хог хаягдлын төлбөрийг гэрээнд заасан нөхцөлийн дагуу төлөх үүрэгтэй.
- 5.6. Үйлдвэр, үйлчилгээний явцад үүсдэг хог хаягдлын хэмжээ, бусад шаардлагатай мэдээллийг Сумын ЗДТГ-т мэдээлж байх үүрэгтэй.
- 5.7. Үүссэн аюултай хог хаягдал, түүний эх үүсвэрийн талаар төрийн болон нутгийн захиргааны байгууллагад мэдээлэх үүрэгтэй.
- 5.8. Оршин суугаа газар орчмын хог хаягдлыг цэвэрлэх, олон нийтийг хамарсан ажилд оролцох үүрэгтэй.

Зургаа. Хариуцлага

- 6.1. МАК Цемент ХХК нь хог хаягдал гаргасны төлбөрөө хугацаандаа төлөөгүй болон ил задгай хог шатаасан, зориулалтын бус газар хог хаягдал хаясан тохиолдолд өөрийн буруугаас үүссэн хохирлыг арилгах үүрэгтэй бөгөөд Сумын ЗДТГ нь шаардлагатай тохиолдолд холбогдох дээд шатны байгууллагад хандан хог хаягдлын тухай хуулийн дагуу хариуцлага тооцно.

Долоо.Бусад

- 7.1. Гэрээний хэрэгжилтийн явцад гэрээнд аливаа нэмэлт өөрчлөлт оруулах, нэмэлт гэрээ байгуулах тохиолдолд Талууд харилцан тохиролцож бичгээр үйлдэн эрх бүхий албан тушаалтан гарын үсэг зурж, тэмдэг дарж баталгаажуулснаар хүчин төгөлдөр болно.
- 7.2. Гэрээг хэрэгжүүлэх явцад гарсан маргаантай асуудлыг Талууд эвийн журмаар шийдвэрлэхийг эрмэлзэнэ. Ийнхүү шийдвэрлэж чадаагүй бол маргаантай асуудлыг Монгол Улсын хууль тогтоомжийн дагуу Монгол Улсын шүүхээр шийдвэрлүүлнэ.
- 7.3. Талууд энэхүү гэрээг 3 хувь үйлдэх бөгөөд МАК Цемент ХХК 2 хувь, Сумын ЗДТГ 1 хувийг хадгалах бөгөөд гэрээний хувьнд хуулийн адил хүчинтэй байна.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН

“МАК Цемент” ХХК-г төлөөлж:

Гөлтгөний уурхайн дарга
Ч.Алтангэрэл

Сумын ЗДТГ-ыг төлөөлж

Байгаль, орчны хяналтын улсын байцаагч
С.Мөнхжаргал

Цахим гүйлгээний баримт

Хүсэлтийн лавлах дугаар: 146521876

Татсан огноо: 2022-10-28 17:03

Шилжүүлэгчийн дансны дугаар	Хүлээн авагчийн данс	Гүйлгээний дүн	Гүйлгээний төлөв
8140000225 IBAN: MN96 0015 0081 4000 0225	1165117377 IBAN: MN03 0015 0011 6511 7377	330,400.00 MNT	Амжилттай
Шилжүүлэгчийн нэр МАК ЦЕМЕНТ ХХК	Хүлээн авагчийн нэр ТАТВАРЫН ЕРӨНХИЙ ГАЗАР	Гүйлгээний утга 2221004787495;25100986874003;5830974;25100986874003;99190859	
	Хүлээн авагчийн банк	Гүйлгээний огноо 2022-10-28	

